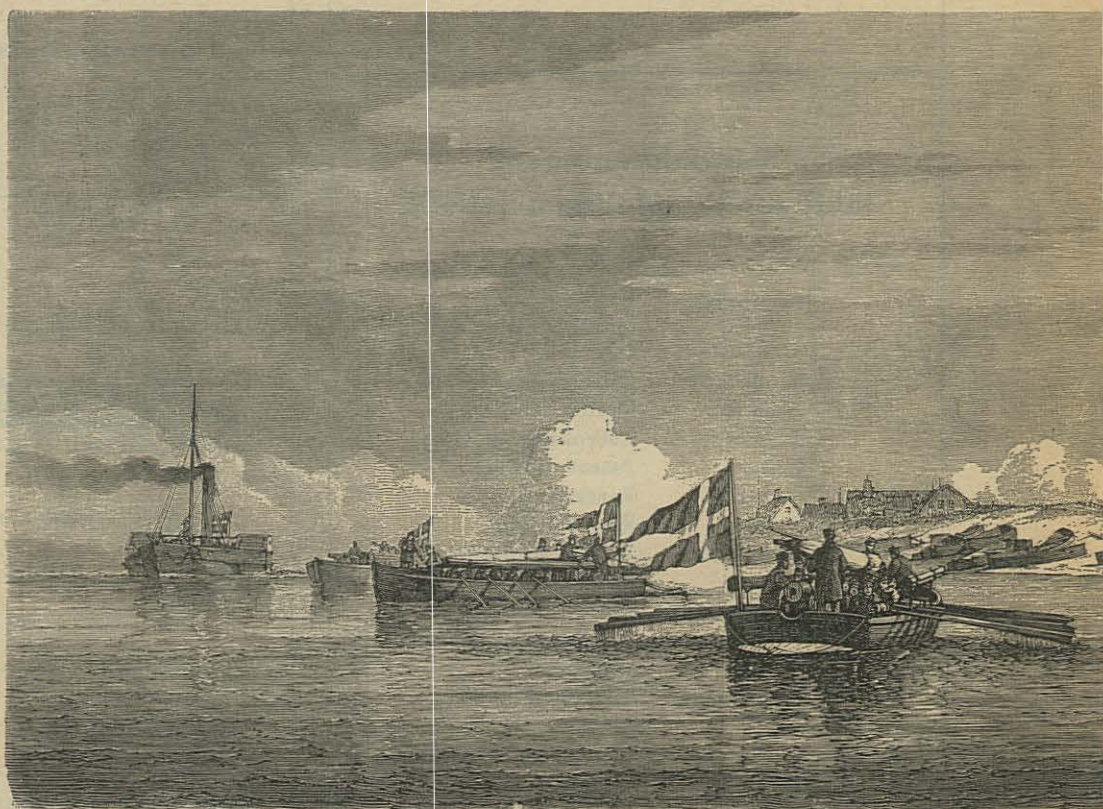

UNDER DANNEBROG

**ORGAN
FOR
SØVÆRN
OG
SØFART**

Hefte 1 - Febr.
51. aarg. - 1964

Kanonjollernes angreb paa Dagebøl 12. juli 1864.

MARINEFORENINGENS MEDLEMSBLAD

JESPER CHRISTENSEN & CO. Vin en gros
Nørregade 28 . København K.

^{A/s} **Em. Z. Svitzers**
Bjergnings-Entreprise

OTTO SUENSON & CO.
Dronningens Tværgade 7 Telf. 482
Grundl. 1880
VINFORRETNING
LAGER AF CIGARER
Lev. til Officersforeningen og Søofficersforeningen

Annoncer

„UNDER DANNEBROG“

Amaliegade 22 . København K
Central 611

Marineforeningens jubilerende afdelinger i 1964

50 aar:	30. januar:	Faaborg afdeling.
	14. februar:	Grenaa afdeling.
	7. marts:	Svendborg afdeling.
	8. marts:	Odense afdeling.
	6. april:	Sakskøbing afdeling.
	7. april:	Maribo afdeling.
	2. juli:	Københavns afdeling.
	20. juli:	Assens afdeling.
45 aar:	8. marts:	Randers afdeling.
	26. juni:	Ribe afdeling
	1. september:	Aarhus afdeling*.
40 aar:	17. juni:	Kalundborg afdeling.
	18. juni:	Haslev afdeling.
25 aar:	5. september:	Nykøbing Sj. og Odsherred afdeling.
	17. november:	Sønderborg afdeling.

* senere sammenslaet med een i Aarhus eksisterende
ældre forening af gamle orlogsgaster.

HEDDE NIELSENS FABRIKER %

HORSENS - Telefon 2 47 11

Højgaard & Schultz ^{A/s}

Civilingeniører og entreprenører

Hovedkontor: Ewaldsgade 9 - København N

FORSIKRINGS-AKTIESELSKABET

„Normannia“ Stiftet
1916

TROMMESALEN 5 TELEFONER: C. 13447 - 10068

Ansvars-, ulykkes-, brand- og tyveriforsikring

D. Chr. Andersen

OST

VIMMELSKAPTET 41 . TLF. 1345 - 14345

Nytaarshilsen fra Marineforeningens formand

Med aaret 1963 rundede Marineforeningen roligt og værdigt de 50 aar og har ved sit sammenhold og ved sin stadige tilgang af nye og unge vist, at der i vor forening er en bærende kraft, som understreger dens værdi og betydning.

Ved aarsskiftet siger vi tak til vor æresformand Hans Majestæt *Kongen* for aaret der gik og for mange aars bevaagenhed og interesse, idet vi samles i de varmeste ønsker for vor Konge og hans hus.

Vi udtrykker ligeledes de bedste ønsker for vort Søværn, vor handelsflaade og vort fiskerierhverv, og vi ønsker at de baand, der er knyttet, maa blive endnu fastere ud fra ønsket om at øge interessen for og forstaaelsen af vor orlogsflaadens og søfarts betydning for vort land.

Tak til alle — nær og fjern — der i aarets løb har staaet Marineforeningen bi med raad og daad, og tak til Danske Soldaterforeninger og Forsvarsbrøderselskaberne for godt og kammeratligt samvirke.

En særlig hilsen sender vi vore brødreforeninger i Sverige og Norge med ønsket om, at den fællesskabsaand, som har givet sig saa stærkt udtryk ved vore stævner og møder, maa blive endnu kraftigere udbygget til gavn for vore nordiske lande.

Vi vil mindes de mange gode kammerater, der gik bort i aarets løb, hvad enten det var alderen, der satte et naturligt stop, eller de blev derude under udførelsen af deres virke paa havet, og vi sender en medfølelse tanke til de hjem, der har mistet en kærlig forsørger eller en god søn.

Hvad det nye aar kan bringe er vi jo heldigvis forskaanet for at vide, men med ønsket om, at aaret, der kommer, stadig maa finde os lige beredte og klar til med levende interesse at virke fremover til gavn for Marineforeningen bringer jeg alle i foreningen de bedste ønsker for det nye aar og med en hjertelig tak for aaret der gik.

GUD BEVARE KONGEN

Jac Lichtenberg

»FLAGSKIPPERENS BØN«

Herre, Du ved bedre end jeg, at jeg er ved at blive gammel, og en dag vil være det.

Bevar mig fra den frygtelige vane at tro, at jeg altid skal fremkomme med mine anskuelser og meninger til enhver tid. Fri mig fra min trang til at ville ordne andres sager. Gør mig tænksum, men ikke tungsindig, hjælpsom, men ikke dominerende. Med mit store forraad af bedreviden synes det en skam ikke at bruge det, men du véd, Herre, at jeg til sidst vil faa brug for at have bare nogle faa venner.

Hjælp mig til at gaa lige til sagens kerne uden at hæfte mig ved uvedkommende smaa ting. Hjælp mig til at undgaa at tale om mine smerter og mine bekymringer. De bliver flere og glæden ved at tale om dem bliver større, mens aarene gaar. Jeg tør ikke bede om den naadegave at kunne være glad ved at høre andre fortælle om deres besværlig-

heder, men hjælp mig til at kunne høre paa det med taalmodighed.

Jeg tør ikke bede om at faa gjort min hukommelse bedre, men nok om en større ydmyghed og om en mindre selvsikkerhed, naar jeg tror at kunne huske noget, som andre mener var anderledes. Giv mig den vidunderlige lære, at ogsaa jeg engang imellem kan tage fejl.

Giv mig godhedens gave. Jeg bryder mig ikke om at være en helgen — nogle af dem er vanskelige at omgaa — men en gammel sur fyr er djævelens værk.

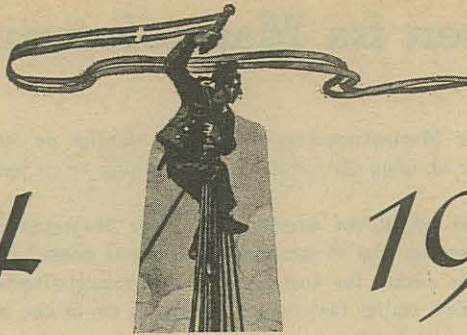
Skænk mig evnen til at se noget godt paa steder og hos mennesker, hvor jeg ikke havde ventet at finde det. Og giv mig, Herre, den gave at kunne sige det til dem.

— Amen —

Føreren af Cunard Liniens »flagskip« *QUEEN ELISABETH*, *John W. Counce*, har forfattet denne bøn, indrammet og ophængt i sin kahyt paa øverste bro.

Sendt til *UNDER DANNEBROG* af *J. Guttenberg Dahlquist*, formand for *Marineforeningens Los Angeles* afdeling; oversat fra engelsk af *Marineforeningens næstformand*.

1864

1964

I 1914 traadte den da nystiftede Marineforening for første gang frem for offentligheden ved sammen med Søofficers-Foreningen og Søunderofficersforeningen ØRNEN at arrangere en stilfuld mindefest i Odd Fellowpalæet i København, hvor de den gang endnu levende ca. 150 deltagere fra søkampene i 1864 samledes til en 3-dages fest. Højtidelighederne indledtes med gudstjeneste i Holmens Kirke og sluttede med veteranernes uforglemmelige besøg om bord i fregatten JYLLAND — selv veteran fra kampen ved Helgoland. Dengang ejedes fregatten af godsejer Schou, Palsgaard, og laa opankret i Juelsmindebugten.

Constabel L. E. Klein, † 1943
som den sidste marineveteran
fra 1864.

Marineforeningen satte veteranerne højt i ære, ikke mindst inden for Københavns afdelingens Skyttelav tog man sig meget af dem. Et veteranfond blev stiftet, og af dets midler uddeltes hvert aar en mindegave til de gamle gaster, der havde kæmpet under orlogsflaget. Men den tapre lille skare svandt ind. Den sidste udbetaling af veteranfondens midler skete i 1943 til den 97-aarige tidligere hovmester hos H. k. H. Prins Valdemar,

L. E. Klein, der i 1864 havde tjent som halvbefaren constabel i en bombekanonchalup ved Slesvigs østkyst.

I 1914 var det mændene og deres personlige indsats, der blev fejret og hyldet —

Nu i 1964 — i hundredeaaret for den ulykkelige krig — samles man atter for at mindes. Soldaterforeningerne, Forsvarsbrødrene og andre nationale foreninger har planlagt en storstilet højtidelighed selvsagt med Dybbøl som midtpunkt.

Her vil Marineforeningen naturligvis være repræsenteret af den lokale afdeling med sit flag, selv om det er Hærens dag og soldaternes mindefest. Et vist — omend ikke særligt effektivt samarbejde — var bl. a. under Dybbøls belejring iværksat med Marinen i Vemmingbund, og her dræbtes den eneste danske søofficer i denne krig, Lieutenant W. B. Jespersen, der faldt om bord i panserbatteriet ROLF KRAKE under stormen paa Dybbøl den 18. april.

Lieutenant Jespersen ligger begravet paa Holmens Kirkegaard, hvor Marineforeningen paa 100-aarsdagen vil henlægge en krans.

Fra Norge og Sverige havde mange meldt sig under vore faner i denne krig, i orlogsflaaden tjente saaledes den norske Premierlieutenant H. Gade i ROLF KRAKE, og i

panserkorvetten DANNEBROG den svenske Premierlieutenant G. Lilliehök, begge hædredes for deres frivillige krigsdeltagelse med Dannebrogordenens ridderkors.

Endvidere var de frivillige norske marinelæger J. M. Flood til tjeneste i fregatten THETIS og C. O. Heegaard Kahrs ombord i lineskibet FREDERIK VI.

Men her er det atter personerne og deres indsats, der hædres og mindes.

»Ja, men vi sejrede da ved Helgoland« — saaledes høres det fra alle sider — »det var da orlogsflaadens store indsats —«

Nuvel, orlogsflaadens indsats var stor og omfattende i 64 — maaske for omfattende til at virke tilstrækkelig effektiv paa de rigtige steder.

Politisk set var en vidtrækkende blokade af de nordtyske havne ønskelig, men dertil var skibsmateriellet for langsomt, uensartet og uegnet, og man forstod tilmed ikke at udnytte det fuldtud. Det var jo netop i en brydningstid. Den senere saa altomfattende tekniske udvikling var netop i sin vorden. Sejl- og rokraft blev i denne krig anvendt side om side med hjul- og skruedampskibe, store og smaa træskrog blandedes mellem panser- og jernkolosser. Artilleriets piecer var glatløbende og riflede, forladere og bagladere mellem hinanden, ja — det mest moderne var endog drejelige kanoner. Spæde og famlende forsøg med miner og raketter, med elektrisk telegrafi — alt i een stor heksekedel, der nedbrød alle bestaaende regler og taktiske principper; nye teorier for søkrigens maal og midler og udnyttelsen heraf saa lyset under store besværligheder.

Man har givetvis lov at sige, at i 1864 blev vor flaaede stillet over for opgaver, der med det forhaandenværende materiel maatte synes uløselige, især da meget materiel var nyt og uprøvet. Til gengæld skal det slaas fast, at offerviljen var stor og personligt mod og indsats fremragende paa trods af de haarde vilkaar.

Mange beretninger om enkeltepisoder er beviser herfor: Topsgasten, der i THORs rigning greb den nedskudte fløjknep med vimplen og holdt den vajende paa krigens første dag under ildkamp med præjsisk feltartilleri.

Et enkelt maritimt lyspunkt finder vi i omtalen af Vesterhavsoernes sejge og vedholdende forsvar. Gennem hele foraaaret havde Capitainlieutenant O. C. Hammer med sin desværre for daarligt udrustede lille flotille og uden egent-

Taarnkommandør i ROLF
KRAKE, Lieutenant
W. B. Jespersen.

lig forbindelse med overledelsen med stor udholdenhed virket med ensformig patrulje- og bevogningstjeneste i de snævre farvande ud for den af østrigerne besatte sydslesvigske vestkyst. Først den 12/7 forsøgte fjenden en overgang fra fastlandet til Føhr, som blev afslaaet. Fra Sydvesthorn havn og Dagebøl udgik ialt henved 30 bemandede baade, de første blev angrebet af kanonjollerne AARØSUND og SNOGHØJ, saasnt de var indenfor skudvidde, og samtidig lettede vestkystflotillens næstkommanderende, Lieutenant P. J. C. Holbøll fra Wyk red med det armerede hjuldampskib AUGUSTA og kanonjollerne ÆRØ og EKERNSUND og tilbageviste overgangsforsøget ved Dagebøl. (Se forsidebilledet — et samtidigt træsnit af C. Baagøe).

Da man samme eftermiddag fra Wyk atter observerede, at der ved Dagebøl blev truffet foranstaltninger til et nyt overgangsforsøg, beordredes AUGUSTA og de samme 4 kanonjoller til at angribe og ødelægge det af østrigerne her samlede fartøjsmateriel. Fra to sider løb jollerne tæt ind under land og aabnede paa 5—600 m afstand en livlig granat- og kardæskild med fortrinlig virkning. Efter ca. en halv times forløb kom der fjendtlig artilleri til stede, og der rettedes en heftig ild mod de danske kanonfartøjer, som dog fortsatte beskydningen. Da baadmateriellet efter ca. 1 times skydning var ødelagt, trak kanonjollerne sig tilbage, stærkt beskudt af det fjendtlige riflede skyts, som naaede ud til 3500 m fra land, medens de danske kanoner kun kunne række ca. 600 m. Kanonjollerne fik en del skud gennem sejl og aarer, men hverken de eller besætningerne tog skade.

Efterhaanden lykkedes det dog for østrigerne med understøttelse af dampkanonbaade at sætte sig i besiddelse af Føhr og andre øer, hvorfor Hammer, der var omgivet af fjender paa alle sider, nødsagedes til at trække sig nordover. De danske blev flere gange opfordret til overgivelse, og efter et krigsraad den 19. juli besluttedes det, da man fortsat var uden forbindelse med krigsledelsen, at opgive den haabløse kamp mod overmagten, dog først efter at alle egentlige krigsfartøjer og alt krigsmateriel var ødelagt. Kanonjollerne blev boret i sæk nord for »Føhrs Skulder« den 19. om aftenen. Kanoner, espingoler og projektiler blev

kastet over bord, og der blev hugget hul i skibssiderne, ligesom en del af kølen borthuggedes. Da baadene sank blev alt løst inventarium som luger, aarer, master o. lign. skyllet over bord, og de underofficerer, der var regnskabsfører i kanonjollerne, stak efter aftale flagene i deres randsel, for at de ikke skulle tjene som krigsbytte for østrigerne — og dagen efter sluttedes vaabenstilstanden.

Og den sagnagtige fyrskibsfører Larssen fra LÆSØ RENDE, som da Marinen ingen aktiv anvendelse havde for en gammel maanedslieutenant fra første krig, meldte sig som frivillig artillerist paa Dybbøl og senere via mineforsøg i Alssund endte som baadfører ved det Aarøske Strejfcorps, datidens kommandotropper — det er kun nogle faa eksempler paa talrige enkeltmænds personlige indsats.

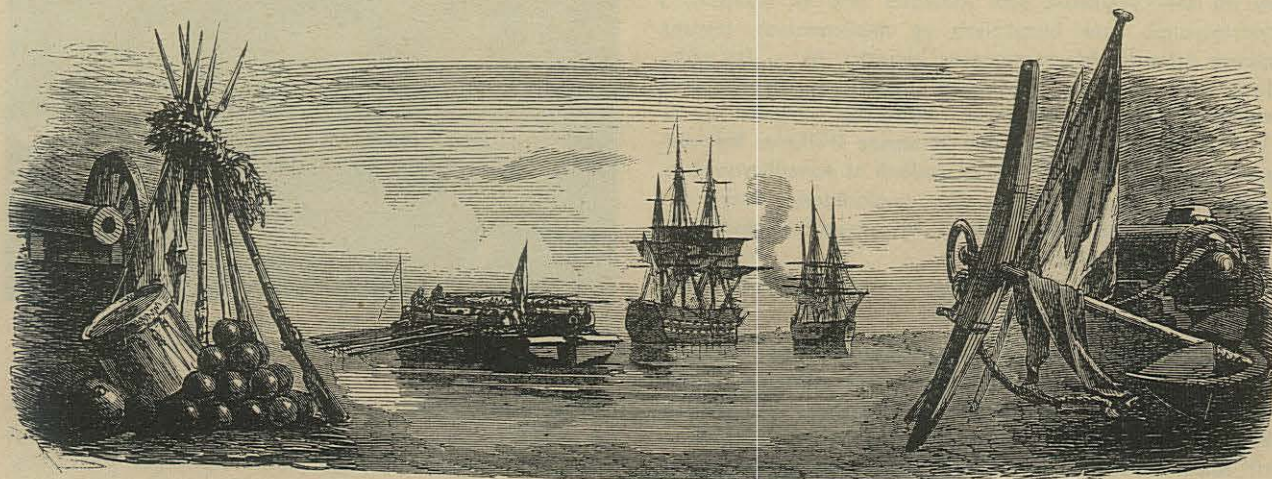
Maaske er det smaating, men de vejer op mod uheldet ved Fehmern, ineffektiviteten ved Rügen, passiviteten i Alssund og endelig den ikke afsluttede kamp ved Helgoland, der vel faldt ud i dansk favør — men som kunne være blevet til den helt store og overbevisende sejr for orlogsfloaaden, ja, for Danmark i den ulige og nedslaaende krig mod to stormagter.

Det er en tankevækkende baggrund, naar vi i mindeåret 1964 erindrers os tusinder af tapre landsmænds heroiske indsats for fædrelandet.

Og skulle ulykken paany komme over os — det ske sent eller rettere aldrig — da er der kun at haabe, at den danske befolkning vil have draget lære af fortidens fejl. I vor tid vil ingen kunne være passiv eller udenfor, om det store ragnarok skulle feje over vort land. Alle maa forstaa nødvendigheden af et vel forberedt forsvar til lands, til vands og i luften — understøttet af kvinder og mænd i alle grene af Hjemneværnsformationer, hvor de gennem dygtig forberedelse i forbindelse med kendskab til vaaben og deres anvendelse, med lokalkendskab og erfaring i vel tilrettelagt samarbejde med lande og folk af samme opfattelse som vor — vil kæmpe aktivt for frihed og fred.

Derfor maa 1964 blive — ikke et jubel- og festaar, men et manende mindeaar i dyb ærbødighed for forfædrenes eksempelgivende indsats.

H. de L.

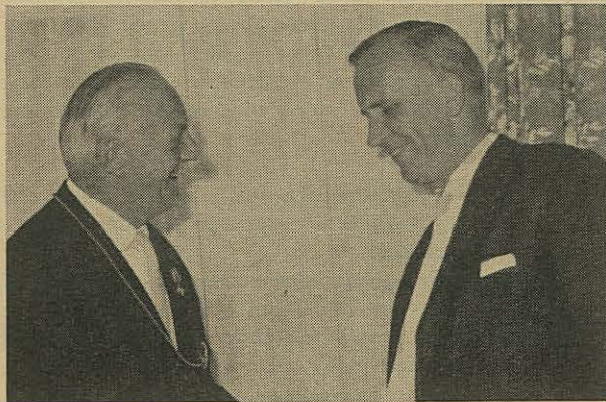

(Samtidigt træsnit).

FESTDAGE I MARINEFORENINGEN

Efter at Marineforeningen i april i fjor fejrede sit 50 aars jubilæum spreder denne mærkedag sig som ringe i vandet, nu kommer ogsaa de første afdelingers tilsvarende markering af deres halvhundredte aars bestaaen. Nedenfor vil blive givet en omtale af forskellige jubilæumsfestligheder, saaledes at man rundt om i Marineforeningen kan se, med hvilken glæde og fest man fejrer de forskellige mærkedage.

Nakskov afdelingen indledte med en forhaandsomtale her i bladet allerede i august nr. i fjor. Der skal derfor her kun nævnes, at Marineforeningens formand og borgmester *Carl Emil Hansen* naturligvis var blandt hæders-

Afdelingsformand og hovedbestyrelsesmedlem E. Semberg, Nakskov, lykønskes af borgmester Carl Emil Hansen.

gæsterne den 22/9 og den sidstnævnte fremsatte den tanke, at det ville være naturligt, at man — om byen engang faar et særligt bymuseum — i dettes bygning ogsaa fandt plads til en marinestue, i en søfartsby som Nakskov ville Marineforeningen derigennem ogsaa faa mulighed for at spille en større rolle i byens liv. Hyldesten samlede sig ved denne lejlighed især ogsaa om formanden, *E. Semberg*, der som saadan havde haft en funktionstid paa over 30 aar.

Søndag den 24/11 1963 fejrede *Nykøbing F.* afdelingen sit 50 aars jubilæum, som indledtes med en reception i Marinestuen, hvor bestyrelsen og medlemmerne modtog mange hilsener, telegrammer og blomster, bl. a. fra afdelingerne i Nakskov, Maribo og Sakskøbing, Sømandsforeningen, Soldaterforeningerne, Nykøbing bryghus m. fl. Ved denne lejlighed blev den 91-aarige *Wilhelm Sidenius*, medstifter af afd. og tidligere medlem af hovedbestyrelsen, stærkt hyldet og afd.s-formanden, maskinmester *Resen Andersen*, overrakte ham det første 50-aars-emblem inden for hele Marineforeningen.

Sidenius takkede, dybt rørt, og forærede et billede »Honor for Flaget« til Marinestuen.

Jubilæumsmiddagen paa Industrihotellet var festlighedernes højdepunkt, og rammerne var nær sprængt, — der var for mange altfor sene tilmeldinger, men det lykkedes bestyrelsen at klare alle skær. Formanden bød velkommen til Marineforeningens formand og til byens borgmester, *Reinh. Jørgensen*, begge med fruer, og udtalte mindeord over afd.s næstformand, *Leo Jacobsen* og præsident *Kennedy*. Den første skaal udbragtes for æresformanden og i løbet af aftenen indløb en hilsen og tak fra *Majestæten*.

Den tidligere mangeaarige formand, købmand *H. Petersen* talte for flaget, og Kommandør *de Lichtenberg* hyldede afdelingen i en let og elegant form, idet han understregede Marineforeningens formaal som bindeled mellem Søværnet, de tidligere orlogsgaster og den øvrige del af befolkningen. Og der var her i Nykøbing F. gjort et stort arbejde i den retning, som han haabede ville fortsættes ud i fremtiden. Paa hovedbestyrelsens vegne overrakte Kommandøren en baadsmanspibe med emblem og kæde til afd.s-formanden med alle gode ønsker for fremtiden.

Næstformanden hyldede damerne, hvis nærværelse man jo netop i denne afd. ellers ikke var forvænt med, i en munter versificeret tale. Borgmesteren overbragte byens hilsen til den jubilerende forening, idet han beklagede ikke at have noget »skiv« med, men udtalte sin sympati for den foreslaaede tanke om en adoption af minelæggeren FALSTER. Han indrømmede blankt, at han vistnok var den eneste i selskabet, der ikke var sømand, men han kunne lide den gode tone og kammeratlige aand, der altid herskede ved Marineforeningens møder og sammenkomster. Ogsaa formændene for naboafdelingerne bragte hilsener, *Semberg* fra Nakskov gjorde dog ogsaa krav paa FALSTER. Endelig udnævnte KD *de Lichtenberg* afd.s tidligere formand og mangeaarigt hovedbestyrelsesmedlem, *H. Petersen* og frisørmeester *Chr. Witzel*, som i over 25 aar har været medlem af bestyrelsen, til afdelingens æresmedlemmer, ligesom gaardejer *Th. Weth*, murermeester *F. Dahl* og skibsmægler *E. Petersen* modtog 40-aars-embleret.

Til slut takkede afd.s-formanden for hyldest, gaver og meget mere, som i saa rigt maal var modtaget. Under det efterfølgende bal blev der konkurreret om afd.s »Vandremukkert«. For Nykøbing's vegne blev det *H. Christensen* og de øvrige Lolland-Falsterske afd. *E. Semberg*, der vandt. De fik ordre til til næste aar at møde med mukkerten i nypudset stand og med deres navn indgraveret deri. Det blev en fest, der først sluttede ud paa de smaa timer — det var jo ogsaa et rigtigt jubilæum.

Afdelingsformand i Nykøbing F. *Resen Andersen* bylder *Wilhelm Sidenius* i overværelse af det nye æresmedlem, *Hans Petersen*.

Nyborg afd. hører ogsaa til blandt de allerældste, men her samledes man under mere beskedne, men derfor lige velmente former. Afdelingen fører en meget prisværdig, stram pengepolitik — og da man tilmed havde haft den sorg at miste sit gode tilholdssted i en gammel, hyggelig Marinestue, da Færgegaarden blev solgt til nedrivning, blev det en stille sammenkomst under rolige former i god kam-

meratlig hygge. Der var tre mand i denne afdeling, som kunne fejre 50 aars jubilæum, de har naturligvis faaet 50-aars-emblemet tilstillet, da dette forelaa. Ogsaa til Nyborg er gaaet mange venlige tanker i anledning af jubilæet og alle ønsker for denne gode gamle afdeling, spec. at deres haab om retablering af Marinestuen, det samlende led i foreningslivet, snaest maa gaa i opfyldelse.

Vordingborg afd. fejrede 30/11 1963 sit 25 aars jubilæum, denne fest fandt sted paa »Færgegaarden« i Kalvehave, hvortil over 100 gamle orlogsgaster og deres damer ankom fra Vordingborg i busser, der var stillet til raadighed af hotelejerne.

Afd.s-formanden, blikkenslagermester *Arne Hansen* bød velkommen specielt til Marineforeningens formand og borgmester *Holger Jensen*, begge med fruer, til fru *Otto Petersen* og til medlem af hovedbestyrelsen *E. Nielsen* fra Næstved, m. fl. Toastmasteren, fiskehandler *Emil Rasmussen* gav ordet til Kommandør *de Lichtenberg*, der hyldede æresformanden og udbragte et nifoldigt leve for *Majestæten*. Afd.s-formanden redegjorde for, hvorledes man den 2/12 1938 samlede hos den nu afdøde restauratør *Georg Jensen* og her indvarslede til en stiftende generalforsamling, der fik 26 deltagere. Første formand blev korrespondent *Thorngaard*, men allerede i 1939 overtog *Otto Petersen* dette hverv, som han paa udmærket maade beklædte til sin død den 15/10 1961 — afd. er ham stor tak skyldig, han ledede den paa en forbilledlig maade og hans gode virke kunne ogsaa spores rent økonomisk set. 4 aar efter oprettelsen fik afd. sig en smuk Marinestue paa hotel *Valdemar*. Her blev der efterhaanden samlet mange dejlige og kostbare ting, hvoraf en del desværre gik tabt ved branden i 1961 — men der blev dog reddet meget, bl. a. skibsklokken, som to kammerater har gjort smukt istand, og gæstebogen, der ogsaa — omend i medtaget stand — blev benyttet ved denne jubilæumsfest. Afdelingen havde i dagens anledning lagt blomster paa *Otto Petersens* grav.

Under middagen blev der sendt en telegrafisk hilsen til *Kongen* og fra *Æresformanden* indløb senere en hilsen og tak.

Ejnar Nielsen, Næstved, talte smukt for vort flag, og Marineforeningens formand hyldede søens folk ud fra den kendte bogtitel: »De sejlede bare —« og Kommandøren overrakte med hovedbestyrelsens hilsen en baadsmanspipe til den jubilerende afdeling. Borgmester *Holger Jensen* bragte hilsen fra byraadet, Marineforeningen var en forening, som ikke uden selvkritik ville noget, og der skete altid noget her i denne kreds af gamle orlogsgaster. Mange andre havde senere ordet — her skal kun nævnes, at *Emil Rasmussen* rettede en tak til fru *Otto Petersen*, der paa saa udmærket maade havde været en støtte for sin mand baade i hjemmet, i forretningen og ikke mindst ogsaa i Marineforeningen. Inden der blev spillet op til dans uddelte Marineforeningens formand 25 aars-emblemet til 8 kammerater og senere fik 4 nye medlemmer deres emblem overrakt af Kommandøren.

Blandt andre festligheder bør her ogsaa nævnes den betydningfulde genindvielse af *Hjørring* Marinestue paa afdelingens 20-aars stiftelsesdag. Kun et eneste gevær blev reddet fra ødelæggelse, da Marinestuen blev raseret ved hotelbranden for 6 aar siden, selvfølgelig indtager det hæderspladsen i den nye Marinestue, hvortil der er kommet og under indvielsen blev givet tilsagn om flere nye ting. *Skaen* afd. lovede en skibsklokke, *Hirtshals* et par skibslanterner; *Frederikshavn* afd. mødte med en granat og meget

andet blev tilbudt. Afdelingens udmærkede Marineorkester indledte festen, hvortil der var et væld af gæster, taler og hilsner under forskellige former fra Soldaterforeninger, Forsvarsbrødre, Marinehjemmeværnet, Turistforeningen. Kystartilleriforeningens formand hyldede den nye aktive formand, som paa saa udmærket maade havde forstaaet at løfte arven efter sine forgængere — her har en ung og energisk mand vist og forstaaet, at vel har de gamle mange minder at tære paa, men ogsaa blandt de unge er der trang til at gøre en indsats for kammeratskabet og sammenholdet blandt tidligere orlogsgaster og selv i en by »inde i landet«. Formanden sluttede den officielle del af festen med at udnævne afdelingens ældste medlem, *Anders Jørgensen*, og de to tidligere formænd, bogtrykker *Gram Mikkelsen* og kaptajn *B. M. Jensen*, Hunnerupgaard, til æresmedlemmer.

Frederiksberg afdelings bestyrelse ved den første flagbejsning i den nye Marinestue, som nr. 2 fra højre ses borgmester *Stæhr Johansen*.

Frederiksberg afdelingens indvielse af en ny Marinestue i »Lindekroen« Roskildevej 35, bør ogsaa omtales. Men stor energi havde man i denne afdeling skabt en Marinestue, men uforudsete begivenheder som ejendommens nedrivning o. l. nødte til flytning. Beklageligvis kunne afd.s-formanden, kontorchef *Worm Petersen* p. g. af sygdom ikke være med, men ved indvielsen kunne næstformanden, direktør *Thorvald Petersen* byde velkommen til mange gratulanter, herunder Marineforeningens næstformand, inspektør *O. H. Mægaard*, som iøvrigt er et barnebarn af Vesterhavsværens tapre forsvarer, den paa side 4 og 5 omtalte Capitain-lieutenant *O. C. Hammer*, og borgmester *Stæhr Johansen*, der i sin tale anførte, at han havde haft sine lykkeligste dage i blusetøj med den blaa krave. Mange smukke gaver og hilsner modtoges; det var ganske festligt, at afdelingens yngste medlem, *T. Foldager*, der mødte for første gang og ved denne lejlighed fik emblemet overrakt, var saa heldig at vinde en kæmpekurv med vin og frugt m. m. — den var skænket af vinhandler *Carl Rasmussen*, der er medlem af bestyrelsen og som to gange havde været saa uheldig at vinde sin egen præmie og begge gange igen skænket den videre til afdelingen — altsammen blev det en festlig indledning til et animeret torskegilde.

»Jubilæumsbølgen« løber videre — 7/3 er det *Svendborgs* tur, her lyder programmet paa reception i Marinestuen kl. 10—12 samt festaften med spisning og dans i Borgerforeningens Guldsal. Paa »Sydhavsvæerne« kan baade *Maribo* og *Saxkjøbing* fejre det runde jubilæum i april, saa ogsaa næste nr. af bladet vil rumme jubilæumsreferater.

Referenten.

Fra Hovedbestyrelsen

I anledning af aarskiftet overbragte Marineforeningens formand ved nytårsaudiensen Marineforeningens varmeste ønsker for det kommende aar til Hans Majestæt Kongen, for hvilke Æresformanden takkede og sendte hilsen med alle gode nytårsønsker til Marineforeningen og dens mange medlemmer landet over.

Som sædvanlig er udvekslet nytårsrhilsen med: Chefen for Søværnet, Viceadmiral S. Pontoppidan, Norges Orlogsforbund, Flottans Män i Sverige, Danske Soldaterforeningers Landsraad, Flyvevaabnets Soldaterforening, De danske Forsvarsbrødre, Foreningen Flottans Män i Malmö, Københavnske Soldaterforeningers Samvirke, Kvindeligt Marinekorps og Radiotelegrafistforeningen af 1917.

Marineforeningens formand 70 aar

Den 7/3 1964 fejrer Marineforeningens formand, Kommandør G. de Lichtenberg, sin 70-aars fødselsdag.

Der er omtrent gaaet 8 aar, siden han ved sendemandsmødet i Hjørring i 1956 hejste sin vimpel og overtog kommandoen efter Kommandør Paul Ipsen.

Alle ved vi, at han er en umaadelig flittig og energisk formand, der omfatter vor

forening med den største interesse, og let har det ikke været, naar man tager i betragtning de for alt foreningsliv meget vanskelige tider, men jeg mener at kunne sige, at han har haft megen glæde af sit arbejde og mange gode stunder, naar han har besøgt vore afdelinger. Ved denne lejlighed skal særlig fremhæves hans store interesse for Grønland, hvor han har gjort mange aars tjeneste, og det, at vor afdeling nr. 100 paa Grønland, stiftede »Kommandør de Lichtenberg's Fond«, er vel nok ikke alene en stor ære, men ogsaa en meget stor glæde, man der har vist vor formand.

Meget mere kunne nævnes ved denne lejlighed, men jeg vil indskrænke mig til paa alle medlemmernes vegne at bringe Kommandøren en hjertelig tak, fordi han altid bestræber sig for at holde den rette aand og tone i hævd, og vi hylder ham, idet vi udtaler et oprigtigt ønske om en lys og lykkelig fremtid med et godt helbred for Kommandør de Lichtenberg og hans familie.

O.H.M.

NB. Dagen tilbringes i hjemmet i Valsømagle pr. Ringsted. Red.

I Marineforeningens rækker

mødes alle unge og gamle orlogsgaster

fra alle ældre og nye maritime
tjenestesteder.

Henvendelse: den lokale Marineforeningsafdeling
(der er 100 ialt) eller Hovedkontoret, Havnegade 55,
København K., tlf. PA 2886.

Den 21/1 d. aa. mistede vi vor gamle og veltjente ven og kammerat, skibsbygmester Anton Nielsen, Holbæk.

Med stor forstaaelse, interesse og dygtighed ledede han Holbæk Skibs- og Baadebyggeri gennem 25 aar og kunne inden jubilæet i aar overlevere et vel oparbejdet, udbygget og landskendt skibsværft med et solidt renommé til sine sønner.

Anton Nielsen havde mange venner — maaske kun venner — og vi har gennem de mange aar her i Marineforeningen — hvor han var medlem af hovedbestyrelsen og dennes forretningsudvalg samt formand for Holbæk afdelingen gennem 18 aar — kunnet glæde os ved hans enestaaende kammeratskab, naar han mødte op med godt humør og med glæde deltog i kammeraternes lag.

Vi vil savne vor gamle ven, og vi vil ære hans minde.

G. de Lichtenberg.

Foranlediget af Marineforeningens 50 aars jubilæum i 1963 og af at der nu er flere afdelinger, der har eller i løbet af de kommende aar vil kunne fejre 50-aars stiftelsesfest, har spørgsmaalet om et særligt 50 aars-emblem meldt sig.

Marineforeningens hovedbestyrelse har derfor vedtaget, at der som saadant fastsættes et emblem svarende til det i 1957 vedtagne 40 aars-emblem: foreningens 25 aars-emblem (Marineforeningens store emblem i baand) med et sølvspænde over baandet mærket: 50 aar.

Ændringen fra 40 til 50 aars-emblem sker lettest ved fra hovedkontoret at rekvirere et 50 aars-spænde og udskifte 40 aars-spændet hermed.

I den forbindelse kan nævnes, at 50 aars-emblemet for første gang blev uddelt ved Nykøbing F. afd.s 50 aars jubilæum til W. Sidenius, som har været med fra den første dag og en tid ogsaa har været medlem af hovedbestyrelsen.

Som sædvanlig vil der i medlemsbladets første nr. blive gjort rede for vigtigere programpunkter i det kommende aar.:

Aarets Sendemandsmøde er fastlagt til 23—24 maj i Odense. Det bliver første gang efter de nye love, hvorfor det indtrængende henstilles, at der ved forudgaaende distriktsmøder m. m. bliver gjort de fornødne forberedelser med hensyn til de af hovedbestyrelsen i sidste nr. af medlemsbladet udsendte forslag til distriktsinddelingen og til valg af de hertil knyttede distriktsrepræsentanter.

Det nærmere program for sendemandsmødet med dagsordenen vil fremkomme i næste nr. af UNDER DANNEBROG.

Jubilarstævnet er planlagt til søndag den 30. august efter det nu traditionelle program med formiddagsbesøg og frokost paa Holmen og eftermiddagsbesøg med middag paa Eksercerskolen i Avderød. Programmet herfor vil være at finde i medlemsbladets juli nr.

Som det fremgaar af ovenstaaende, vil UNDER DANNEBROG i 1964 blive søgt udsendt i februar, april, juli samt nov. — om muligt hver gang med de sædvanlige 16 sider — af hensyn til det dejlige, men dyre jubilæums nr. i april 1963 maatte bladet i dette aar udsendes 2 gange som et kun 12-sidigt blad.

De sidste frister for modtagelse af stof til bladet bliver saaledes: 25/3 — 15/6 — 25/10 og endelig 10/1 1965, og husk saa kun at skrive paa den ene side af papiret, sørg for stort mellemrum mellem linierne og en bred margin samt dersom det drejer sig om avisudklip o. l., da skal dato altid paaføres.

Hovedkassereren oplyste pr. 15/1, at der da var 10 afdelinger, der ganske havde undladt at indbetale kontingent for hele aaret 1963, og der var 15 afdelinger, der endnu skyldte for 2. halvjaar 1963 — disse mellemværender maa klares snarest — ellers fortabes stemmeretten ved sendemandsmødet — ja, og saa er der selvfølgelig et par enkelte afdelinger, som har endnu ældre gæld — de er klar over det selv, men det er ufatteligt, at saadanne mellemværender stadig skal spøge. Derfor er det hovedbestyrelsens store nyttaarsønske, at al skyldig kontingentrestance snarest kan blive afviklet — det er da et fromt ønske?

Endelig skal erindres om, at Hovedkontoret som sædvanlig altid staar til raadighed med besvarelser af forespørgsler og andre oplysninger, som har medlemmernes interesse. Paa hovedkontoret haves forskellige effekter (Marineslips, naale og emblemer m. m.) til forhandling — og andet kan evt. skaffes. Ligeledes er kontoret altid klar til hjælp og vejledning vedrørende foredragsholdere og anden underholdning til afdelingerne rundt om i landet.

Med hensyn til eventuel udeblivelse af UNDER DANNEBROG — spørg da først paa eget postkontor om der ikke her er sket en fejlekspedition — hjælper det ikke, send da et par ord — eller ring — til hovedkontoret — men først og fremmest: husk at melde flytning.

Fra Kontakt- og velfærdsofficeren for Søværnet, Orlogskaptajn *J. Bilde Jensen* sendes en hjertelig tak til de af Marineforeningens afdelinger og enkeltmedlemmer, der ogsaa i aar har vist interesse for Søværnet ved at købe eksemplarer af »Søværnets juleskaal 1963«.

— men hovedkontoret maa beklageligvis hertil føje, at der endnu er *een* afdeling, der trods gentagne paakrav stadig ikke har betalt en levering af juleskaale for 1962 — det er flovt og ukammeratligt, at Marineforeningen af hensyn til vort gode forhold over for Velfærdstjenesten har maattet dække dette beløb.

Minebøssen paa Esbjerg havn var ved at gaa til af rust og ælde — den var jo fra 1. verdenskrig. Det lykkedes *Marineforeningen* at hjælpe her ved at skaffe Esbjerg Fiskeriforening en ny minebøsse fra Søminevæsenet, som nu er opstillet som afløser for den gamle minebøsse, som derefter vil gaa til Esbjerg Fiskerimuseum.

Fra Søværnet

Den 24/8 afholdtes det aarlige Søværns-Idrætsstævne paa Holmen med stor tilslutning, det til trods for, at mange inden for Søværnets personel ikke kunne deltage paa grund af saavel interne som NATO-øvelser.

Marineforeningen, der havde udsat en præmieserie i 1500 m løb, var repræsenteret ved sin formand, endvidere saas formanden for Gentofte afd. og formanden for Københavns afd., denne sidste afd. havde udsat en præmieserie i spydkast og dens vandrepokal i atletik blev vundet af Søværnets Sergentskole.

Søværnskommandolægen, stabslæge *Mogens Winge*, er fra 1/11 udnævnt til generallæge og ansat som chef for Forsvarets Lægekorps.

Den nye generallæge tog medicinsk embedseksamen i 1932, og blev i 1942 overlæge, og i 1955 stabslæge i Søværnet.

1957 blev stabslæge *Winge* stabschef ved Forsvarets Lægekorps og 1961 blev han Søværnskommandolæge.

Generallæge *Winge* var i sin tid frivillig kirurg ved finske krigslazaretter og var i 1951—52 hospitalschef paa hospitalsskibet JUTLANDIA.

Generallægen, der siden 1947 har haft praksis i København, bærer som chef for Forsvarets Lægekorps Marineuniform med rang som kontreadmiral.

Ved Danmarks tekniske Højskole er der oprettet et lektorat i krigsskibsbygning, det bliver underdirektør *K. Stundsig Larsen*, Orlogsværftet, der skal varetage undervisningen.

Behovet for en særlig lærestol i krigsskibsbygning skyldes, at orlogsfartøjer paa mange maader er mere avancerede end handelsskibe, f. eks. har Orlogsværftet været pioner bl. a. med svejsningen, og ved anvendelsen af laminerede trækonstruktioner.

66-selskabets HAMMERSHUS, som er købt af Søværnet, er kommet til Holmen, hvor man straks begynder paa den gennemgribende ombygning, der er nødvendig, før skibet kan bruges som depotskib for ubaads-flotillen.

De nye fregatter, som Søværnet har under bygning, vil blive udstyret med anti-luftskyts-missiler, antagelig af den amerikanske »Mauler« type. Missilet er af en type, der hidtil kun har været brugt paa landjorden, men som nu ogsaa er under udvikling til skibsbrug. Derimod haves der endnu ikke planer om at anskaffe os raketter til brug mod skibsmaal, idet de eksisterende typer ikke vil kunne benyttes paa nogen af de danske enheder.

Af den ekstraordinære bevilling, der er tilgaaet forsvaret til materialeanskaffelser, fik Søværnet iflg. Berlingske Tidende, en sum paa 90 mill. kr. Hele særbevillingen var paa 375 mill. kr. Fra Søværnets side har man ønske om at udnytte de 90 mill. kr. til bygning af fire gasturbine-motor-torpedobaade og to u-baade.

MTB'erne skal være af engelsk type og u-baadene af tysk U-4-type, men det er tanken, at samtlige fartøjer i givet fald skal bygges i Danmark.

Søværnets igangværende byggeprogram, der omfatter 29 enheder, løber til omkring begyndelsen af 1966. Efter den tid har flaadens ønske om at igangsætte bygningen af yderligere fem fartøjer, nemlig to patruljefagere, to motor-torpedobaade og et depotskib.

Søværnet havde i julen inspektionsskibet INGOLF paa vagt i færøske farvande. Om bord er godt hundrede mand under kommando af kommandørkaptajn *O. Marckmann*. 20 mand er fast paa Færøerne med en marinekutter.

Paa Grønødal i Grønland har Søværnet 130 mand, medens andre 30 bemander de tre marinekuttere, der gør tjeneste i grønlandske farvande.

Søværnet har fire mand i Congo (som part af en sanitetsdeling).

Fire piloter er paa helikopter-kursus i Canada og desuden har Søværnet én officer paa kursus i USA, en anden paa stabsskole i Vesttyskland, fire paa stabskursus i Norge, hvor yderligere én officer er instruktør — og desuden har

Søværnet ni mand i flaadekommandoen i Holtenau, fem i NATO's nordkommando, to i Paris og en i Atlanterhavskommandoen.

Under Søværnet hører ogsaa den grønlandske slædepatrulje SIRIUS, hvis mandskab kommer fra Hæren — og hvis styrke holdes hemmelig.

I Søværnets Eksercerskole i Avderød er der nu ogsaa indrettet en moderne mælkepop, der har faaet navnet: *Ankerpop*.

Sø-Skæmt

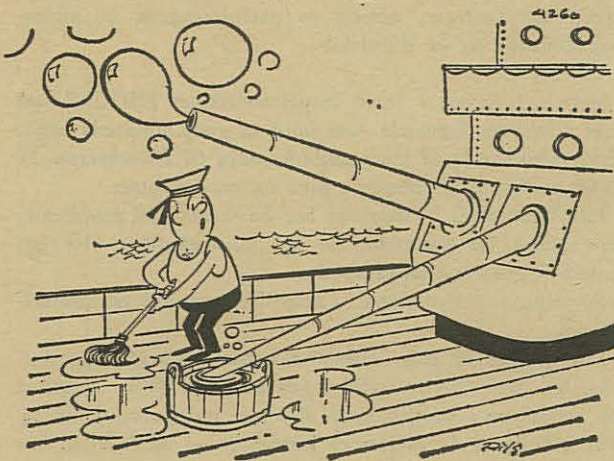
I lyntoget paa vej til København sad en meget gammel mand ved siden af en ung dame, og inden længe faldt de i snak. »Ja, jeg er saamænd paa vej til vores aarlige sammenkomst for soldaterkammerater«. »Naada, det maa jo være morsomt«. »Ja, det er det saamænd ogsaa«. »Hvor mange aar er det siden, De var soldat?« »Det bliver 73 i aar«. »Saa længe! Saa kan der da ikke være ret mange af regimentet tilbage«. »Næh, de sidste tre aar har jeg været den eneste«.

Under en genindkaldelse til Søværnet blev der afholdt en landgangsovelse. En afdeling roede ind mod strandbredden i en stor travallie under anførsel af en nybagt søløjtnant. Forude stod en af de genindkaldte og hev loddet. »Naar lodhiveren varskoer, trækker jeg min sabel og springer i vandet som den første. I følger umiddelbart efter, hvorpaa vi stormer mod fjenden«. »Saa er der halvanden fod vand«, varskoede lodhiveren. »Fremad!« skreg løjtnanten og sprang over bord med dragen sabel.

Der var fem meter —.

Paa et troppe transportskib i Middelhavet opstod der stor forstyrrelse, da en af soldaterne pludselig raabte: »Mand over bord!« Skibet stoppede og der blev sat baade ud. Midt under det hele meldte en soldat sig hos chefen, idet han ville gøre opmærksom paa en fejltagelse. — Det var mig, der raabte, sir, meddelte han kaptajnen, der straks priste hans aarvaagenhed. — Ja, sagde soldaten, — men det var ikke en mand, der faldt i vandet, det var en af ATS-pigerne! (Lotterne).

Et hangarskib havde faaet en ny chef, som gerne ville vise mændene, at han var en folkets ven. Han lod pibe til parade og begyndte sin jomfrutale saaledes: — »Folkens! Der er en ting, I altid maa huske. Skibet her er ikke mit skib. Vi er fælles om det. Det er vores skib. — Skal vi saa ikke ta' og sælle det, løb svaret nede fra en af rækkerne.

Fra Hav og Havn

Herning har ingen havn, men en skibsreder. Det er benzinselskabet Uno-X-direktøren *Peder Lysgaard*, der i Rendsborg har faaet bygget et tankskib til 3,3 mill. kr. Det blev søsat i begyndelsen af juli og skal snarest mulig sættes i fart mellem Nordtyskland og skandinaviske havne. Det faar hjemsted paa Masnedø, hvor benzinselskabet har importhavn.

En pensioneret engelsk skibsfører hævder i et læserbrev til London-bladet *Times*, at den spildolie, der er til stor gene for de badende ved Europas strande, ikke stammer fra skibe, der tømmer olie ud i havene, men fra de tusinder af skibsvrag, som ligger paa havbunden.

»En undersøgelse af kortene over havene omkring Storbritannien vil afsløre, at der ligger næsten utallige vrag fra den anden verdenskrig paa havbunden,« skriver kaptajn E. J. W. Evans. »I alle disse vrag er der olie, og det er denne olie, som siver ud gennem de rustne skrog og forurener vore badestrande«.

Kaptajn Evans slutter sit læserbrev med at fastslaa, at olien i mange aar fremover vil være en plage paa badestrandene, hvis der ikke iværksættes internationale bestræbelser paa at løse dette problem.

I stamtavle over slægten *Middelboe* 1962 skriver *Einar Middelboe*:

Som en interessant begivenhed fra min mors familie kan jeg fortælle, at mors far, skibskaptajn *H. N. Horndahl* havde 4 brødre, der alle var kaptajner og førte eget skib, og at de i midten af forrige aarhundrede havde aftalt at mødes alle 5 uden for New Yorks havn, hvor de saa sejlede ind i en række (kølvandsorden) efter alder.

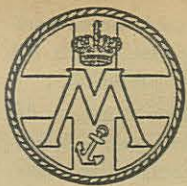
Den 8/10 blev Danmarks første navigationsskoleskib *NAVIGATOR* afleveret fra Sønderborg Skibsværft til Handelsministeriet. Det drejer sig om det tidligere kabelskib *C. F. KRARUP*, der nu er blevet ombygget til skolefartøj for 26 navigationselever.

Ombygningen har varet ca. 1 aars tid og har været saa gennemgribende, at der ikke er meget andet end skrog og maskine tilbage af det tidligere kabelskib. Under dækket er lagt et nyt dæk, hvor der er indrettet elevkamre og mandskabsrum. Desuden findes her en elevmesse og undervisningslokale i samme rum. Der findes ogsaa fjernsyn til fritidsunderholdning. Desuden er der bygget ny kommandobro paa øveste dæk, der er forlænget agterud, saaledes at skibets konstruktion fremtræder mere harmonisk.

I Bønnerup Havn paa Djursland fandt der i januar en usædvanlig søsætning sted. Skibsbygger Aage Jacobsens nye kutter *HAVET*, der er bygget for fisker *Jens Petersen*, Bønnerup, blev søsat direkte fra kysten og blev ved hjælp af skinner halet ud gennem fiadt vand indtil den kunne flyde. Paa kutterens dæk havde man placeret en motorcykel, som trak et spil, der halede kutteren ud paa det dybe vand.

I den danske kirke i Nicochea i Argentina blev i dec. ophængt et kirkeskib. Det er en model af skoleskibet *DANMARK*, som den nu hjemvendte dansk-argentinere *Wiggo Jensen* har skænket i anledning af 45 aars dagen for kirken indvielse.

Modelskibet blev sendt fra Danmark med Det Forenedes *COLORADO*.

Forenings- Meddelelser

Københavns afd. afholdt en sammenkomst 3/10, hvor salgschef *E. Bald* holdt et glimrende foredrag om en ferietur med bil og telt i Rusland, hertil vist en film, som var optaget under turen.

Helsingør afd. afholdt andespil i Marinestuen 10/10.

Aarhus afd.s indvielse af sin nye marinestue i restaurant »Søsporten« blev kun lige nævnt i forrige nr. Det skete under stor højtidelighed med deltagelse fra Søværnet og formanden for de Samvirkende Aarhusianske sejl sportsklubber, som havde medvirket ved marinestuens etablering. Der blev ved denne lejlighed vist 3 maritimt prægede film — udlaant fra den amerikanske ambassade — og de interesserede meget.

Marineforeningens Skyttelav, København, fejrede 22/10 sin 47-aarige fødselsdag ved en sammenkomst med musikalsk underholdning i Glaciscafeen.

Varde afd. afholdt 5/11 en vellykket sammenkomst med damer i Marinestuen. Efter spisningen var der bankospil — det var en god fest, og de kammerater, der var fraværende, har snydt sig selv for en fin aften.

Odense afd. havde 6/11 sit aarlige andespil paa »Trafikken«.

Helsingør afd. afholdt 9/11 stiftelsesfest med kaffebord, 3 film fra Forsvarets Oplysningstjeneste og til slut »Dans paa dækket«.

Kongens Lyngby afd. svigtede heller ikke i aar sit sædvanlige familieandespil. Den 9/11 var der 9 spil i serien samt et ekstraspil — og saa var der bal bagefter.

Aarhus afd.s bestyrelse repræsenterede 10/11 de Samvirkende Soldaterforeninger i Aarhus ved blomsternedlægningen ved monumentet for de faldne søfolk under 1. og 2. verdenskrig.

Kerteminde afd. samledes til den aarlige »Juleskafning« 13/11 — afd. gav middagen ÷ drikkevarer, derefter var der lotterispil om medbragte pakker og overskuddet — kr. 130 — gik til Hjælpekassen.

Randers afd. har i sin nye Marinestue paa restaurant »Gudena« ikke her kunnet finde plads til alle de mange dejlige ting, som rummedes i marinestuen i Gl. Toldbod. Man har derfor meget fornuftigt udlånt samlingen af gamle Randers-skibe til det nye Sømandshjem, hvor den er ophængt i restaurationen — her kan de smukke billeder glæde søens folk, hvilket er bedre, end at de gemmes væk p. g. af pladmangel.

Gentofte afd. afholdt foredragsmøde 14/11, hvor ambassadesekretær *Yoshinaka* paa dansk fortalte om det skønne Japan og viste film derfra.

Randers afd.s damer havde 19/11 arrangeret den aarlige pakkefest, for hvis overskud der kan bydes gaver til børnene ved juletræsfeften i Marinestuen — overskuddet var paa kr. 585,35.

Aarhus afd. afholdt sin aarlige »Manneaften« 20/11 paa Aarhus marinekaserne. Efter skafningen uddelte den fungerende formand, fjernvarmemester *Amdi B. Amdisen*, foreningens sølvbæger til vpl. 551470 *Timo Julius Kock* for eksemplarisk optræden i tjenestetiden. Det skal bemærkes,

at modtagerens haardeste konkurrent til sølvbægeret var hans tvillingbroder. Der optoges 6 nye kammerater i afdelingen.

Helsingør afd. forsøgte noget nyt i kampen mod T.V., der jo er skyld i den ringe deltagelse i forenings-aftenlivet. Andespillet afholdtes som »formiddags-seance« den 1/12 kl. 0945 i Marinestuen — se, det var en anden snak.

Tønder afd. afholdt en fest 3/12 med køgt »Vesterhavstorsk« og hvad dertil hører. Distriktsformanden deltog og redegjorde for arbejdet baade i hovedbestyrelsen og i afd. inden for det syd- og sønderjyske distrikt. *Philipsen* fra Højer, der har tilbragt en del aar i Grønland viste dejlige farvelysbilleder deroppefra og 2 nye medlemmer blev budt velkommen i kredsen.

I forbindelse med *Skovhistorisk Forenings* udstilling om bord i fregatten JYLLAND overræktes et maleri af fregatten, malet 1874 af den kendte marinemaler Chr. Blache, til borgmester *Viggo Jensen* i Ebeltoft. Det var en opmuntring til Ebeltoft i arbejdet for sikring af den gamle fregat — maleriet vil blive ophængt paa raadhuset.

Gentofte afd. afholdt andespil den 4/12, foruden mange andre gevinster var der en ekstragevinst: en luksusgevinst med alt tilbehør til en storslaet middag med paafølgende natmad til 6 personer.

Københavns afd. samlede 5/12 sine medlemmer til julefest i Marinestuen med gule ærter o.s.v. samt pandekager — det var en rigtig julehyggeaften med julegaver og julehyggemusik. Om det skyldtes fru Bro's berømte gule ærter, eller at man denne aften havde damerne med, skal være usagt. Det var kedeligt, at mange flere ikke kunne være med. Afdelingen maatte melde alt optaget et par dage i forvejen. Alle der kom med en gave fik selv en med hjem af julemanden. Det vakte stor jubel. Til denne aften var inviteret medlemmer, der har staaet i foreningen i 50 aar. Samtidig gjorde Hovedbestyrelsens formand — Kommandør *G. de Lichtenberg*, afdelingen den glæde at deltage i festen, og under kaffen blev der overrakt jubilarene hæderstegn af kommandøren.

Der blev oplæst telegram fra Hs. kgl. Højhed Prins *Axel*, der beklagede ikke at kunne være til stede. Samtidig var der en hilsen fra *V. F. Nørager*, der paa grund af sygdom ikke kunne deltage.

Et af vore ældste medlemmer, *Iver Juhl*, citerede digte. Marineforeningens formand talte for foreningen og om det gode kammeratskab. Skibsreder *Harhoff* takkede for indbydelsen og takkede samtidig afd.sformanden, *O. Reumert*, for det store arbejde, han gjorde for afdelingen.

Blandt deltagerne saas et medlem fra Los Angeles, *Dahlqvist*.

Aftenen sluttede med, at afdelingen gav et glas punch.

Glostrup/Taastrup afd. samledes til medlemsmøde i »Kahytten« 5/12.

Frederiksberg afd. samledes til andespil 7/12 med mange gevinster bl. a. kyllinger, høns, ænder og gæs samt rødvin — og saa var der en compl. kurv til en fin juleaften for 4 personer.

Odense afd. samledes 10/12 til julespisning.

Marineforeningens Skyttelav, København, afholdt »Juleskydning« 10/12 med paafølgende præmieuddeling.

Kongens Lyngby afd. afholdt »Julestue« i Lottenborg 12/12.

Randers afd. uddelte til jul 26 legatportioner til enker, syge og værdig trængende kammerater. Den 28/12 afholdt

afd. sammen med Maskinmestrenes forening en vellykket julefest. 94 børn fik gaver og godteposer, legede med nisserne, og til slut viste afd.sformanden morsomme film for børnene. I indbydelsen til festen, der sluttede med dans, var anført: »Vær hensynsfuld — mød præcis« — et meget forstaaeligt ønske, som sikkert deles af mange arrangører af foreningsammenkomster.

Oluf Andersen og *Svend E. Hultved* har i aar 25 aars jubilæum som medlem af Randers afd., og direktør *O. Christoffersen* kan holde 40 aars medlemsjubilæum.

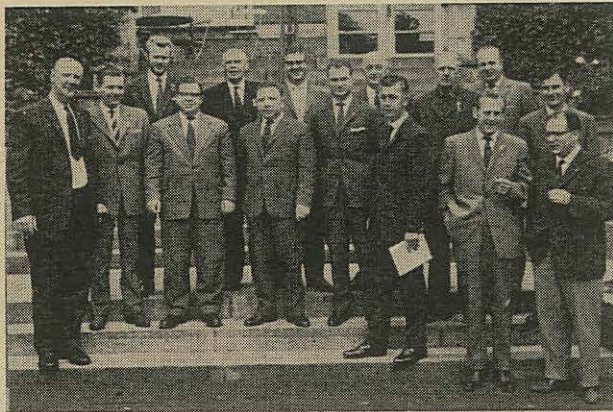
Roskilde afd. og Sjællandske Livregiments Soldaterforening samlede 29/12 medlemmernes børn til møde med »Julemanden« efter det traditionelle program, indbydelsen gjaldt dog ogsaa medlemmerne selv.

Aarhus afd.s smukke julefest afholdtes som sædvanligt 30/12 paa Hotel »Royal« med meget behersket tilslutning.

Kongens Lyngby afd. afholdt torskespisning i Marinestuen paa Lottenborg 4/1.

Gentofte afd. mødte 1ste gang i det nye aar den 8/1 til forfatteren *Børge Mikkelsens* (Mike) foredrag om sit virke i Københavns havn.

Københavns afd. afholdt torskegilde 9/1, hvor Orlogskaptajn *Bilde-Jensen* viste den nye fladefilm »Nye skibe mod nord«.

Fra Skyttelovjubilæet i Randers.

Glostrup/Taastrup afd. afholdt 9/1 torskegilde i »Kahytten«, hvor Marineforeningens landssekretær holdt et meget levende og højst interessant foredrag: »Maanedslieutenant — frivillig Artillerist paa Dybbøl — Baadfører i Aarøes Streifcorps« — en spændende beretning om Fyrskipper Larsens fantastiske oplevelser — fortrinsvis i 1864.

Frederiksberg afd. havde 28/1 medlemsaften i Marinestuen, hvor *Børge Mikkelsen* (MIKE) fortalte om sit virke mellem søens folk i Københavns havn.

Silkeborg afd. afholdt generalforsamling 4/2 og den 15. i samme maaned arrangeredes fællesskydning, og der er planlagt en teateraften i april.

Aarhus afd. afholdt 1/2-aars generalforsamling 6/2.

Glostrup/Taastrup afd. afholdt admiral-forsamling 6/2. Af formandens beretning fremgik det bl. a.: Afdelingens medlemstal pr. 31. december 1963 var 138 (i 1962: 137), formuen andrager kr. 3552 (kr. 2589), mødedeltagelsen havde været 30 pr. gang (32).

Ebeltoft afd.s formand overrakte 22/1 en flidspræmie paa 50 kr. til *Niels Erik Simonsen*, der har været med DAN-MARK paa Middelhavstogt og blev nr. 1 af 80 elever, han gik ud af skolen med ud i samtlige fag.

Frederiksværk afd., som i flere aar har holdt sin nyttaarsfest omkring 1/2 — har i aar udsat denne fest til den 7/3, hvor den forenes med afdelingens 20-aars jubilæum.

I Gilleleje er aabnet et nyindrettet Fiskerimuseum, der vel er værd at besøge — for her er ikke alene gamle fiskerisager, men ogsaa udstoppede fugle, forskellige fisk, fiske-redskaber samt minder om det gamle Gilleleje.

Aabenraa afd. har efter flere aars dvale afholdt en ekstraordinær generalforsamling — det er glædeligt at bemærke — ogsaa her var den nye distriktsformand til stede, og der var mødt over 50 % af medlemmerne — mon det ikke er gode tegn for nyt liv i en god gammel afdeling.

Birkerød afd. samlede først paa aaret til torskegilde i Marinestuen, der var fyldt til trængsel af medlemmer og gæster, hvoriblandt ogsaa venner fra Holte, Hillerød og Frederiksværk. Afd.sformanden, køkkenchef *Frank Knudsen*, holdt nyttaarstalen og aftenen gik med taler og sang til de 8 glas.

Glostrup/Taastrup afd. mistede i juli maaned en af sine trofaste medlemmer, tømrermester *Aage Jørgensen*, som havde været med lige fra afdelingens stiftelse.

Hillerød afd.s medlem, restauratør *Albert Jensen*, Hotel »Kronprinsen«, er afgaaet ved døden.

Glostrup/Taastrup afd.s medlem, smed *Martin Jensen*, afgik i oktober ved døden. Han var et meget aktivt medlem, der var med til at sætte sit gode præg paa møderne.

Padborg/Graasten afd.s kasserer, reservepostbud *Harald Nielsen*, døde 17/11 efter længere tids tiltagende svaghed. Den gamle VALKYRIE-gast, der blev 69 aar, havde været kasserer siden afd.s stiftelse.

Fanø afd.s medlem, fhv. stationsforstander *J. C. Jessen*, afgik ved døden 20/11.

Ærøskøbing afd.s tidl. formand, havnefoged *N. P. Nielsen*, døde 23/11 i en alder af 90 aar. Sømandsforeningens og Danmarks Skibsførerforenings faner samt Marineforeningens flag paraderede ved begravelsen.

Fanø afd. har mistet sin unge og energiske formand, styrmand *Peter Egetoft*, der ganske pludselig og uventet afgik ved døden 24/11, et smerteligt tab ogsaa for afd.

Esbjerg afd.s mangeaarige æresmedlem og kasserer, styrmand *Søren Johansen*, er efter længere tids sygdom afgaaet ved døden i en alder af 84 aar. Han var en af afd.s gode venner og sikre støtter, der havde været med næsten fra starten. Ved begravelsen 30/11 bar Marineforeningskammerater under stor deltagelse den gamle kammerat til hans sidste hvilested og flaget blev sænket over hans grav.

Esbjerg afd. mistede 1./12 ved havnerepræsentant *Niels Kongsbaks* død et mangeaarigt medlem, der vel ikke havde været orlogsgast, men gennem sit virke paa havnen var meget aktivt medlem af Marineforeningen.

Ved begravelsen den 12/12 fulgte afd.s formanden i spidsen for mange kammerater kisten, og Kystartilleriforeningens fane blev sænket over graven.

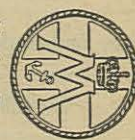
Randers afd.s medlem, tidligere fisker *Ludvig Hansen* er afgaaet ved døden, 67 aar gammel.

Aarhus afd.s medlem, benzinforhandler *Andreas Schnell*, afgik ved døden 20/1. Begravelsen fandt sted paa Viby kirkegaard, hvor afd.s fane paraderede.

ÆRET VÆRE DERES MINDE

Marineforeningen gratulerer

- 1963
- 17/9 Skolebetjent *K. Helleskov*, Glostrup/Taastrup afd. 60 aar.
- 29/10 Lagerarbejder *J. H. Larsen*, Glostrup/Taastrup afd. 60 aar.
- 21/11 Kontorchef *C. J. Christensen*, Aarhus afd.s æresmedlem, 70 aar.
- 21/11 Borgmester *S. Thøgersen*, Frederiksværk afd., 65 aar.
8/12 *Daniel Jensen*, Københavns afd. 85 aar.
- 10/12 *Albert Frederik Rad*, Københavns afd. 70 aar.
- 15/12 *Ejner Vilh. Lindener*, Københavns afd., 75 aar.
- 16/12 Handelsgartner *E. P. Klemp*, Glostrup/Taastrup afd., 60 aar.
- 17/12 Kedelpasser *Karl Terndrup*, Aarhus afd., 50 aar.
- 20/12 Forvalter *Carl Emil Ovesen*, næstformand i Randers afd. og gennem 27 aar et ivrigt medlem af denne afd.s bestyrelse — 60 aar.
- 27/12 Skibsreder *Ejner Nygaard*, Aarhus afd. 60 aar.
- 1964
- 4/1 Lokomotivfører *Viktor Lund*, Aarhus afd., 70 aar.
- 8/1 Formand *V. F. Johansen*, Aarhus afd., 50 aar.
- 8/1 Skotøjshandler *A. Skorstensaard*, Silkeborg afd., 60 aar.
- 10/1 *Kai B. Nielsen*, Københavns afd., 50 aar.
- 11/1 Maskinfabrikant *Niels M. Welløw*, tidligere bestyrelsesmedlem, nu æresmedlem af Randers afd., 80 aar.
- 13/1 Læge *A. Schou Hansen*, Ulbølle, Svendborg afd., 75 aar.
- 13/1 Fiskehandler *Nybo Christensen*, Svendborg afd., 70 aar.
- 14/1 Fiskeskipper *Chr. Madsen*, Nr. Lyngvig, Ringkøbing afd. 50 aar.
- 15/1 Skibshandler *Th. Møller*, Aarhus afd., 85 aar.
- 15/1 Værkfører *E. H. Th. Johansen*, Glostrup/Taastrup afd., 60 aar.
- 16/1 Restaurator *Sv. Aa. Hilskov*, Glostrup/Taastrup afd., 50 aar.
- 19/1 Blikkenslagermester *A. Jacobsen*, Glostrup/Taastrup afd., 60 aar.
- 21/1 Styrmand *R. Bidstrup*, Københavns afd., 50 aar.
- 24/1 Mejeriejer *J. K. Petersen*, Svendborg afd., 70 aar.
5/2 Blikkenslagermester *C. A. Nickelsen*, Silkeborg afd., 65 aar.
- 6/2 Mekaniker *S. M. Faistrup*, Silkeborg afd., 50 aar.
- 8/2 Fhv. brygger *Berg Sonne*, Birkerød afd., 85 aar.
- 12/2 *Peder Hauge Pedersen*, Kongstrup pr. Laurbjerg, Randers afd., 60 aar.
- 14/2 Salgschef *J. P. Hjort-Jensen*, Glostrup/Taastrup afd., 50 aar.
- 15/2 Militærmusiker *H. Sejr-Hansen*, Næstved afd., 60 aar.
- 27/2 Glarmester *K. Bang-Jensen*, Ringkøbing afd., 70 aar.
- 27/2 Arbejdsmand *Børge Andersen*, Aarhus afd., 50 aar.
- 28/2 *Håkon E. Magnussen*, Brønshøj, Kongens Lyngby afd., 70 aar.
- 2/3 Autoforhandler *J. Møllerup*, Struer afd., 75 aar.
- 12/3 Kleinsmedemester *S. C. Christensen*, Næstved afd., 85 aar.
- 16/3 *Kaj Bülow Johansen*, Randers afd., 60 aar.
- 17/3 *K. A. Nielsen*, Nimtofte Cementstøberi, Randers afd., 50 aar.
- 18/3 *Thage W. Nielsen*, Randers afd., 50 aar.
- 23/3 Rigger *Jens P. Sørensen*, Aarhus afd., 65 aar.

Motto: »Under Dannebrog«

MARINEFORENINGEN

har 100 afdelinger spredt over hele Danmark

Hovedkontoret besvarer dgl. kl. 10—16,
(undtagen lørdag), enhver forespørgsel paa
Hf. PALÆ 2886

Nærværende indmeldelse vil af Marineforeningens hovedkontor blive videreeksperderet til formanden for afdelingen i den by, hvor De har bopæl

BREVKORT

Til

MARINEFORENINGENS

HOVEDKONTOR

Havnegade 55
Kbhvn. K.

KLIP HER

KLIP HER

- 25/3 Vognmand *Anders S. Rasmussen*, Svendborg afd., 65 aar.
- 26/3 Skibbygmester *Johannes Ring Andersen*, Svendborg afd., 85 aar.
- 29/3 Autoforhandler *M. H. Pedersen*, Silkeborg afd., 65 aar.
- 29/3 Ingeniør *E. L. Kaae*, Aarhus afd., 50 aar.
- 11/4 *L. K. Andersen*, Randers afd., 75 aar.
- 13/4 Fisker *Sigfred Pedersen*, Nr. Lyngvig, Ringkøbing afd., 50 aar.
- 13/4 Barbermester *H. Madsen*, Gern, Silkeborg afd., 50 aar.
- 15/4 Maskinmester *Martin Jensen*, Næstved afd., 85 aar.
- 16/4 Bogholder *A. Jeppesen*, Aarhus afd., 65 aar.
- 29/4 Maskinfabrikant *Aug. Andersen*, Aarhus afd., 80 aar.

Tilgang af nye medlemmer i oktober kvartal 1963

Aarhus 1, Bornholm 3, Fanø 2, Frederikssund 3, Gentofte 1, Gilleleje 3, Glostrup 2, Helsingør 7, Hjørring 2, Hobro 1, Kolding 3, Kgs. Lyngby 1, København 2, Køge 4, Morsø 1, Næstved 2, Odense 3, Padborg 1, Præstø 1, Ringkøbing 1, Roskilde 1, Skagen 9, Svendborg 4, Varde 1, Vejle 1, ialt 62 medlemmer, samtidig er udmeldt 128 medlemmer, en beklagelig, men forhaabentlig kun en undtagelsesvis nedgang.

OPTAGELSESBLANKET

Fulde navn	
Alder, fødselsdag, og -aar	
Livsstilling	
Bopæl (nøjagtig postadr.)	
Evt. hvilken aargang	
Evt. udkommanderet med	
Har De tidligere været medlem af en Marineforeningsafdeling og da hvilken	
Hvorlænge	
Ordinært eller ekstraordinært medlem	
Staar De i restance til denne afdeling	

Underskrift

Indsendt / 19

NB. Dette kort udfyldes **nøjagtigt** og indsendes til Marineforeningens hovedkontor, porto 25 øre

Nordisk samarbejde

Paa tilsvarende maade som Marineforeningens afdelinger i *Dragør*, *Gentofte* og *Odense* har udsat præmier til de aarlige konkurrencer mellem Sjøværnskårens og Marinehjemmeværnets Øresundsflotiller, havde *Flottans Män i Malmö* paa opfordring af Marineforeningens landssekretær, der er chef for Marinehjemmeværnsflotille 323, København Syd, udsat en præmie til efteraarets konkurrencer, som fandt sted i Limhamn. Denne præmie blev dog i Sverige, vundet af SVK-flotilj 9 som blev nr. 1 med HVF 323 paa andenpladsen.

Bog anmeldelse

Ogsaa i aar rummer Kronborgmuseets aarbog godt stof for søinteresserede: om et sejlskibstogt, om justitsen i de gamle kompagniskibe, om gamle glasmalerier, albatrosser og meget andet interessant — artikler som billeder. En lødige gave til Museets vennelskabs medlemmer — og det koster kun 15 kr. om aaret at blive medlem her.

J. Teisen: Maanedes og reserveløjtnanter i 1848/50 og 1864.

Særtryk af Tidsskrift for Søværnen, jan. 1964.

I tilslutning til sin personalhistoriske udredning om vore Maanedsluutenanter i 1807-14 har Kommandørkaptajnen nu i hundredeaaret for vor sidste krig udsendt en oversigt over Maanedes- og reserveløjtnanterne fra de sønderjyske krige. Gennem dette prisværdige arbejde er en lakune i dansk søkrigs- og personalhistorie blevet dækket, og de mange stormænd og skibsførere, der som midlertidige søofficerer tjente under orlogsflaget — en indsats af vidtrækkende betydning — er derved draget frem af ubemærketheden.

Hempel's

ABSENTA

er den hurtigste og mest effektive LAK- og FARVEFJERNER, der på rekordtid opløser selv gamle og tykke farvelag.

ABSENTA skal efter påstrygningen arbejde i 5-10 minutter, hvorefter man med en spatel let kan fjerne de opløste lag farve.

ABSENTA fjerner alle olie- og lakmalinger, alkyd-emailler, skibsbundmalinger, klare lakker og gulvlakker m.v.

ABSENTA er let at anvende - er ikke brandfarlig - angriber ikke træ og metal.

Undgå blæselampen og dens ulemper - lad ABSENTA gøre arbejdet - berømt for sin virkning.

T. C. Hempel's Skibsfarve-Fabrik A/S

Brug Marineforeningens mærkater paa alle Deres forsendelser — brug Mærkatet paa brevpapir, foroven eller forneden — men husk kun at klæbe det øverste hjørne fast, saaledes at modtageren kan læse teksten paa Mærkatets bagside —

Marineforeningens Kalender

Kongens Lyngby afd. afholder generalforsamling 13/2 i Lottenborg.

Københavns afd. afholder generalforsamling i Marine-stuen i Kongens Have torsdag den 13/2.

Ringkøbing afd. afholder generalforsamling 15/2.

Københavns afd. afholder medlemsmøde den 5/3 og 2/4.

Kongens Lyngby afd. afholder medlemsmøde 11/3, 4/4 og 5/5.

Københavns afd. vil ogsaa i aar i samarbejde med Frederiksberg og Gentofte afdelingerne søge gennemført en tur til Holmen med frokost i K.A.S. den 3/5.

Roskilde afd.s kegleklub spiller hver tirsdag aften kl. 20—22 i Roskildehallen.

Glostrup/Taastrup afd.s skyttelav skyder hver mandag kl. 1930—2130 i Roskildekroen.

Randers afd. afholder generalforsamling med paaflygterskespisning i »Marinestuen« den 15/2 kl. 1800. Pokalskydning og kammeratlig samvær med Aarhus afd. paa Haandværkerforeningens skydebane den 18/2 kl. 1930. 45 års jubilæumsfest og vinterafslutning med damer i »Marinestuen« den 7/3 kl. 1900. »Katteskydning« den 14/3 kl. 1800 i Haandværkerforeningens skydebane. Fast skydedag: den første fredag i hver maaned kl. 1930.

Frederiksværk afd. anbefaler et besøg i Marinestuen paa Skovlyst den første onsdag i hver maaned, hvor der holdes »Manneaften«.

Silkeborg afd. afholdt generalforsamling 4/2, en kammerat havde tilbudt at betale maden, dersom der mødte 50 mand — stort fremmøde naturligvis, og den 15. i samme maaned arrangeredes fællesskydning, og der er planlagt en teateraften i april.

Glostrup/Taastrup afd. afholder medlemsmøde i »Kahytten« den 5/3, den 2/4 og den 14/5.

Helsingør afd. afholder bankospil 29/2 kl. 1900 i Marinestuen og generalforsamling samme sted den 19/3.

Nakskov afd. afholder generalforsamling 24/2.

Nykøbing F. afd. afholder generalforsamling 3/3 og forårsfest 21/3.

Maritim erindringsliste

Orlogsmuseets udstilling i Nikolaj kirkebygning paa Nicolaj plads, Kbh. K. (lige ved Strøget og Amagerterov), aaben daglig kl. 13—16.

Nyboders Mindestuer, Skt. Paulsgade 20 i Nyboder, aaben hver søndag kl. 14—16.

Burmeister og Wains museum, Strandgade 4, Kbh. K. (lige ved Knippelsbro) aaben alle hverdage kl. 10—13 samt den første søndag i hver maaned fra kl. 0900—1200.

Tordenskiolds Gaard, naboejendommen til B. & W. Museet i Strandgade paa Christianshavn.

Post- og Telegrafmuseet, Vesterbrogade 59, Kbh. V. (mange skibsmodeller vedr. færger m. v.) aaben hver søndag kl. 12—14.

Fiskerimuseet, Nørregade 7 B. Mellembygningen, aabent hver onsdag og lørdag fra kl. 13—15.

Danmarks Akvarium, Strandvejen ved Charlottenlund slot, aaben daglig fra kl. 10. Sporvognsline 1 eller 14 til Hellerup og derfra bus nr. 27 til Charlottenlund slot.

Holmens kirkes kapel (Tordenskiold og Niels Luels kirster m. m.) aaben daglig kl. 09—12, maj—sept. 09—15.

Tøjhusmuseet, Tøjhusgade 9, søndag kl. 10—16, hverdage undtagen mandage kl. 13—16.

Mindelunden i Ryvangen, indgang fra Tuborgvej (buslinie nr. 21) aaben daglig fra kl. 10 og til: i jan. og dec. kl. 16, i febr. og nov. kl. 17, i marts og okt. kl. 18, i apr. og sept. kl. 19, i maj og aug. kl. 20 og i juni og juli kl. 21.

Københavns afd.s Marinestue, Cafeen i Kongens have, Kronprinsessegade 13, København K.

Frederiksværk afd.s Marinestue i Lindekroen, Roskildevvej 35, Kbhvn. F.

Kongens Lyngby afd.s Marinestue, »Lottenborg«, Lottenborgvej 14, Lyngby (bus nr. 23).

Dragør Museum har en god søfartsafdeling, og der er en nydelig Marinestue skraat over for museet.

Har du tænkt over — at der i

Marinehjemmeværnet

ogsaa er plads til alle gamle orlogsgaster —

AALBORG

Aalborg Sømandshjem

Hyggelige restaurationslokaler og god mad

Tegigaardshaven . Tlf. 1986

Nymonterede værelser med rindende vand

AARHUS

Aarhus „Artol“ Renseri

Telf. 3 00 30

VILLY KYST GLARMESTER

TELEFON 6 96 96

Tordenskjoldsgade 3 — Aarhus

Aargang 8968/1928

AARHUS MASKINFABRIK

Telf. 3 67 44

Kraner — gravemaskiner og transportanlæg

A/S AARHUS FLYDEDOK

og MASKINKOMPAGNI

Tlf. 3 40 00

Han regner med fremgang for Marineforeningens økonomi og medlemstal i 1964

BORNHOLM**Skibsproviertering**

John Hintzes enke - Rønne

Alfred Th. HaagensenJUVELER, GULDSMED & GRAVØR
St. Torv 8 - Telf. 270**ESBJERG****Claus Sørensen**

Esbjerg

H. J. Christensen & SønVAADBINDERI OG TOVTØRRERI
*ESBJERG***»Hotel Spangsbjerg«**Mødested for marineforeningens
medlemmer
ESBJERG Tlf. 1753 - 1754 - 1755**Jensen & Lauridsen**Skibsbyggeri
ESBJERG TLF. 2053**FREDERIKSHAVN****ELECTRA I/S**Elektroinstallatørfirma
Danmarksvej 38 Frederikshavn Tlf. 239**Johan Damsgaard**Kolonial & skibshandel
Tlf. 63 Frederikshavn**P. CONRADSEN**Teknisk maskinforretning
SKIBSARTIKLER — OLIE TLF. 900**Einer Sørensen**STEVEDORE
Havnegade 11 - Telf. 932 - Frederikshavn**FYN**AKTIESELSKABET
SVENDBORG
SKIBSVÆRFT**Carl Antonsen**

Guld- og sølvmed

N. Due-Petersen**& Kryger** INGENIØRER

Telf. 118 (3 ledn.) Svendborg

HIRTSHALS

Sig det med blomster

»**VIOLA**« Telf. 74**Carlsen & Aaens Vaadbinderi**

Hirtshals — Tlf. 180

VAAD - TRAWL OG TOVVÆRK

Hurtig reparation

Levorsen & Jørgensen*Lys-kraft-skibsinstallation-ekkolod*

Betjening dag og nat — Tlf. Hirtshals 11

HORSENS**Horsens Sølv****KOLDING****Kolding Rugbrødsfabrik**

P. B. KLAABORG

Telf. 58 - 569

NYKØBING F.**Nykøbing F. Bryghus**

Lager og pilsner

NYKØBING M.**MORSØ STØBEGODS**

Nykøbing Mors

AKTIESELSKABET
N. A. CHRISTENSEN & CO.
Kongelig hofleverandør**RANDERS**

AKTIESELSKABET

Bryggeriet „Thor“

RANDERS

Chas. MortensenSEJL, PRESENNING, FLAG OG
TELTFABRIK

Randers Telf. 529

ROSKILDE

Under Deres besøg i Roskilde bør De ikke undlade et besøg i den interessante marinestue

Hotel Prinsen

Algade 13, Roskilde, tlf. 10 - 811

SKAGEN**Oscar Skougaard**Aut. installatør Tlf 41345
*Skibradio, sendere og pejleantæg*Sejl, flag og presenninger
Sejlmager Alex Jørgensen

Skagen Tlf. 41428

THYBORØN**Thyborøn Fiskeauktion**

v/ Albert Steen - Telf. 57

VEJLE

A/s Vejle Mælkekompagni

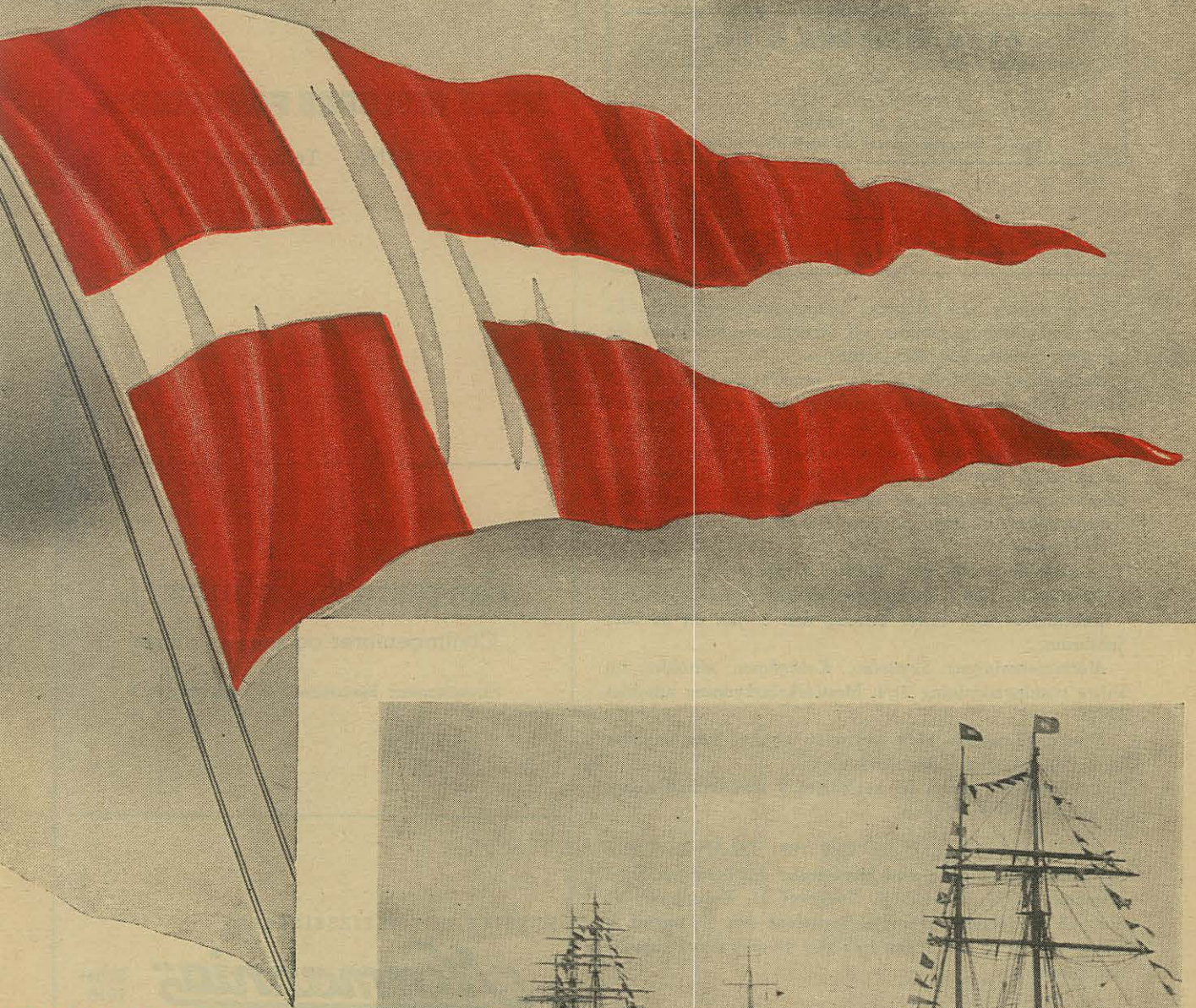
Vedelsgade 85 - Tlf. 335 - 336

Udgivet af »Marineforeningen«. — Redigeret af *G. Honnens de Lichtenberg*.
Marineforeningens hovedkontor, Havnegade 55, København K., ekspeditionstid
daglig kl. 13—16, lørdag undtagen. Telf. PA 2886. Postkonto nr. 1608.
Annonceekspedition: Amaliegade 22, Kbhvn. K., Central 611, Postkonto 3253.
Holbæk Amts Bogtrykkeri, Holbæk.

MEDLEM AF
FORENINGEN AF DANSKE
UGEBLADE, FAGBLADE OG TIDSSKRIFTER

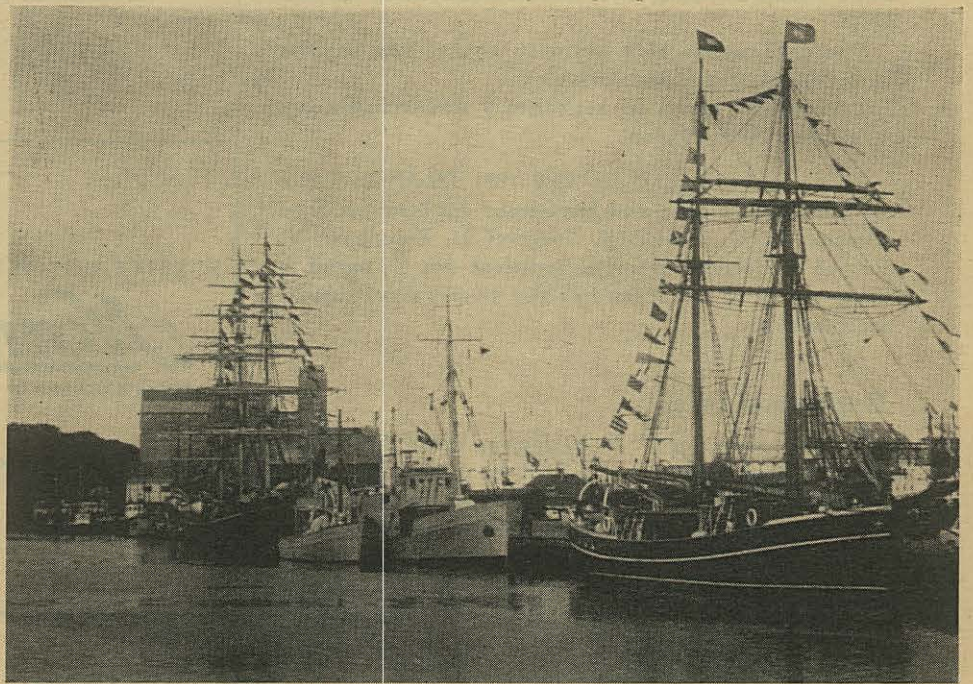

UNDER DANNEBROG

ORGAN
FOR
SØVÆRN
OG
SØFART

Hefte 2 - April
51. aarg. - 1964

Der flages „over toppene“ fra sejlskoleskibe i Odense havn i anledning af den skandinaviske Søfartsmesse 1962.

MARINEFORENINGENS MEDLEMSBLAD

JESPER CHRISTENSEN & CO. Vin en gros
Nørregade 28 . København K.

^A/_S **Em. Z. Svitzers**
Bjergnings-Entreprise

OTTO SUENSON & CO.
Dronningens Tværgade 7 Telf. 482
Grundl. 1880
VINFORRETNING
LAGER AF CIGARER
Lev. til Officersforeningen og Søofficersforeningen

Marineforeningens Kalender

Frederiksberg afd. afholder sammenkomst 16/4 i afd.s Marinestue, hvor formanden vil fortælle om oplevelser fra sin nylig overstaaede Ægyptensrejse.

Københavns afd. forsøger i aar i samarbejde med afdelingerne i Storkøbenhavn at genoptage den gamle tradition med besøg paa Holmen. Det sker søndag den 3/5, hvor man mødes ved Værftbrovagtten for at nedlægge en krans ved mindestenen. Derefter en kort rundtur paa Holmen med Musikkorpset i spidsen, hvorpaa der sejles til Svanemøllebugten, hvor frokosten indtages. Nærmere herom vil følge i »Udkiggen«.

Glostrup/Taastrup afd. afslutter foraarssæsonen med et medlemsmøde 14/5 i »Kahytten«, Hovedvejen 58, Glostrup.

Københavns afd. fejrer torsdag den 2. juli sit 50 aars jubilæum.

Marineforeningens Skyttelav, København, afholder sin sidste træningsskydning 21/4. Mesterskabsskydning afholdes 28/4.

Glostrup/Taastrup afd.s skyttelav skyder hver mandag kl. 19,30—21,30 paa Roskildekroen.

Aalborg afd. samles til kegleaften i Aalborghallen den 4. mandag i hver maaned.

En gammel orlogsgast fra 23/4 1924 ISLANDS FALK vil gerne i forbindelse med kammerater fra dengang. Slagtermester *P. H. Ørsted*, Gl. Kongevej 95, København V., for ved Marineforeningens jubilæumstævne den 30. august at kunne mødes, og her at faa en rigtig 40 aars dag i kammeratlig samvær.

Boganmeldelse

N. L. Tholstrup og *O. R. H. Jensen*: VORT FORSVAR, 424 sider. Nyt Nordisk Forlag. Med det formaal at udbrede kendskabet til vort totalforsvar er der i en meget instruktiv bog givet en indgaaende redegørelse for Danmarks militære stilling indenfor NATO, for alle de opgaver og formaal dette stiller til dansk forsvar og de muligheder for og midler til at løse disse, der staar til dansk forsvars raadighed. Det er saa absolut en nøgtern og redelig bog, som ikke mindst hver forsvarsinteressert dansk mand bør kende. Kr. 32,50.

Med støtte af Norges almenvidenskabelige forskningsraad og skibsreder *Ragnar Halle* har det norske Tordenskioldforbund udgivet Peter Wessel Tordenskiolds breve under redaktion af kommandør *Olav Bergersen*.

HEDE NIELSENS FABRIKER A/S

HORSENS - Telefon 2 47 11

Højgaard & Schultz A/S

Civilingeniører og entreprenører

Hovedkontor: Ewaldsgade 9 - København N

FORSIKRINGS-AKTIESELSKABET

Normannia

Stiftet
1916

TROMMESALEN 5 TELEFONER: C. 13447 - 10068

Ansvars-, ulykkes-, brand- og tyveriforsikring

J. Chr. Andersen

OST

VIMMELSKAPTET 41 . TLF. 1345 - 14345

SENDEMANDSMØDET 1964

Som omtalt i UNDER DANNEBROG, nov. nr., 1963 vil sendemandsmødet i aar blive et møde af skelsættende betydning i Marineforeningens 50-aarige historie.

For første gang skal der vælges repræsentanter til Hovedbestyrelsen efter de love, som vedtoges paa jubilæums-sendemandsmødet i København i maj 1963.

I det anførte nov. nr., 1963 var det forslag til hovedbestyrelsens fremtidige sammensætning og i forbindelse hermed en nyinddeling i distrikter samt forslag til valg af hovedbestyrelsesmedlemmer og suppleanter for disse, som den da siddende hovedbestyrelse havde faaet til opgave at fremsætte, opstillet i en form, som dels gav en ny, udvidet distriktinddeling og dels indpassede den siddende hovedbestyrelses medlemmer i den nye organisationsplan.

En enkelt afdeling har fremsat et ændringsforslag for eget vedkommende. Naar dette ønske har været behandlet

af saavel det distrikt, hvortil afdelingen i forslaget var henført — og af det distrikt, hvortil det gerne ønskede sig overført — vil spørgsmaalet blive indkoblet i det fremsatte distriktsinddelingsforslag. Da der iøvrigt ikke har været fremsat andre ændringsforslag, men kun meddelt, at der overalt i de nye distrikter er udpeget saavel repræsentanter som suppleanter, saa synes det som om den langsommelige og meget besværlige lovændring med hvad dertil hører om sider nærmer sig sin afslutning.

Der er nu kun at ønske, at den nye organisationsplan maa kunne staa sin prøve, saaledes at Marineforeningen herigennem i sin ledelse har faaet en fuldgyldig repræsentation for sine mange medlemmer, og i fuld forstaaelse med lovens aand og tankegang som hovedbestyrelse vil kunne lede landsforeningen i overensstemmelse med formaalsparagrafens idé:

at styrke nationens interesse for Søværn og Søfart og vedligeholde kammeratskabsfølelsen mellem gamle orlogsgæster.

Sekrt.

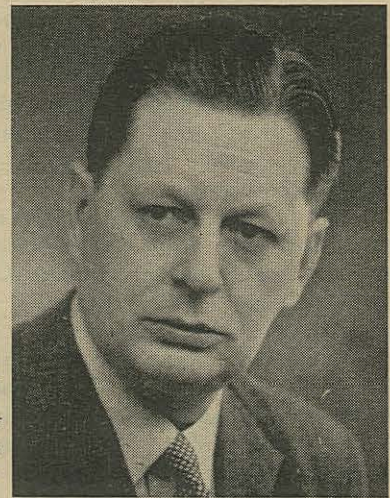
Odense, havnebyen midt i landet

Odense har jo faaet betegnelsen »H. C. Andersens by«, og læser man i vor store digters værker, især de afsnit, af hans produktion, der omfatter barndomsaarene, da han gik i fattigskole, og drømmen om en anden og større verden opstod i hans sind, faar man nemt det indtryk, at det er gaderne med de toppede brosten, husene, hvis vægge skæve staa, der stadig er det billede, den besøgende modtager. Dette er dog langt fra tilfældet. Odense, af i dag, er en by i udvikling, det er ikke de smaa krogede gader med den lave bebyggelse, hvoraf der endnu findes en del, og hvor den besøgende kan føle sig hensat til den tid, da digteren fik sin inspiration til de eventyr, der er kendt og skattet overalt i verden, men en by, hvor moderne forretninger af enhver art, højhuse i staal og beton, store fabriksanlæg, er træk, der har ændret byens silhuet. Det har gennem tiderne været saadan, og er det endnu, at hvad enten man stævner mod byen, det være sig fra øst eller vest, rejser byens vartegn, SCT. KNUDs kirke, sig højt mod sky og byder en velkommen. Denne kirke et af vort skønneste bygværker i gotisk stil, i hvis murværk brændtlersplader med majuskelt bogstaver beretter, at det var dominikanerprioren *Gisico*, som i 1280 besteg Odense bispestol, der rejste dette værk, maa man ikke undlade at aflægge et besøg, hvis tid dertil gives.

For gamle orlogsgæster er det vel nærliggende at antage, at det er vandet, der har den mest dragende magt paa sinde, og i denne forbindelse maa det da blive havnen, og hvad der rører sig der, der har størst interesse.

Ser man paa havnen i dag og lader tankerne gaa tilbage til aaret 1946, da vi sidst havde sendemandsmøde i Odense, er der sket store forandringer, vore kajpladser er blevet udvidede, yderligere udvidelser finder sted, et udtryk for vor havneledelses forstaaelse af tidens krav.

Selve billedet af havnen har skiftet karakter, det er især de store moderne siloer, lagerbygninger, kraner m. m., der

E. FYLLING
Formand for Odense afd.
og medlem af
Marineforeningens
Hovedbestyrelse.

fortæller, at vor havn er en levende organisme, der med alle til raadighed staaende midler søger at følge med i den moderne udvikling.

For sendemændene, der er stævnet frem til mødet, bliver der vel vanskeligt tid til samtidig at sætte sig ind i alt det nye, der er skabt i vor by, det er jo foreningens tarv det gælder — for vore damer ligger sagen noget anderledes, vi har for dem tænkt os at vise dem nogle af de skønneste punkter paa vor ø. I busser vil der blive arrangeret en udflugt, der tager sigte paa at besøge nogle af vore skønne herresæder og slotte, som Fyn er saa rig paa, ikke mindst naar turen strækker sig ned mod de fynske alper.

Med denne korte oversigt er det vort haab, at sendemandsmødet maa forløbe paa en for alle fornøjelig maade, og hermed byder vi alle et hjertelig velkommen til sendemandsmødet i ODENSE 23—24. maj 1964 E. F.

Bør statuen af Tordenskiold flyttes?

Fra et medlem med marinehistoriske interesser er modtaget nedenstaaende forslag til flytning af Tordenskiolds statue ved Holmens kirke:

Naar man idag kører forbi Holmens Kirke i København, vil man svagt kunne skimte en statue inde i den saakaldte Korsurtegaard, der ud mod Holmens Kanal er forsynet med tre jerngitterporte. Statuen, der er i naturlig størrelse, forestiller Viceadmiral *Tordenskiold*, en af de mest velkendte skikkelser fra vort lands søkrigshistorie.

Det er nødvendigt at gøre sig klart, at naar man opstiller en statue, maa det principielt være for at hædre et menneske eller dette menneskes minde. Under alle omstændigheder maa den i følge sagens natur opstilles paa et saadant sted, at saa mange som mulig hver dag har lejlighed til at have den for øje og derved mindes den paagældende person eller endog tilskyndes til at følge den hædredes eksempel. Dette maa principielt være formaalet med at opstille statuer.

Naar man paatager sig at hædre en persons minde ved opstilling af en statue af den paagældende, har man ogsaa en slags forpligtelse over for dette minde til at foretage en placering, der er statuen og det minde, den repræsenterer, værdig.

Søgelyset skal her — som antydet — rettes imod statuen af Tordenskiold ved Holmens Kirke. Det maa siges, at ligesaa rigtigt miljøet er valgt for statuen, ligesaa uheldig er dens placering!

I 1864 bestilte én af Københavns magnater, grosserer *Rudolf Puggaard*, hos den kendte billedhugger *H. V. Bissen*, en statue af *Tordenskiold*, som han ville opstille paa sin trappe i det Schimmelmansske Palæ (nuværende Odd-Fellow-Palæ). Bissen naaede inden sin død i 1868 at faa modellen til statuen færdig. Puggaard besluttede nu i aarene efter at lade modellen støbe i bronze og ciselere af billedhugger Bentzen.

I 1870 blev der bevilget penge til en ny bygning til Søkortarkivet. Dette havde ført en trang tilværelse i en lille bygning, som laa mellem Holmens Kirke og den i samme aar færdigbyggede Nationalbank — altsaa paa det sted, hvor Havnegade i dag munder ud i Holmens Kanal. Omraadet bag det gamle Søkortarkiv var en del af Holmens Kirkes kirkegaard. Da det blev bestemt at rive den gamle Søkortarkivbygning ned, naar den nye var taget i brug, skænkede Puggaard den færdige bronzestatue af *Tordenskiold* til Københavns Kommune til opstilling, hvor den omtalte gamle bygning havde staaet. Det var i 1870.

Efter at den nye Søkortarkivbygning var bygget og taget i besiddelse, blev — som det var bestemt — den gamle ved Holmens Kanal nedrevet. Nedrivningen var afsluttet i 1875. Det var nu meningen, at Tordenskiold skulle opstilles her. Stedet, hvor bygningen havde staaet, skulle som saadan indlemmes i kirkegården. Opstillingen her blev dog aldrig foretaget!

Imidlertid havde en kreds af borgere i Trondheim i aarene 1874—75 faaet skaffet midler til at bekoste en lignende bronzefastøbning af Bissens originale model, som Puggaard havde skænket Københavns Kommune. Denne statue rejstes i en park østenfor Vor Frue Kirke i Trondheim, og afsløringen foregik under stor højtidelighed paa *Tordenskiolds* 186 aars fødselsdag den 28. oktober 1876. I 1952 flyttedes statuen hen ved Vor Frue Kirkes taarnindgang, hvor den kom mere til sin ret.

Grosserer Puggaard ventede nu med taalmodighed paa,

at Tordenskioldstatuen blev opstillet, efter at Søkortarkivet, den væsentligste hindring for opstillingen, var blevet fjernet. Da et aar var gaaet, tabte han imidlertid taalmodigheden. I »Fædrelandet« fra den 6. april 1876 kan man læse et brev indsendt af Puggaard, hvori denne bl. a. skriver:

»I adskillige Aar har jeg nu med Taalmodighed ventet paa, at se den af mig til Byen skænkede Statue af Tordenskiold opstillet ved Holmens Kirke; men Aar for Aar ere gaaede hen, uden at der tilsyneladende gjøres det allermindste for at fremme denne Sag. Da jeg ej veed, hvilken Autoritet Sagen beror hos, beder jeg Dem Hr. Redaktør (Carl Ploug) optage disse Linier i Deres Blad, for at rette Vedkommende derved kunne blive erindrede om, at Statuen i mange Aar har staaet støbt i Bronze og er færdig til at opstilles«.

Bladets redaktion kunne oplyse, »at Spørgsmaalet om Pladsens Regulering og Statuens Opstilling er Gjenstand for Korrespondance mellem Magistraten, Finansministeriet og Kirkens Inspektion« og slutter med »at antage, at ingen af de ærede Autoriteter har forhastet sig med at svare« i denne sag.

Borgerrepræsentationen bestemte sig nu til, at der skulle føres en gade gennem kirkegården i forbindelse med en nyregulering af gadenettet, hvorfor man helt opgav at opstille Tordenskiold paa det oprindeligt fastsatte sted, nemlig hvor det gamle Søkortarkiv havde ligget.

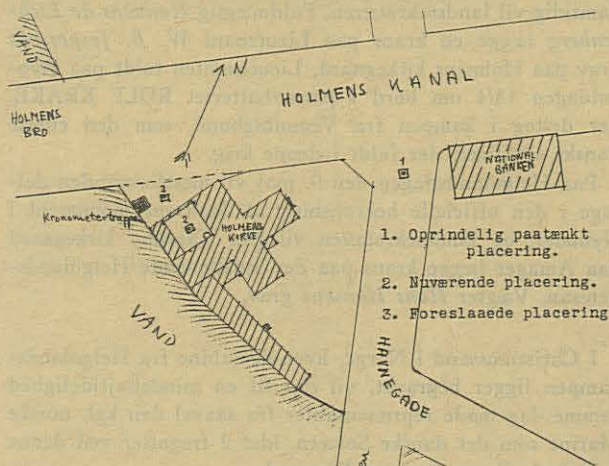
Man maatte nu finde et andet sted til statuen, der var ligesaa passende og værdigt som det, man havde maattet opgive; men intet synes at blive gjort i denne sag fra myndighedernes side. Der gik nu to aar, og man kunne simpelt hen ikke være bekendt at have sagen henlagt mere, hvorfor man i hurtig og hast fik statuen opstillet i Korsurtegaarden d. 21. oktober og afsløret den d. 24. oktober 1878. Nogen højtidelighed i den anledning synes der ikke at være celebreret, idet kun korte bemærkninger i et par københavnske dagblade fra disse dage konstaterer, at en afsløring af statuen har fundet sted. Saaledes læser man i »Nationaltidende« fra 24. oktober 1878: »Tordenskiolds Statue er idag bleven afsløret«, og »Fædrelandet« oplyser den 25. oktober s. aa. i en ganske kort notits, at statuen nu er afsløret, og at den »tager sig under disse mindre Omgivelser og paa et lavt Fodstykke meget godt ud« (!). Midlerne til opstillingen og sokkelen skaffede de kommunale myndigheder gennem »justitsraad S. A. Eibeschutz' og hustrus legat til Stadens Forskønnelse«. Om legatpengene er anvendt paa rette maade og i overensstemmelse med legatets tanke, kan i høj grad diskuteres!

Nu var statuen ganske vist opstillet, men den var tillige gemt godt af vejen i en lille gaard med jernstænger for. Omgivelserne bringer tanken hen paa et fængsel.

Den militærhistoriske forfatter *O. Vaupell* skrev 1880 i en artikel om *Tordenskiold* i tidsskriftet »Dannebrog«, at »hans Statue kan endnu skræmme det fredsommelige Folk; derfor staar den bag Jærnstænger«. En saadan allegorisk forklaring paa »fængslet«, som Tordenskioldstatuen staar i, viser klart, at placeringen er uheldig.

Den samme tanke er den norske forfatter *Alexander Kieland* inde paa i et saakaldt rejsebrev fra København 1. november 1890, hvori han mød bidende ironi siger om Tordenskiold: »han staar — som bekjent — i en liden Krog ved Holmens Kirke bag et Jerngitter, — rigtig frit og sjømandsmæssig staar han der, naar man kigger ind til ham mellem Spriklerne«.

Med foranstaaende, korte rids af Tordenskioldstatuens historie har jeg villet pege paa det forhold, at denne er blevet stedmoderligt behandlet, og at placeringen utvivlsomt er uheldig og uværdig for en statue i almindelighed og en statue af *Tordenskiold* i særdeleshed. Nordmændene har flyttet deres *Tordenskiold*statue i Trondheim fra det oprindelige opstillingssted, for at denne kunne komme mere til sin ret — vi kan gøre det samme med vor!

I virkeligheden behøver den slet ikke at flyttes ret meget, for at billedet bliver et andet. Et konkret forslag ville være at flytte den ud fra det »fængsel«, som Korsurtegaarden er for denne statue, og opstille den umiddelbart ud for den saakaldte Kronometertrappe (se skitsen). *Tordenskiolds* jordiske rester, der som bekendt hviler i en sarkofag i Holmens Kirkes kapel i dag, er sandsynligvis blevet ført op ad denne trappe, da de hjemkom fra den ulykkelige duel i Tyskland, i hvilken søhelten faldt. (? red.).

Dette lille indlæg skulle tjene til at vække interesse for en flytning af Bissens *Tordenskiold*statue og gøre rette vedkommende opmærksom paa, at en saadan interesse findes. I saa henseende ved jeg, at Marineforeningen og dens mange medlemmer vil være de rette at henvende sig til desangaaende!

Hovedsagen er ikke, at statuen flyttes ud ved Kronometertrappen, men at den flyttes ud af Korsurtegaardens skjul til et mere iøjnefaldende sted. Pladsen ved Kronometertrappen antydes blot som et eksempel paa en billig og hurtig løsning af miseren.

Jeg haaber paa en gunstig reaktion!

Hans Christian Bjerg, stud. mag.

Det er dog ikke første gang denne Tordenskioldstatue er i ilden. Baade fra norsk og dansk side har der været anket over statuens lidenhed, som ikke mente stod i det rette forhold til søheltens betydning.

Senest i februar 1960 fremsatte H. P. Rohde i Berlingske Aftenavis omstaaende betragtninger, der dog mere tager sigte paa kunstnerens udformning af opgaven:

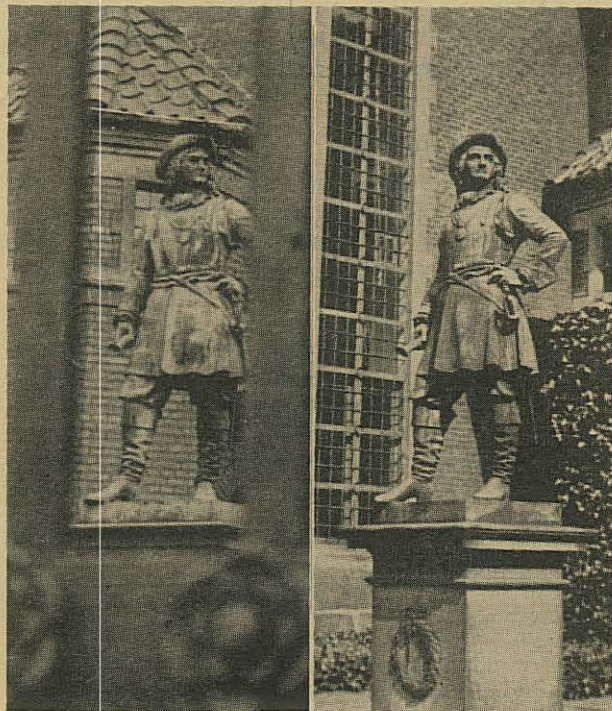
Den er aldeles nydelig den lille gaardsplads, som Holmens Kirkes røde mure danner sammen med den pyntelige hjørnebygning ud mod Holmens Kanal. Trods de mange ulige høje murpartier er der her skabt et udendørs rum i harmoni med sig selv og verden. En lille statue i gaardens midte øger det venlige, næsten hyggelige indtryk. Sporvogne og motorkøretøjer kan larme saa galt de vil, inde bag de rokokosvungne smedjærnsnitte hersker uforstyrret ro og fred.

Men hvem forestiller saa den spædemmede statue med det glatte ansigt, der har faaet tildelt saa idyllisk et op-

holdssted? Ja, det er det mærkelige — ingen anden end *Tordenskiold*. Og, ikke mindre mærkeligt: det er *H. W. Bissen*, der har formet den.

Hvor er den henne, den indre kraft, som fylder f. eks. Landsoldaten i Fredericia? Hvor er den henne, den robuste fremdrift fra Frederik VII's rytterstatue foran Christiansborg? Eller den personlige, karakterfulde holdning i Frederik VI paa Frederiksberg? — Hvor er Bissen selv?

Og hvor er *Tordenskiold*? Hør navnet, se statuen, saa træder modsætningen frem. Dragten — støvler, køllert og trekantet hat — fører hurtigt tanker tilbage til Karl XII's tid, men den taler ikke med i karakteristikken. Haanden i siden, siger paa Frederik VI's statue noget væsentligt om kongens uhøjtidelige værdighed: den er her nærmest en nødhjælp. Og raaberen er stukket som en rekvisit i den anden haand.

STATUEN I KORSURTEGAARDEN
SET
BAG OG UDEN
JERNTREMME

Holdningen virker pligtskyldig frejdig — som hos en ung skuespiller, til hvem instruktøren lige har sagt: — Hagen lidt mere i vejret — saadan — saa ser De mere kæk ud!

Tordenskiold har aabenbart staaet Bissen for fjernt. Det, vi har for os, er ikke en statue af Bissen, men et bestillingsarbejde, der antyder Bissens begrænsning. Han var mand for at give et jævnt motiv en indre løftelse, en egen bunden patos. Han forstod især at udnytte spillet mellem en jævn, folkelig fremtræden og en indre, virkelig eller tildigtet, adel.

Derimod faldt det ham vanskeligere at give en historisk sagnospundet person kød og blod.

Sandsynligvis har Bissen villet undgaa bravaden og er i stedet havnet i den intetsigende nethed.

Det er ikke en krigerskikkelse, ikke et lyn fra Danmark, ikke et glimt af Wessel — men en udstillingsfigur for graven inde i kirken.

H. P. Rohde.

Det ville være interessant, om Hans Christian Bjergs tanker om flytning af statuen kunne vinde genklang i videre kredse — redaktionen modtager meget gerne tilkendegivelser herom.

Fra Hovedbestyrelsen

Den 7/3 fejrede Marineforeningens formand, Kommandør *G. de Lichtenberg*, sin 70 aars fødselsdag i hjemmet i Valsø-magle. Et væld af gaver, telegrammer og andre former for lykønskninger strømmede ind. En deputation fra Hovedbestyrelsen mødte med Marineforeningens gave: et maleri af Kommandør *P. Sinding* forestillende Inspektionsskibet HVIDBJØRNEN, Kommandør *de Lichtenbergs* sidste skibsudkommando som chef. *Københavns* afd. mødte med et gammelt farvelagt stik, og blandt gratulanterne udenfor den private vennekreds maa nævnes Chefen for Marinehjemmeværnet, Kommandør *A. C. Ohlsson*, og Formanden for danske Soldaterforeningers Landsraad, Kammerherre *J. Dinesen*. For Marineforeningen var det med en vis vemod, for formanden har — som andet steds anført — meddelt, at han i anledning af 70-aarsalderen trækker sig tilbage i forbindelse med Sendemandsmødet i Odense.

Formanden takker

For de mange personlige gaver, blomster, breve og lykønskninger fra afdelinger og venner hele landet over til min 70 aars-dag og som man har glædet mig meget med, bringer jeg en hjertelig tak.

G. de Lichtenberg.

Den 27/6 fylder Købmand *Hans Petersen*, Nykøbing F., 75 aar. Gennem en lang aarrække ledede *Hans Petersen* afdelingen i Nykøbing F. paa mønsterværdig maade, ligesom han var et virksomt medlem af Marineforeningens Hovedbestyrelse, hvorfor der ogsaa herfra blandt sikkert mange andre hilsner sendes en varm lykønskning til en veltjent kammerat.

Marineforeningens æresmedlem, Kontreadmiral *E. C. Danielsen*, som var Norges Orlogsforenings første præsident, afgik 31/1 ved døden, 76 aar gammel. Admiral *Danielsen* var under sidste verdenskrig stabschef ved det norske Sjøforsvars Overkommando i London, i 1949—51 var han som Viseadmiral chef for Sjøforsvaret, og han gik fuldt og helt ind for arbejdet indenfor Orlogsforeningen. Han var flere gange Marineforeningens gæst, bl. a. ved de nordiske kammeratskabsstævner i København. Vi mindes ham som en hædersmand, et fint og charmerende menneske, som man kun følte glæde og ære ved at træffe.

Æret være *E. C. Danielsens* minde.

Sammen med chefen for Flaadestation København, Kontreadmiral *H. J. Bahnsen*, og repræsentanter for Kystartilleriforeningen deltog Marineforeningens formand, Kommandør *G. de Lichtenberg* den 2. april i kransenedlægnngen paa heltegraven paa Holmens Kirkegaard.

Til støtte for hobbyarbejdet med bygning af piratjoller paa Søværnets Sergentskole paa Margretheholm har »Carlsbergs Brygger I. C. Jacobsens Mindelegat« skænket kr. 5500,- til Marineforeningen til videregivelse til Chefen for Søværnets Sergentskole til dette formaal og den smukke gave blev den 6/4 overrakt til skolechefen, Kommandør-kaptajn *H. Romeling* af Marineforeningens formand.

I 1963 gik der 1 stk. af »Admiral Carstensen's Mindebøger« til uddeling indenfor distrikt IX, Jylland SW.

Da Marineforeningens formand, Kommandør *G. de Lichtenberg* sammen med medlem af Hovedbestyrelsen, Fabrikant *M. Burchardt* fra distrikt VIII, Jylland SE. og repræsentanter for Marineforeningens sønderjydske afdelinger m. fl. deltager i mindehøjtidelighederne paa Dybbøl den 17.—18. april, vil næstformanden, Inspektør *O. H. Møgaard*, den 18/4 lægge en krans paa den sidstlevende marineveteran fra 1864, Hovmester *Vald. Kleins* grav paa Gentofte kirkegaard. Samtidig vil landssekretæren, Fuldmægtig *Honnens de Lichtenberg* lægge en krans paa Lieutenant *W. B. Jespersens* grav paa Holmens kirkegaard, Lieutenanten faldt paa Dybbøldagen 18/4 om bord i panserbatteriet ROLF KRAKE, der deltog i kampen fra Vemmingbund, som den eneste danske søofficer, der faldt i denne krig.

Paa Helgolandsdagen den 9. maj vil næstformanden deltage i den officielle bekransning af *Suensons* monument i Nyboder, og landssekretæren vil paa Taarnby kirkegaard paa Amager lægge krans paa den sidstlevende Helgolandsveteran, Vægter *Hans Hansens* grav.

I Christianssand i Norge, hvor de faldne fra Helgolandskampen ligger begravet, vil der til en mindehøjtidelighed samme dag møde repræsentanter fra saavel den kgl. norske Marine som det danske Søværn, idet 2 fregatter ved denne lejlighed vil repræsentere Danmark.

Christianssands Orlogsforening vil ved denne lejlighed tage sig af de medlemmer af Marineforeningens Hjørring og Hirtshals m. fl. afdelinger, der ligesom paa 75-aarsdagen vil repræsentere Marineforeningen ved mindehøjtideligheden.

60 år

Den 25. maj kan formanden for Marineforeningens Nakskov afd., Forretningsfører *E. Semberg*, fejre sin 60-aarsdag.

Semberg's tilknytning til Marineforeningen gaar langt tilbage, idet han kan tælle 34 aar i Nakskov afd.s bestyrelse og heraf 31 aar som formand. Hans formandstid, som indledtes med at faa Sendemandsmødet henlagt til Nakskov, kendetegnes af en

række forskellige arrangementer fra Marinestue, Skyttelav med fregatskydning, Skibsadoption til Kirkeskibsophængning og meget andet og mere.

Semberg holder af foreningsarbejdet og har initiativ til at sætte noget i gang — intet under, at han for mange aar siden fik oprettet en flyveklub i Nakskov med skoleuddannelse, han var selv den første, der fik certifikat, og er stadig aktiv flyver.

I 1960 blev han medlem af Marineforeningens hovedbestyrelse repræsenterende Lolland-Falster, et arbejde, som han har taget op med stor interesse.

Hovedbestyrelsen ønsker hjertelig til lykke og mange gode aar fremover.

G. de Lichtenberg.

Marineforeningens Hovedbestyrelse opfordrer afdelingerne rundt om i landet til den 9. maj at opsøge og nedlægge en blomsterbuket paa faldne orlogsgæster og marineveteraners grave samt ved mindesmærker for maritime krigsbegivenheder i krigen 1864.

Program for Marineforeningens Sendemandsmøde

Lørdag-Søndag den 23. og 24. maj 1964.

Alle anmeldelser o. l. samt indbetalinger bedes mærket *Marine* og sendt til *Odense Turistforening*, Raadhuset, Flakhaven, Odense. Telefon (09) 1275 20. Gironummer 78105.

Som anført i de til afdelingerne udsendte anmeldelseskemaer for sendemændene, skal disse snarest og senest den 5. maj være indsendt til Turistforeningen, og indbetalingerne samtidig foretaget.

Værelsesreservation og anden turistmæssig service kr. 3,50 pr. deltager.

Saafernt man ønsker reserveret paa *Motel*, da kan dette i en vis udstrækning efterkommes, men man maa angive paa anmeldelsen, at der ønskes værelse paa *motel*.

Programmet er som følger:

Lørdag den 23. maj kl. 1930

afholdes en kammeratlig festaften i Festsalen paa Industripalæet, Albanitorv, hvor et stort orkester vil spille op til »*Dans paa dækket*«. Billet løses ved indgangen. Entré kr. 3,50.

Odense afdelingen forventer stor tilslutning til denne aften. Der gøres opmærksom paa, at der selvfølgelig er servering i Festsalen, ligesom Etablissementet gerne arrangerer servering for sluttede selskaber, saafernt nogle afdelinger har specielle ønsker om f. eks. middag eller lign. I saadanne tilfælde kan det tilraades, at man skriver direkte til Inspektøren paa Industripalæet, Albanitorv, Odense, saaledes at dette kan være arrangeret i forvejen.

Søndag den 24. maj kl. 0930

afgaar busser fra Industripalæet, Albanitorv. »*Dameturen*« gaar til det skønne Sydfyn, hvor maalet er *Egeskov*. Her aflægges besøg i Løgparken.

Billetprisen til denne tur inclusive entré til Løgparken andrager kr. 10,50.

Sendemandsmødet afholdes i Foredragssalen paa Industripalæet, Albanitorv, Odense, søndag kl. 0900 prc. med følgende dagsorden:

1. Valg af dirigent.
2. Aflæggelse af hovedbestyrelsens årsberetning.
3. Aflæggelse af det reviderede regnskab.
4. Behandling af indkomne forslag¹⁾.
5. Valg af hovedbestyrelsesmedlemmer²⁾.
6. Valg af revisorer og revisorsuppleant³⁾.
7. Eventuelt.

1) A. *Helsingør* afdelingen har indsendt nedenanførte forslag:

»at afdelingsbestyrelserne, hvor det skønnes, at syge og handicappede medlemmers økonomi ikke er tilfredsstillende, kan indstille til fritagelse for kontingent til Marineforeningen og afdelingerne.«

B. Hovedbestyrelsen fremsætter forslag om udnævnelse til æresmedlem af Marineforeningen.

C. Der er ikke indkommet noget forslag fra afdelingerne om stedet for næste års sendemandsmøde (1965) — ?

2) A. I medlemsbladets nov. nr. 1963 var opsat en oversigt over hovedbestyrelsens forslag til valg af hovedbestyrelsesmedlemmer og terminer herfor, opdelt i 3 grupper (1964-65-66). Til gruppe I, som foreslaas til valg paa sendemandsmødet i aar (1964), frem-

settes dog følgende ændring af hensyn til valgkontinuiteten: at næstformanden flyttes til valggruppe III, medens formanden kommer paa valg i 1964 i gruppe I. Denne ændring er afstedkommet af den nuværende formands ønske om at trække sig tilbage i aar efter de fyldte 70 aar.

Som afløser for Kommandør *de Lichtenberg* har hovedbestyrelsen samlet sig om Kommandørkaptajn *Kai Hertz*, som, man mener, er sendemændene saa bekendt, at videre præsentation er overflødig.

B. Da medlem af Hovedbestyrelsen, Vaskeriejer *V. Kjellberg*, Bornholm, har nedlagt sit mandat p. g. af flytning til udlandet, har distrikt V, *Bornholm*, valgt Havnebetjent *Sigurd Andersen* til medlem af Hovedbestyrelsen med kaptajn *C. Thomsen* som suppleant.

Til valggruppe II har distrikt III, *Sjælland W.*, valgt *Roskilde* afdelingens formand, Blikkenslagermester *I. Strangholt*, til hovedbestyrelsesmedlem med *Holbæk* afd.s formand, Fabrikant *H. Dahlgaard*, som suppleant, og distrikt XIII, *Oversøiske afdelinger*, har valgt Bagermester *A. Echwald*, *Godthaab* afd., til medlem af hovedbestyrelsen med massør *J. Guttenberger Dahlqvist*, *Los Angeles* afd., som suppleant.

I valggruppe III (1966) foreslaas som tidligere anført *Næstformanden*, Inspektør *O. H. Mægaard*, valgt af Hovedbestyrelsen, og distrikt I, *Storkøbenhavn*, har valgt formanden for Københavns afd., Boghandler *O. Reumert*, til hovedbestyrelsesmedlem med Repræsentant *G. Sejersen*, *Gentofte* afd., som suppleant.

C. Foruden de ovenfor anførte valgte hovedbestyrelsesmedlemmer fra distrikterne samt suppleanterne for disse er der i de distrikter, hvor der kun skulle vælges suppleanter, valgt som følger:

Distrikt IV, *Sjælland S.*, Formanden for *Vordingborg* afd., Blikkenslagermester *Arne Hansen*.

Distrikt VI, *Lolland-Falster*, Formanden for *Nykøbing F.* afd., Maskinmester *Resen Andersen*.

Distrikt VII, *Fyn*, Formanden for *Bogense* afd., Ingeniør *A. Vestergaard*.

Distrikt IX, *Jylland SW.*, Formanden for *Ribe* afd., Amtsrevisor *Lohmann Jensen*.

Distrikt XI, *Jylland NW.*, Formanden for *Morso* afd., Skibsbygmester *Rothaus Larsen*.

Distrikt XII, *Jylland N.*, formanden for *Frederikshavn* afd. Forvalter *Georg Pedersen*.

3) Den afgaaede revisor, bankfuldmægtig *O. Manhof*, og den afgaaede revisorsuppleant, direktør *Viggo Thomsen*, der begge er villige til genvalg, foreslaas genvalgt.

Efter sendemandsmødets afslutning, forv. kl. 1300, afholdes en frokost paa Industripalæet, hvor der serveres:

- 2 stk. med sild,
- Beuf Stroganoff,
- 2 ostesnitter,
- Kaffe og kringle,

for en pris af kr. 17,50. — Prisen er eksklusiv drikkevarer og serveringsafgift.

Distriktsmøder

I det planlagte Distrikt III, Sjælland SW., er under forsæde af Hovedbestyrelsesmedlemmerne *Hans Petersen*, fra hvis Distrikt II det nye distrikt er udskilt, og *Einer Nielsen*, Næstved, afholdt et distriktsmøde i Roskilde den 1/3. Her valgtes som distriktets repræsentant i Hovedbestyrelsen, Blikkenslagermester *I. Strangholt*, formand for Roskilde afd., med den nyvalgte formand for Holbæk afd., Ingeniør *H. Dahlgaard*, som suppleant.

Distriktet var interesseret i en rigtig *Marineforenings* Sangbog — ikke den foreslaaede nødhjælp gennem Forsvarets Sangbog — men der var ingen interesse for *Marineforenings*glassene. Som forslag fremførtes tanken om, at der foruden emblem og love ogsaa skulle udleveres en sangbog til nyindmeldte medlemmer mod et samlet indskud paa kr. 8,50 i stedet for de nuværende 6 kr.

Et tilsvarende distriktsmøde var planlagt for Distrikt II, Sjælland N., der var berammet til 5/4, men er af hensyn til konfirmationssøndagen udsat til 12/4 i Jægerhytten i Holte.

Distrikt IX, som er det gamle distrikt VI, der har faaet nyt nr., holdt møde i Varde 21/3 og flg. afd. var repræsenteret: *Esbjerg, Ribe, Varde og Skern-Tarm*.

Knud Schroder indledede med velkomst og en beretning over problemer, opstaaet siden sidste møde. Af debatten kan nævnes, at den aarlige distriktsudflugt i aar skal gaa til Skern den 13/6. *Skern/Tarm* afd. vil udsende program og forventer stor tilslutning.

Vedr. Dybbøldagen enedes man om at søge samarbejde med de lokale soldaterforeninger, evt. med naboafd. f. eks. om leje af bus.

Det vedtoges at give en fællesgave til *Marineforeningens* formand fra distriktets afd. — foruden de ovenfor nævnte — hører ogsaa *Fanø og Ribe* med her.

Fra distrikt X, Midtjylland, foretages intet fællesarrangement i anledning af Dybbøldagen. Derimod har distriktet planlagt at afholde ordinært distriktsmøde i Ebeltoft i sommer, nærmere meddelelse herom vil tilgaa afdelingerne direkte.

Paa foranledning af *Marineforeningens* Hovedbestyrelse vil *Marineforeningens* Københavns afdelings Musikkorps som en kammeratlig gestus og festlig optakt over for deltagerne i *Danske Soldaterforeningers* Landsraads fællesrejse til mindehøjtidelighederne omkring Dybbøl 17.—18. april 1964 koncertere paa Langeliniekajen ud for det af *Soldaterforeningerne* hertil chartrede m/s *HANS BROGEs* fortojningsplads, torsdag den 16/4 fra kl. 2100 til skibets afsejling kl. 2200.

I *Marineforeningens* rækker mødes alle unge og gamle orlogsgæster

fra alle ældre og nye maritime
tjenestesteder.

Henvendelse: den lokale *Marineforenings*afdeling
(der er 100 ialt) eller Hovedkontoret, Havnegade 55,
København K., tlf. PA 2886.

50-aars jubilæer

De brave stiftere af *Marineforeningen* udfoldede straks efter starten en omfattende agitationsvirksomhed for at udbygge den nystiftede forening med lokalafdelinger, og som paabegyndt i *UNDER DANNEBROG's* sidste nr. møder vi nu referaterne fra de første 50-aars jubilæer rundt om i afdelingerne.

Svendborg afd. indledte sin jubilæumsdag 7/3 med kransenedlægning ved Søfartsmonumentet og ved tidligere formænds grave. Derefter var der reception i *Marinestuen*, hvor et væld af gratulanter og gaver — baade kontant og genstande til udsmykning af *Marinestuen*. Købmand *Hansen*, Thurø, Skibsfører *Chr. Staugaard* og Skibshandler *Laurids Jørgensen* udnævntes til æresmedlemmer, og flere medlemmer fik overrakt 40-aars-emblemet.

Selve jubilæumsfesten afholdtes i *Borgerforeningen* med ca. 150 deltagere, og her bød afd.sformanden, *Rejnolds Hansen* velkommen, hvorefter medlem af hovedbestyrelsen, *E. Fylling* fra Odense hylde afd. og overrakte en ny baadsmanspibe, som straks blev indviet. Borgmester *Svend A. Andersen* talte for byens forbindelse med *Marineforeningen*, Konsul *A. E. Sørensen* for Orlogsflaaden med hilsen fra Handelsflaaden. Endvidere talte kontorchef *Møller* for Sømandsstanden, og næstformanden *Worm Mortensen* hylde damerne, ligesom ogsaa æresmedlemmerne takkede og gratulerede. Efter kaffen blev der spillet op til dans som afslutning paa en smuk og vellykket fest.

Ogsaa *Odense* rundede de 50 aar — og det dagen efter, som indledtes med kransenedlægning paa den tidligere formand, *Overgaard Nielsens*, grav.

Her var *Marineforeningens* næstformand, Inspektør *Maaegaard* mødt op og gratulerede paa hovedbestyrelsens vegne, idet han overrakte en baadsmanspibe i anledning af jubilæet. I dagens anledning havde afd. ladet udarbejde et smukt jubilæumshæfte med afd.s historie i korte træk samt en medlemsfortegnelse. Som alle arrangementer i *Odense* afd. forløb festen smukt og stilfuldt, men samtidig var det en munter og fornøjelig sammenkomst, som sluttede med »Dans paa dækket«.

Næppe er festlighederne fra jubilæerne i *Nakskov* og *Nykøbing* afsluttet, før de næste 50-aars jubilæer melder sig fra »Sydhavsørerne«.

I april maaned kan baade *Maribo* og *Saxkjøbing* fejre de runde dage.

Saxkjøbing afd. blev stiftet den 6. april 1914, og dens første bestyrelse bestod af bagermester *Chr. Møller*, fisker *Tambour*, skorstensfejerm. *R. Christensen*, tømrer *Fr. Jacobsen* og lods *Grønvold Hansen*.

Afdelingen startede med 22 og jubilæumsaaret begynder med 33 medlemmer. *Saxkjøbing* har aldrig været mellem »de store«, men selv om medlemstallet ikke har været over ca. 50, er der vist ikke mange afd., der har kunnet mønstre med en saa stor mødeprocent. God tilslutning og et godt kammeratskab har altid været kendetegnet for afdelingen.

To af de medlemmer, der var med ved starten er med endnu og lever i bedste velgaende, nemlig tømrer *Fr. Jacobsen* og skræddermester *Bernh. Hansen*, de er begge æresmedlemmer af afdelingen.

I jubilæumsfesten i *Saxkjøbing* den 6/4 deltog formanden for *Marineforeningen*, Kommandør *G. de Lichtenberg*, distriktsrepræsentanten, *E. Semberg* fra *Nakskov* afd. samt formanden for *Maribo* afd.

Beretning om det afgørende skud ved Helgoland den 9. maj 1864?

Hvem afgav det skud, som den 9. maj 1864 under kampen ved Helgoland ramte fregatten SCHWARTZENBERGs forremers og tændte dens forrejsning i brand. Fra hvilket af den danske Nordsoeskadres skibe, JYLLAND, NIELS IUEL eller HEJMDAL faldt dette for kampens udfald saa vigtige skud, og var det en granat eller glødende kugle, som satte ild paa fregattens affiredede merssejl og de i mersset værende andre brandfarlige sager?

Da *Suenson* henunder træfningsens sidste del gav ordre til hurtigskydning, og skuddene fra de danske skibe faldt saa hurtigt, at de mange tilskuere paa øen Helgoland ikke kunne skelne de enkelte drøn fra hinanden, tør det antages, at man næppe heller ombord paa vor eskadre var i stand til med sikkerhed at skelne mellem træffere og forbiere. Krudtrøgen laa tæt mellem de kæmpende, den lette brise førte den kun langsomt bort, og momentvis var kun skibenes toppe synlige saaledes, at der maatte sigtes efter modstanderens glimt fra kanonerne.

Der findes heller ikke i vor Marine nogen tradition eller noget navn knyttet til nogen bestemt kanon eller dennes kommandør, som den 9. maj satte punktum for den hæderfulde dags begivenheder, og der førtes dog nøje regnskab med afgivne skud og disses art for hvert enkelt stykke skyts. Ogsaa andre muligheder foreligger til forklaring af det ualmindelig højtgaaende skud, hvis dette ikke var et ricochet.

I det øjeblik, skuddet blev afgivet, var kampen løbende og Østrigernes forsøg paa gennembrud mellem de danske skibe var afværget. Begge eskadrer laa paa sydvestlig kurs med Østrigerne inderst, og begge var under drej styrbord over. Som alle, der har haft med skibs-artilleri at gøre, ved, vil sigtet under drejning være særlig vanskeligt, idet skibets hældning under denne manøvre vil løfte kanonmundingerne paa styrbord side, sænke dem paa bagbords side, indtil drejet er fuldført. Vore skibe skød med styrbords batteri- og dæksskyts. Forudsætter man, at drejet er paabegyndt just i det øjeblik, da kanonen er i borde og elevationen i orden, vil en korrektion med datidens tungt haandterlige skyts, hvor baxetaljer, haandspager og kiler var bevægelses-elementerne, ikke kunne foretages i ét nu, kanonmunden har faaet for høj elevation, og skuddet er gaaet. Paa de ca. 800 alens afstand, kampen paa daværende tidspunkt foregik, vil en elevationsfejl paa kun faa centimeter selvsagt give stærkt udslag, og granaten har ramt mersset ca. 25 meter over vandet.

Dette er en mulighed.

Alt dette er naturligvis hypoteser, og de faktiske forhold kommer næppe nogensinde helt for dagen.

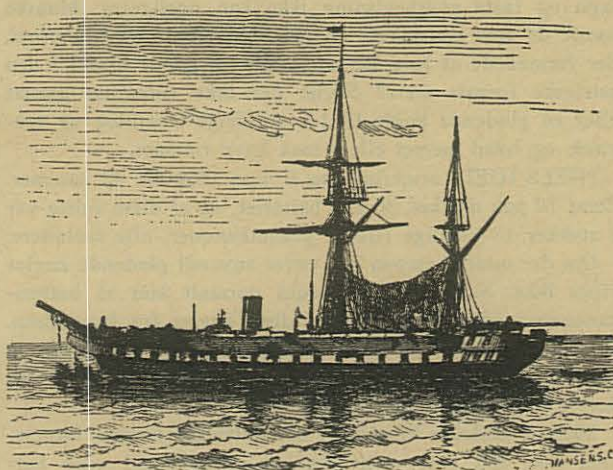
Denne mulighed forelaa dog saa sent som i 1940, og de nærmere omstændigheder forekommer saa interessante, at jeg ikke har taget i betænkning at bringe dem frem.

Tømremester *J. Bruun* i Vejle, hvis afdøde fader, tømremester *Jørgen Madsen Bruun*, som værnepligtig underkonstabel deltog i træfningen ombord i NIELS IUEL, som kanonkommandør ved den forreste styrbords dækskanon nr. 1. Paa opfordring har hr. *J. Bruun* nedskrevet en beretning om dagen i nøje overensstemmelse med faderens ofte gentagne fortælling, og det er i hovedsagen i overensstemmelse med de beskrivelser, man kender, officielle og uofficielle, men rummer naturligvis misforstaaelser paa flere punkter, hvad der er ganske forstaaeligt, idet fortællerens

muligheder for overblik nødvendigvis maatte være mere end snævre, selv om han fra sin plads paa hoveddækket har set og hørt ting, som ikke har foreligget for batteriets kanonbesætninger, der kun havde kanonportene at se ud af og hornsignalerne at drage mulige slutninger af.

Jørgen Madsen Bruun fortæller saaledes: »... i forstavnen var der en kanon baade paa batteriet og paa dækket, som var bevægelig til siden (Sic.). NIELS IUEL og SCHWARTZENBERG havde flere gange kredset om hinanden og søgt at give saa mange salver som muligt, nu var stillingen saadan, at SCHWARTZENBERG kom mod NIELS IUEL. Det saa ud til, at en entring ikke kunne undgaas. Da lød chefens kommando: »Sigt efter hans forremers,« — og den ordre skulle efterkommes hurtigt, om det skulle have nogen virkning.

Paa dækket kom Løjtnant Jønke hen til *kanonen* forude, som var den eneste paa dækket, som var i skudlinjen (!). Den dér tjenstgørende underkonstabel (J.M.B.) meldte, at hele hans mandskab var blevet saaret af en granat, som gik gennem skansebeklædningen. Han selv var den eneste, som var sluppet nogenledes fra det. Løjtnanten og J.M.B. hjalp derefter hinanden med at rette kanonen ind og gav fjenden det skud, som satte ild i SCHWARTZENBERGs forremers, hvorefter denne maatte trække sig ud af kampen. Jønke gav underkonstabeln haanden, og de lykønskede hinanden til det heldige skud, som de var sikre paa var afgivet af deres kanon«.

SCHWARTZENBERG efter kampen.

Ved underkonstabelns afmønstring henvendte Løjtnant Jønke sig til ham og beklagede, at han paa nuværende tidspunkt ikke kunne gøre noget for ham, men, tilføjede han: »Kom til mig ved given lejlighed, og De skal faa oprejsning«.

Altsaa — baade Løjtnant Jønke (den senere marine-minister) og underkonstabel *Jørgen Madsen Bruun* har været fast overbeviste om, at deres skud havde været det for kampens endelige udfald afgørende, og denne mening har formentlig været den almindelige ombord i NIELS IUEL. Begge har de ved Kongens besøg ombord ventet et paa-skønnende ord, som udeblev, og de er skuffede derover, hvilket de næppe var blevne, saafremt de ikke havde været sikre i deres sag. Muligvis er omtalen ombord af det heldige skud ikke naaet til chefens øre, — hver kanonbesætning havde vel sine større eller mindre oplevelser under kampens tummel at berette om, og denne ene, — og afgørende, — begivenhed er druknet i mængden af indtryk.

Tømrermester Jørgen Madsen Bruun skulle mange aar efter blive hædret for sin deltagelse i kampen den 9. maj.

Som meget afholdt og agtet borger i Vejle og formand for Vaabenbrødreforeningen for Vejle og omegn blev J. M. Bruun den 8. maj 1889 benaadet med Dannebrogordenens sølvkors.

Vejle-aviserne bragte et udførligt referat af den meget højtidelige overrækkelse i byraadets overværelse, og efter denne fulgtes Bruun af Vaabenbrødrene og en stor menneskemængde med musikkorps i spidsen til sit hjem.

Den 21. maj 1889 modtager Bruun fra Kommandør Jøhnke et brev med hjertelig lykønskning til udnævnelser, — han har ikke glemt sin gamle vaabenfælde, — har maaske endog husket sit løfte om oprejsning fra 25 aar forud, og har medvirket til Bruuns dekoration.

Desværre skulle Jørgen Madsen Bruun kun kort tid have glæden ved den hæder, der var bleven ham til del. Alle-rede samme aar, 1889, afgik han ved døden, knap 50 aar gammel, og Vejle-aviserne giver ham det smukkeste efter-mæle.

I nekrologen anføres: »at det under Helgolandslaget og efter dette var den almindelige mening, at Bruun, som kanonkommandør ved dæskanon nr. 1 var den, der af-fyrede det meget omtalte skud«. Der maa altsaa have været noget om det.

Er man ved de her anførte omstændigheder kommet spørgsmaalets besvarelse et hane-fjed nærmere? Hertil maa siges, at løjtnant Jøhnkes og underkonstabel Bruuns ud-sagn og faste overbevisning ikke kan negligeres. Maaske ramte de som paastaet, — men var det da et *kugleskud*, der formaaede at lave denne ravage og tænde brand i den østrigske fregats mers? Skulle der ikke enten en granat eller en glødende kugle til for at fænge i sejldug og tov-værk, og hvad merset ellers maa have rummet.

NIELS IUELS armering den 9. maj 1864 var 42 kanoner, deraf 12 paa dækket, 30 paa batteriet, og af disse sidste var 8 stykker 18-pundige riflede granatkanoner, alle forladere.

Om der under kampen har været anvendt glødende kugler vides ikke. Saadan benyttedes normalt kun af batteri-kanonerne, idet transporten af disse kugler fra fyrpladsen, hvor de glødedes, og op til øverste dæk var for lang, og anvendelsen af glødende kugle ved dæskanon nr. 1 tør derfor lades ude af betragtning.

Medens saaledes branden i den østrigske fregats forrejsning ikke kan antages at skyldes et kugleskud uden led-sagende gunstige omstændigheder, — f. eks. sprængning af i merset værende gevevrammunition eller haandgranater, — kunne man tænke sig, at en af de riflede granatkanoner paa batteriet er den rette.

Imidlertid viser fortegnelsen over den til *hver* kanon i skibet hørende ammunition, at der til *samlige* kanoner har hørt 100 stykker 30-pundige jernkugler, 5 stykker *granater*, 5 stykker kardæsker og 5 stykker skraasække.

Granaterne var kugle-granater, d. v. s. jernkugler, i hvis hule indre sprængladningen var anbragt, og som var for-synede med træ-brandrør. Dette brandrør vendtes under ladningen indad og tændtes, ved kanonens affyring, af den-nes krudtladning.

Paa Orlogsmuseet findes en saadan kuglegranat, udtaget af SCHWARTZENBERG's skrog og indtil 1918 opbevaret i det østrigske Marinemuseum i Pola. Efter italienernes ind-tagelse af Pola under krigen 1914—18 har disse fjernet gra-naten, og i 1922 blev den overgivet til vor Marine gennem det italienske gesandtskab.

Granaten bærer en inskription, der dokumenterer dens oprindelse og historie. Ca. en femtedel af den er bort-

sprængt, og man kan derved se dens godstykkelse — ca. 30 millimeter — og fængerørshullet er bevaret.

Der er saaledes mulighed for at en hvilken som helst af samtlige styrbords kanoner har kunnet afgive granatskud, men fra kanonbesætningerne paa batteriet foreligger der ingen paastand om at have truffet det højtliggende maal — heller ikke fra dæksbesætningerne med undtagelse af løjtnant Jøhnke og Jørgen Madsen Bruun. Det turde være tvivlsomt, om batterikanonerne med kun ca. 800 alens maal-distance har kunnet eleveres tilstrækkeligt højt til at ram-me et maal i ca. 10 alens højde, medens dette let maa have kunnet gøre med de ca. 14 fod over vandlinjen staaende dæskanoner.

Sluttelig rejser sig spørgsmaalet om den efter Bruuns ud-sagn givne ordre: »Sigt efter fjendens forremers« — er den givet eller ikke? Hvad enten den er givet eller ikke vil, i sidste fald, løjtnant Jøhnke efter eget initiativ meget vel have kunnet vælge dette maal i erkendelsen af dettes store brandfarlighed og vanskeligheden ved at slukke en brand i saa stor højde over dækket. Efter *Tegethoffs* egen beret-ning om branden i forrejsningen havde Østrigerne virkelig ogsaa største besvær hermed, da deres trykpumper ikke kunne trykke vandet op i slangerne — og hele fokkemasten brændte ned.

Hvorom alting er — medens man hidtil intet har hørt om, hvem der afgav det heldige skud, som ved disse virk-ninger bidrog til at sætte Østrigernes største fregat — den-gang Europas største og kraftigste — ud af spillet, og me-dens Østrigerne selv intet har oplyst, synes her at være løftet omend kun en flig af det slør, som hidtil har hvilet over denne episode af kampen ved Helgoland den 9. maj 1864.

E. W. Marston

UNDER DANNEBROG, jan. 1940 (forkortet)

Fra Hav og Havn

Sognekirken i Jordrup ved Kolding har faaet kirkeskib, en model af Flaadens sidste sejl-linieskib DANNEBROG. Modellen er lavet af Falck-redder *Arne Petersen*, St. Hed-dinge, der selv sørger for ophængningen. Han er efter-haanden ekspert i modelbyggeri. Han har tidligere bygget tre modelskibe, der hænger i kirker i henholdsvis Hurum i Norge, Herfølge og Himlingøje paa Sjælland.

Ca. 35 sømil øst for Hestehoved fyr paa Østfalster har fisker Tage Johansen, Stubbekøbing, faaet et 300 aar gam-melt varp-anker i trawlet, som blev flaaet i stykker.

Ankeret blev fisket op fra ca 30 meters dybde. Det har formentlig været anvendt under et søslag, hvor det er ble-vet benyttet til at dreje et orlogsskib i skudstilling. Skibet har senere maattet kappe ankeret for at bringe sig selv i sikkerhed (?).

Ankeret blev bragt ind til Stubbekøbing.

Børsen.

Verdens første turist-undervandsbaad konstrueret af den schweiziske havforsker, professor *Jacques Piccard*, blev i gaar søsat i Monthey ved Genève-øen.

Fartøjet, der kan medføre 40 passagerer, er forsynet med vinduer, saa man kan se ud paa den projektørbelyste hav-bund.

U-baaden kan dykke helt ned paa 1000 meters dybde. Den har faaet navnet MASASCAPHE. Det er hensigten, at den skal være turistattraktion ved den schweiziske nationaludstilling i Lausanne næste aar. Fartøjet vil byde paa enestaaende videnskabelige muligheder, naar den til næste efteraar har udspillet sin rolle som turistattraktion.

Af hensyn til sikker navigering med et stort slæb er det nødvendigt med frit udsyn fra et forholdsvis højt beliggende styrehus, men af hensyn til evt. passage under broer, der ikke kan aabnes, maa styrehuset ikke rage for højt op.

Bege disse krav kan ikke opfyldes, — og dog er det gjort.

Den amerikanske slæbebaad THE MARGARET MATTON — 1800 HK — under bygning i New York skal anvendes til at slæbe og skubbe meget store lægtene gennem de indre amerikanske vandveje, hvor der er mange faste vej- og jernbanebroer.

Hele kommandobrohuset sidder i styreskiner, og naar det ønskes, kan det paa 15 sek. hæves eller sænkes 2 m ved hydraulisk tryk. De elektriske ledninger til manøvrering af skruen, til styring, til ventilation og opvarmning føres gennem bøjelige slanger.

Slæbebaaden vil paa denne maade blive i stand til at passere under broer med mindre end 5 m fri gennemsejlingshøjde.

Navigator.

Det 49-aarige veteranskib SKJELSKØR, der er overtaget af Foreningen til Gamle Skibes Bevarelse, ankom i februar maaned til Langeliniekaen efter en haard sejlads.

Skibet havde været i dok i Nyborg, hvor skibsværftet havde foretaget gratis bundundersøgelse, og hvor reparations- og eftersynsarbejder ogsaa blev udført; det sejlede derefter sydover gennem Storebælt, rapporteredes set fra Kalvehave og Rødvig og anløb samt overnattede endelig i Dragør, hvorpaa SKJELSKØR den næste dags eftermiddag naaede København.

Her skal skibet de næste maaneder ligge i Trangraven, medens det rustbankes og males, inden det i juni maaned skal indsættes paa ruten mellem Bandholm og Saxkjøbing.

Veteranskibklubben har iøvrigt modtaget god støtte i arbejdet med at bevare det gamle skib, idet f. eks. 2 firmaer hver har givet en ton kul, et ingeniørfirma har tilbudt installation af VHF-anlæg, et rederi giver et radiotelefonanlæg og Københavns Havnevesen et radiopejleanlæg.

SKJELSKØR har kostet ca. 13.000 kr. at erhverve; under den fremtidige rutesejlds paaregnes det, at skibet kan have plads til 125 passagerer.

Under 14. februar 1964 er optaget i forenings-registret som:

Register-nummer 2515: »Foreningen til Gamle Skibes Bevarelse, DANSK VETERANSKIBSKLUB« af København, der er stiftet 25. oktober s. aa. Foreningens formaal er: Ved bevarelse og eventuelt sejlads med skibe, der ellers vil forsvinde i Danmark, at vedligeholde interessen for gamle skibe.

Forenings- Meddelelser

Frederiksberg afd. afholdt en medlemsaften 28/1, hvor den populære Mike fra Sofartklubben var i vor midte. Det blev en fin aften, hvori mange af vore kammerater deltog, de der ikke kom denne aften, de gik glip af meget.

Svendborg afd. havde genfs. 1/2 i Marinestuen under ledelse af formanden, Rejnols Hansen. I stedet for Thygesen, der afgik, indvalgte maskinmester Christiansen i bestyrelsen. Efter at torsken var vederfaret al retfærdighed mødte damerne — og saa var der dans paa dækket.

Silkeborg afd. afholdt genfs. 4/2 med A. Skorstensgaard som dirigent. Afd.sformanden indledede med at mindes Villy Kyst, der havde repræsenteret distrikt 7 — nu distrikt X — i Marineforeningens Hovedbestyrelse paa en udmærket maade gennem flere aar. Formanden refererede aarets begivenheder, bl. a. 50-aars jubilæet og sendemandsmødet i København samt de forskellige begivenheder indenfor afd. Der arbejdes med planer om en tur til Samsø paa Helgolandsdagen 9/5 i forbindelse med den derværende MF-afd.

Beretning og regnskab godkendtes. Da glarmester Ahlburg af helbredshensyn bad sig fritaget for sit bestyrelses-hverv, indtraadte suppleanten, maskinmester K. G. Larsson, i hans sted, iøvrigt genvalg. Ahlburg foresloges og valgtes til æresmedlem, og fra forsamlingens side blev han stærkt hyldet.

Til slut fortalte Smidt Madsen minder fra sin tid i fregatten JYLLAND og krydseren HEJMDAL, og der blev sendt blomster til en kammerat paa sygehuset.

Roskilde afd. afholdt genfs. 6/2 i »Kahytten« paa Hotel Prinsen, hvor 6 gamle gaster var indstillet til overrækkelse af 25-aars emblemet.

Helsingør afd. afholdt 6/2 et animeret Torskegilde i Marinestuen. Efter spisningen var der filmsforevisning.

Aarhus afd. samledes ogsaa til genfs. 6/2, da den kst. formand var paa rekreatjonsrejse, udtalte sekretæren, V. Lassen, nogle varmefølte mindeord over afd.s afdøde formand og medlem af Hovedbestyrelsen, Villy Kyst, hvis mangeaarige indsats for Marineforeningen har betydet saa overordentligt meget, især for Aarhus afd. — ogsaa 3 andre afdøde kammerater blev mindet. Afd.s medlemstal er nu 230.

Til ny formand valgtes assistent Knud J. Birthin med overbetjent V. Lassen som 1. viceformand og fjernvarmestester A. B. Amdissen som 2. viceformand; frisørmester Frank Sørensen overtog kassererposten. Der blev uddelt 40-aars emblem til: skibsfører E. Andersen, afd.s tidl. formand, maskinmester L. Dorr, direktør Hans Nielsen, inspektør O. Andersen, rejseinspektør K. A. Knudsen og chauffør A. P. Ringsborg.

Odense afd. afholdt genfs. 11/2 som traditionelt blev indledet med en skafning.

Kongens Lyngby afd. mødte til den aarlige genfs. i »Lottenborg« 13/2. Af regnskabet fremgik, at afd. i sit særlige fond til iklædning af GEORG STAGE-drenge m. m. nu har en bankbeholdning paa over 3000 kr.

Formanden og K. Herlov Larsen genvalgtes, og Chr. Jørgensen afløste Vald. Olsen, der ikke ønskede genvalg.

Københavns afd. afholdt sin 50. ordinære generalforsamling 13/2.

Efter flaghejsningen, og Kommandørkaptajn Kai Hertz var blevet valgt til dirigent, aflagde formanden sin aars-

**Marineforeningens mange
medlemmer
kendes paa naalen med**

Faas paa hovedkontoret
eller gennem afdelingen.

beretning ved først at mindes de kammerater, der var gaaet bort i aarets løb, og kom derefter ind paa kammeratskabsfesten i »Lorry« i forbindelse med sendemandsmødet, ligesom han gav en udførlig redegørelse for aarsagen til det store underskud, denne fest havde givet afdelingen. Der var efter beretninge livlig diskussion.

Beretningen og regnskabet, som ogsaa gav anledning til diskussion, blev énstemmigt godkendt.

De nye vedtægter blev livlig kommenteret, og efter en redegørelse af formanden blev de énstemmigt vedtaget.

Valgene til afdelingens tillidsposter samt forslag til sendemænd til sendemandsmøde 1964 i Odense blev énstemmigt vedtaget.

Under aktuelt, hvor der var livlig diskussion om foranstaltning til nedbringelse af afdelingens gæld, gav formanden en redegørelse for afdelingens 50-aars jubilæum til sommer. Medlemmerne vil blive holdt underrettet gennem bladet. Bestyrelsens sammensætning er nu: Formand, boghandler *O. Reumert*. Næstformand, fabrikant *O. Giørtz*. Kasserer, major *S. Hjulgaard*. Sekretær, overportør *Harry Hellwig*. Værkmester *A. Christensen*. Flyverløjtnant *O. Svane*. Malermester *P. Damkilde*. Maskinmester *E. Fencker*. Varmemester *M. Schnell*.

Skive afd. afholdt sin genfs. 15/2 med god tilslutning. Genvalg. I den paafølgende skafning og dans deltog 40 medlemmer med damer, som alle tilbragte en fornøjelig aften med sang i højt humør.

Bogense afd. samledes til genfs. 15/2. Afd.s-formanden mindedes de i aarets løb afdøde medlemmer: Mekaniker *H. Møller Madsen*, Særslev, og mejeribestyrer *Kristian Larsen*, Bogense. Til bestyrelsen genvalgtes formanden, *A. Vestergaard*, og næstformanden *Ejler Petersen*; formanden har ligeledes modtaget valg som suppleant for distrikt VII til Hovedbestyrelsen.

Randers afd.s genfs. fandt sted 15/2 under stor deltagelse. Forinden havde afd.s-formanden og 2 bestyrelsesmedlemmer aflagt besøg hos afd.s tidligere formand, overmaskinmester *Fich*, der skulle udnævnes til æresmedlem, en æresbevisning, som han blev meget glad for. Der indløb telegrafiske hilsner fra Aarhus og Silkeborg afd. samt fra KD *de Lichtenberg*, til hvem afd. ogsaa har sendt en lykønskning paa 70-aarsdagen.

Til jul var der uddelt 25 portioner á 50 kr. af foreningens midler — jubilæumsfonden er nu oppe paa kr. 26.000 i obligationer.

Kerteminde afd. afholdt genfs. 17/2, trods storm og sne var Marinestuen stuvende fuld af medlemmer. Beretning og regnskab godkendtes. Til bestyrelsen nyvalgtes skibsfører *Børge M. Jørgensen*, iøvrigt genvalg.

Aalborg afd.s generalforsamling løb af stabelen 19/2 med den normale dagsorden. Næstformanden, taksator *Arne Sørensen*, valgtes til formand, da læge *C. Norden Andersen* efter mangeaarigt og betydningsfuldt arbejde som formand ønskede at træde tilbage, i afskedsgave modtog han et smukt tinkrus. Ved afd.s 47-aars stiftelsesfest var der 3 gamle gutter, der modtog 40-aars emblemet.

Aftenen sluttede med gule ærter og æbleskiver.

Marineforeningens Skyttelav, København, mødte til genfs. 19/2 som sædvanligt til et fint regnskab — man bemærkede en farvepragt i præmieobligationsgaverne: 2 gule og en lilla. Genvalg.

Frederiksværk afd. samledes til genfs. 20/2 med god tilslutning, til ny kasserer valgtes *Axel Mogensen*, iøvrigt genvalg. Det vedtoges at oprette et jubilæumsfond, hvortil bl.a. overskud fra andespil o. l. skal indgaa til imødegaaelse af nogle af udgifterne til 25-aars jubilæet om 5aar.

Frederiksberg afd. afholdt sin ordinære genfs. i Marinestuen i »Lindekroen« 20/2 — for ret at styrke de gamle gaster til med godt mod at ordne afd.s forskellige problemer var tilrettelagt en skafning med gule ærter o.s.v.

Viborg afd. kunne mønstre 30 medlemmer til genfs. 24/2. Afd.sformand *P. Vindum* aflagde en udførlig beretning, der ligesom det oplæste regnskab blev godkendt. Genvalg. Det vedtoges at give et aarligt bidrag til »Foreningen fregatten JYLLANDs venner«.

Esbjerg afd. holdt genfs. 27/2, hvor formanden indledte med at mindes de afdøde medlemmer, medens medlemmerne rejste sig og iagttog 1 minuts stilhed. Genfs. var i modsætning til tidligere aar ret velbesøgt, og foreningens problemer blev indgaaende drøftet. Bestyrelsesmedlemmernes antal blev nedskaaet fra 7 til 5 mand: *Knud Schrøder*, formand, fiskeriinspektør *K. Bøhne*, kasserer, købmand *H. B. Mathiasen*, sekretær, samt restauratør *Haahr Nielsen* og isenkræmmer *Niels Mathiesen*.

Holbæk afd. afholdt genfs. 27/2 — til formand i stedet for afdøde skibsbygmester *Anton Nielsen* valgtes ingeniør *H. Dahlgaard*.

Helsingør afd. samledes til bankospil i Marinestuen 29/2 med paafølgende bal.

Hørholm/Rungsted afd. afholdt genfs. 2/3 med godt fremmøde. Inspektør *O. Maegaard* og murer *Ole Andersen* afgik efter ønske, nyvalgt blev blikkenslager *Bent Petersen* (kasserer) og tømrer *Ole Petersen*.

Horsens afd.s genfs. fandt sted 3/3 efter forudgaaende torskespisning. Civilingeniør *O. A. Andersen*, Vissinggaard, modtog 40-aars emblemet og 2 mand, mejeriejer *H. Jensen* og autoforhandler *N. Rose*, fik overrakt 25-aars emblemet. Under *Evt.* drøftedes bl. a. fregatten JYLLAND; fra et medlems side foresloges, at afd. skulle vise sagen interesse ved en indsamling blandt de tilstedeværende; resultatet blev 133 kr.

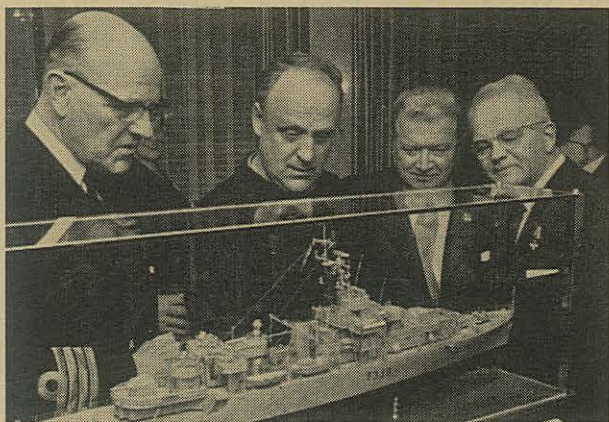
Padborg/Graasten afd. indvalgte paa sin genfs. 3/3 forretningsfører *Egon Larsen*, snedker *Christian Jørgensen*, begge Padborg og montør *Egon Barfeldt*, Graasten, i bestyrelsen, som har depotbestyrer *Peter Matthiesen* som formand.

Glostrup/Taastrup afd. afholdt medlemsmøde 5/3, hvor Orlogskaptajn *Bilde Jensen* holdt et fortræffeligt foredrag om flaadens i dag og viste de nyeste film om flaadens.

Randers afd. fejrede 7/3 sit 45 aars jubilæum under stor festivitas, hvis højdepunkt var afsløringen af dykker *Aage Hansens* overordentlig fine og nøjagtige model af Randers bys adoptivskib fregatten NIELS EBBESEN, som nu er under ophugning i Odense. Afsløringen blev foretaget af Kommandør *J. A. Schou*, fregattens første chef, som i sin tid fremsatte tanken om, at orlogsmænd skulle adopteres netop af Randers by, en tanke som saavel byen som dens marineforeningsafdeling saa fuldtud levede op til. Borgmester *S. Thingholm* roste den smukke model af adoptivskibet og det gode samarbejde mellem by og marineforening i denne sag som saa mange andre ting. Alle var fuld af beundring over *Aage Hansens* smukke og minutøse arbejde — som alene repræsenterede omkring 2000 arbejdstimer, en dygtig og smuk indsats. Ved middagen holdt afd.s-formanden, frisørmeester *P. Schytte Hansen* en meget smuk festtale, hvori han med sin egen ungdomstid som baggrund hylkede Randers by og takkede for det gode samarbejde ved adoptionen af NIELS EBBESEN, den første af sin art herhjemme. Ogsaa *Aage Hansen* — »Bamse« kaldet mellem venner — fik en varm tak for det smukke minde, han havde givet til Marinestuen i Randers.

Afd.s æresmedlem, bødkermester *Schmidt*, der var med ved afd.s stiftelse for 45 aar siden, havde ogsaa ordet, og flere æres- og jubilæumstegn blev uddelt, saaledes 40-aars emblemet til forvalter *Carl Ovesen* — det blev en smuk og stemningsfuld fest, som sluttede med en dans.

Randers afd. har ogsaa haft et andet skib udrustet under sin stander, idet den aarlige »Fastelavnsbaad« paa sit krydstogt gennem byen har indbragt 2500 kr., hvilket beløb deles mellem afd. og byens 180 aar gamle Skipperlav.

Den 1ste skibschef, modelbygmesteren, borgmesteren og afdelingsformanden beundrer modellen af fregatten
NIELS EBBESEN.

Frederiksværk afd. markerede 7/3 sin 20-aars fødselsdag ved en meget smuk fest med god stemning fra først til sidst. Blandt deltagerne saas medlemmer fra Birkerød, Hillerød, Gilleleje, ja, endog fra Hundested. Byens borgmester, *Thøgersen*, med frue deltog som medlem, og orlogskaptajn *J. K. Olsen* var naturligvis ogsaa med. Som gaver modtoges en model af en engelsk u-baad, lavet og skænket til Marinestuen af et af de yngre medlemmer; afd. fik ogsaa et kobberstik og en dirigentklokke blev givet af formandens frue, og endelig havde »Danielsen« hele bilen fuld af smukke, blomsterpyntede sæbegaver — det var en god aften.

Kolding afd.s genfs. fandt sted 10/3 med indledende angreb paa nogle gule ærter med tilbehør. Det oplystes af afd.sformanden, at man havde arbejdet paa at faa Kolding by til at støtte en anmodning til Søværnet om fadderskab til et orlogsfartøj, hvilket byen dog paa nuværende tidspunkt ikke kunne gaa ind for. Der har været god tilgang af nye medlemmer, medlemstallet er nu 108. Genvalg.

Kongens Lyngby afd. samledes paa H. M. Kongens fødselsdag traditionsmæssigt til møde i Marinestuen med filmforevisning og kammeratlig samvær paa programmet. Afd. har modtaget indbydelse til at deltage i sin venskabsafdeling indenfor FLOTTANS MÅNs 25 aars jubilæum i Halmstad den 14/3.

Varde afd. afholdt genfs. i Marinestuen 11/3 under ledelse af blikkenslagermester *Wyrfel*. I sin beretning omtalte formanden, ismester *Andersen*, festlighederne paa Dybbøl 17.—18. april. Genvalg. Efter generalforsamlingen gav damerne møde og deltog i fællesspisningen.

Københavns afd. fandt under sin Marinestues ombygning husly i *Frederiksborg* afd.s Marinestue i »Lindekroen« til sit møde 12/3. Marineforeningens landssekretær, *Honnens de Lichtenberg*, holdt et foredrag om personlig indsats i krigen 1864 og fortalte om fyrskipper *Peter Johan Larssens* begivenhedsrige liv — ikke mindst hans indsats som frivillig

artillerist paa Dybbøl, mineekspert i Alssund og baadfører ved det Aarøeske Strejfkorps i 1864. Det overordentlig levende og interessante foredrag var ledsaget af nogle billeder fra den gamle kaptajns afvekslende levnedsløb.

Københavns afd. har i aarets første maaneder haft en tilgang paa 5 nye medlemmer.

Efter en større forandring er Restaurant »Kongens Have« igen aabnet, hele det indre er forandret, der er malet og tapetseret, og der er lagt nyt gulv. Alle ting i Marinestuen har været nede, er blevet rengjort og paany anbragt paa plads. Saa nu kan man igen gaa i »Kongens Have«, nyde fru *Bros* gode mad og hygge sig i Marinestuen.

Gentofte afd. afholdt møde 12/3, hvor Orlogspræst *H. Rørskou* fra Søværnets Eksercerskole i Avderød fortalte om sine oplevelser og viste lysbilleder fra tjeneste som orlogspræst i Grønland. Til foredraget var indbudt to mødre til orlogsgaster, for at de skulle høre lidt om deres sønners liv i den blaa bluse.

Helsingør afd. afholdt genfs. 19/3. Efter generalforsamlingen var der skafning: denne gang var det en god gang skipperlobeskoves.

Præstø afd.s genfs. fandt sted 24/3 med Kaptajnløjtnant i Marinehjemmeværnet *P. B. Olsen* som dirigent, mødeprocent ca. 40. Afd.sformanden, Revisor *Maintz*, oplyste i beretningen, at Præstø byraad for 2. gang havde afslaaet at medvirke til adoption af et mindre orlogsfartøj, end ikke ved et uforbindende møde om sagen sammen med Marineforeningens formand kunne byraadet lade sig repræsentere — formandens stærke kritik heraf hilstes med bifald. Det vedtoges at søge oprettet en passende Marinestue. I anledning af afd.s 20-aarige bestaaende var modtaget forskellige hilsner, ligesom Hovedbestyrelsesmedlem *Einar Nielsen*, Næstved, var til stede. Afd.s økonomi er god, hvad der skyldes den gode tilslutning til arrangementerne.

Glostrup/Taastrup afd. fejrede den 2/4 med en festmiddag i »Kahytten«. Historikeren *Eivind Tofte* holdt et instruktivt og interessant foredrag om begivenhederne omkring 1801.

Silkeborg afd.s medlemmer var 4/4 indbudt til teateraften, hvor Odder amatørteater opførte »Du kan ikke tage det med dig« — og efter forestillingen var der dans.

Silkeborg afd.s udflugt til Samsø paa Helgolandsdagen sker med skib fra Hou 9/5 kl. 1930 med overnatning paa hotel, bustur paa øen formiddag og eftermiddag, frokost m. m. — retur til Hou 10/5 kl. 2100. Tilmelding til formanden senest 20/4 pr. tlf. Silkeborg 1292.

Regnskabet for 1963 for det af Marineforeningens *Godthaab* afdeling stiftede »Kommandør de Lichtenbergs Fond«, hvis formaal er at yde hjælp til unge grønlanderes sømandsuddannelse paa skoleskibene GEORG STAGE og DANMARK eller paa sømandsskoler udviste en samlet indtægt paa kr. 21.263 — mod en renteudgift paa kr. 89. Det maa siges at være et straalende indtryk af den interesse, der i Godthaab er udvist for dette uddannelsesfond, resultatet er ganske imponerende efter fondets kun 1¼ aars eksistens.

Har du tænkt over — at der i

Marinehjemmeværnet

ogsaa er plads til *alle* gamle orlogsgaster —

Marineforeningen gratulerer

- 30/11 Arbejdsmand *G. F. Pofler*, Aarhus afd., 60 aar.
 13/12 Maskinmester *J. K. Olsen*, Holbæk afd., 60 aar.
 1/1 *S. T. Nymark*, Horsens afd., 60 aar.
 9/1 Direktør *N. B. Knudsen*, Mørkøv, Holbæk afd., 70 aar.
 2/2 Skolebetjent *E. Nørgaard*, Nakskov afd., 50 aar.
 2/2 *H. Gotlieb Johansen*, Københavns afd., 65 aar.
 5/2 *H. C. Jensen*, Københavns afd., 50 aar.
 18/2 Kaptajn *R. J. Sørensen*, Københavns afd., 70 aar.
 20/2 *C. Chr. Petersen*, Københavns afd., 65 aar.
 28/2 Farvehandler *S. Uldall*, Holbæk afd., 50 aar.
 4/3 *K. P. Jensen*, Horsens afd., 70 aar.
 11/3 *Arthur A. Hansen*, Københavns afd., 85 aar.
 14/3 *Peter J. Gravholt*, København, Kongens Lyngby afd., 65 aar.
 17/4 Blikkenslagermester *J. M. Sørensen*, æresmedlem af Skive afd., 85 aar.
 19/3 *E. Hornsleth*, Horsens afd., 50 aar.
 24/3 *Christian A. Thøgersen*, Københavns afd., 60 aar.
 29/3 *A. Frydenholm*, Horsens afd., 65 aar.
 3/4 *Helge Johansen*, Kongens Lyngby afd., 50 aar.
 4/4 Fabrikant *O. Giørtz*, næstformand i Københavns afd., 70 aar.
 8/4 Bogbindermester *C. Christensen*, Københavns afd., 70 aar.
 9/4 *I. Christensen*, Horsens afd., 65 aar.
 19/4 Købmand *Ferdinand Jensen*, Herrestrup, æresmedlem af Holbæk afd., 90 aar.
 22/4 Købmand *E. Møller*, tidl. mangeaarig formand for Marineforeningens Skyttelav, København, 75 aar.
 6/5 Maskinmester *H. K. Christensen*, Glostrup/Taastrup afd., 70 aar.
 6/5 Tjener *P. Nielsen*, Glostrup/Taastrup afd., 60 aar.
 12/5 Bankdirektør *Kn. H. Hansen*, Glostrup/Taastrup afd., 50 aar.
 17/5 Fuldmægtig *H. W. Madelung*, Nakskov afd., 50 aar.
 17/5 Lokomotivfører *P. K. Petersen*, Københavns afd., 50 aar.
 20/5 Opsynsmand *Chr. J. Thuesen*, Snogebæk, Bornholms afd., 75 aar.
 20/5 Depotejer *G. W. Brun*, Holbæk afd., 60 aar.
 23/5 Rentier *A. H. Ahlburg*, æresmedlem af Silkeborg afd., 70 aar.
 23/5 Forvalter *Laurits Rasmussen*, Aarhus afd., 70 aar.
 25/5 Forretningsfører *E. Semberg*, medlem af Marineforeningens Hovedbestyrelse og mangeaarig formand for Nakskov afd., 60 aar.
 26/5 Fisker *Ejner Petersen*, Stenbæksholm, Næstved afd., 60 aar.
 2/6 Maskinmester *Sv. Aa. Frederiksen*, Glostrup/Taastrup afd., 60 aar.
 3/6 Fabrikant *K. V. Holm*, Aarhus afd., 70 aar.
 5/6 Glarmester *Georg Harry Worm*, Københavns afd., 80 aar.
 6/6 Montør *Gregers Larsen*, Københavns afd., 60 aar.
 10/6 Konsul *J. P. Baagoe Riber*, Svendborg afd., 80 aar.
 16/6 Fuldmægtig *Søren Sørensen*, Aarhus afd., 50 aar.
 19/6 *Ingemann Larsen*, Randers afd., 75 aar.
 29/6 Ekspeditionssekretær *Erik Thomasen*, Aarhus afd., 50 aar.
 1/7 Skibsfører *Rasmus J. Krømmer*, Helsingør, Svendborg afd., 90 aar.
 3/7 Mejeriejer *H. Himmelstrup*, Nakskov afd., 50 aar.
 7/7 Forp. *Jens Haarup*, Engesvang, Silkeborg afd., 60 aar.
 17/7 Stationsmester *Kaj Møllerup*, Københavns afd., 60 aar.
 17/7 Pantefoged *Sv. Vagner Nielsen*, Aarhus afd., 50 aar.
 18/7 Værkfører *Knud Chr. Jensen*, Næstved afd., 60 aar.
 19/7 Formand *Viktor E. Juhlert*, Københavns afd., 75 aar.

Hempel's

ABSENTA

er den hurtigste og mest effektive LAK- og FARVEFJERNER, der på rekordtid opløser selv gamle og tykke farvelag.

ABSENTA skal efter påstrygningen arbejde i 5-10 minutter, hvorefter man med en spatel let kan fjerne de opløste lag farve.

ABSENTA fjerner alle olie- og lakmalinger, alkyd-emailler, skibsbundmalinger, klare lakker og gulvlakker m. v.

ABSENTA er let at anvende - er ikke brandfarlig - angriber ikke træ og metal.

Undgå blæselampen og dens ulemper - lad ABSENTA gøre arbejdet - berømt for sin virkning.

J. C. Hempel's Skibsfarve-Fabrik A/S

- 20/7 Vognmand *Frits C. E. N. Ostermand*, Københavns afd., 75 aar.
 23/7 *S. M. Petersen*, Horsens afd., 50 aar.
 24/7 *C. Bech*, Horsens afd., 60 aar.
 26/7 Fhv. chauffør *A. P. Ringsborg*, Aarhus afd., 80 aar.
 29/7 Slagter *O. Heintz*, Københavns afd., 70 aar.
 30/7 Repræsentant *Aksel E. Jensen*, Aarhus afd., 60 aar.

Skibsfører *Kjerulf*, tobaksfabrikant *Ejner Halberg*, købmand *P. C. Hansen*, Thuro, og købmand *H. Christian Staugaard*, alle i Svendborg afd., har i aar været medlem af Marineforeningen i 50 aar og direktør *O. Christoffersen*, Randers afd., i 40 aar.

Paa forskellig opfordring skal vedrørende omtale under »Marineforeningen gratulerer« oplyses, at disse meddelelser modtages direkte fra afdelingerne (formand eller sekretær), og de kan udmærket udarbejdes og indsendes forud for et helt kalenderaar, men af hensyn til den redaktionelle indordning i kronologisk orden for hele rubrikken bedes der gjort stort (3 liniers) mellemrum mellem de paa en saadan liste opførte, ligesom en stillingsbetegnelse gerne ses anført for at lette identifikationen for bladets læsere. *Red.*

Næstved afd. har ved dødsfald mistet 3 gode medlemmer: Tømrermester *H. Nielsen*, Købmand *Hansen-Nørrejær* og fhv. Driftsleder *Martinus Nielsen*, Stenbæksholm.

Københavns afd.s livsvarige medlem fra afdelingens første dage, Kommandørkaptajn *N. baron Iuel-Brockdorff*, afgik ved døden 18/3, begravelsen fandt sted i stilhed.

Københavns afd.s mangeaarige medlem, Fabrikant *Knud Lindberg*, i mange aar en højt værdsat formand for Københavns Amatør Sejlklub, som i en aarække virkede som dirigent ved afd.s generalforsamlinger, er afgaaet ved døden.
ÆRET VÆRE DERES MINDE.

Tilgang af nye medlemmer i januar kvartal 1964:

Aalborg 15, Aarhus 8, Birkerød 1, Bogense 1, Bornholm 14, Ebeltoft 11, Esbjerg 3, Fanø 2, Fredericia 1, Frederiksberg 4, Frederikshavn 6, Frederikssund 2, Frederiksværk 4, Gentofte 2, Gilleleje 1, Glostrup 2, Hals 3, Helsingør 6, Herning 3, Hillerød 1, Hirtshals 14, Holbæk 2, Hornbæk 3, Kerteminde 1, Kolding 1, Kgs. Lyngby 4, København 4, Lemvig 8, Marstal 2, Nibe 2, Nykøbing F. 1, Nykøbing S. 2, Næstved 3, Odense 3, Præstø 1, Randers 6, Ribe 2, Ringkøbing 2, Roskilde 3, Silkeborg 3, Skagen 18, Skive 4, Skjern 4, Svendborg 11, Søllerød 3, Tønder 6, Varde 1, Vordingborg 2, ialt 208 medlemmer

Samtidig er udmeldt 171 medlemmer, altsaa + 37.

Sø-Skæmt

En lille nyfigen sardin svømmer i Middelhavets blaa vande sammen med sin mor — da møder de en neddykket undervandsbaad:

»Hvad er dette, mor?«

»Aah, det er blot en daase mennesker —« svarede den gamle sardin.

☆

I gamle dage betaltes maden til »de kgl. katte« paa Holmen af det særlige »Siouerfond« — *Sjover* var betegnelsen for løst antagne arbejder, som antoges, naar man var i nød for arbejdskraft, smgl. at sætte flaget i sjov = at surre nationsflaget sammen paa midten med nogle garn, for at give det et ualmindeligt ydre (timeglasfacon) for derigenem at vække opmærksomhed som *nodflag*. Oprindeligt var *Sjover* altsaa ikke et ord i nedsættende betydning.

☆

Nye tider er kommet til Det sydfynske Øhav. Et lille hotel paa en af øerne er sat smukt i stand, beredt til at modtage turister i stimer.

En gæst havde en bekendt til frokost. Sammen spiste de bl. a. en daase sild, der paa spisekortet stod til fire kroner. Paa regningen var silden opført til otte kroner. — Der staar fire kroner paa spisekortet, sagde gæsten.

— Jo, men de har været to om at spise den, svarede værten.

Marineforeningens Sangbog

Da oplaget af Marineforeningens sangbog længe har været opbrugt, har Hovedbestyrelsens forretningsudvalg ladet foretage en revision af den nuværende sangbogs indhold samt indhentet tilbud paa trykning af et nyt oplag.

Da der har været mange forespørgsler efter sangbøger, anmodes de afdelinger, der er interesseret heri, om snarest at indsende bestilling til hovedkontoret paa det antal sangbøger, de maatte ønske. Disse oplysninger vil være af betydning ved fastsættelse af oplagets størrelse, det kan oplyses, at bogens sætning er iværksat, hvorfor saadanne bestillinger maa være hovedkontoret i hænde inden 15/4. Da prisen er afhængig af oplagets størrelse, kan den paa nuværende tidspunkt kun skønnes at ligge omkring kr. 2,50 pr. ekspil.

Bestilte sangbøger vil til sin tid blive tilsendt afdelingerne pr. efterkrav.

AALBORG

Aalborg Sømandshjem

Hyggelige restaurationslokaler og god mad

Teglgaardshaven . Tlf. 1986

Nymonterede værelser med rindende vand

AARHUS

Aarhus „Artol“ Renseri

Telf. 3 00 30

VILLY KYST GLARMESTER

TELEFON 6 96 96

Tordenskjoldsgade 3 — Aarhus

Aargang 8968/1928

AARHUS MASKINFABRIK

Telf. 3 67 44

Kraner — gravemaskiner og transportanlæg

A/S AARHUS FLYDEDOK

og MASKINKOMPAGNI

Tlf. 3 40 00

Han kan ikke regne ud, hvor Marineforeningen skal holde sit næste Sendemandsmøde?

BORNHOLM**Skibsproviertering**

John Hintzes enke - Rønne

Alfred Th. Haagensen
 JUVELER, GULDSMED & GRAVØR
 St. Torv 8 - Telf. 270

ESBJERG

Claus Sørensen
 Esbjerg

H. J. Christensen & Søn
 VAADBINDERI OG TOVTØRRERI
 ESBJERG

»Hotel Spangsbjerg«
 Mødested for marineforeningens
 medlemmer
 ESBJERG Tlf. 1753 - 1754 - 1755

Jensen & Lauridsen
 Skibsbyggeri
 ESBJERG TLF. 2053

FREDERIKSHAVN

ELECTRA ¹/₅
 Elektroinstallatørfirma
 Danmarksgade 38 Frederikshavn Tlf. 239

Johan Damgaard
 Kolonial & skibshandel
 Tlf. 63 Frederikshavn

P. CONRADSEN
 Teknisk maskinforretning
 SKIBSARTIKLER — OLIE TLF. 900

Einer Sørensen
 STEVEDORE
 Havnegade 11 - Telf. 932 - Frederikshavn

FYN

AKTIESELSKABET
SVENDBORG
 SKIBSVÆRFT

Carl Antonsen

Guld- og sølvsmed

N. Due-Petersen
 & Kryger INGENIØRER

Telf. 118 (3 ledn.) Svendborg

HIRTSHALS

Sig det med blomster

»VIOLA« Telf. 74

Carlsen & Aens Vaadbinderi
 Hirtshals — Tlf. 180

VAAD - TRAWL OG TOVVÆRK

Hurtig reparation

Levorsen & Jørgensen

Lys-kraft-skibsinstallation-ekkolod

Betjening dag og nat — Tlf. Hirtshals 11

HORSENS**Horsens Sølv****KOLDING****Kolding Rugbrødsfabrik**

P. B. KLAABORG

Telf. 58 - 569

NYKØBING F.**Nykøbing F. Bryghus**

Lager og pilsner

NYKØBING M.**MORSØ STØBEGODS**

Nykøbing Mors

AKTIESELSKABET
 N. A. CHRISTENSEN & CO.
 Kongelig hofleverandør

RANDERS

AKTIESELSKABET

Bryggeriet „Thor“
 RANDERS

Chas. Mortensen
 SEJL, PRESENNING, FLAG OG
 TELTFABRIK
 Randers Telf. 529

ROSKILDE

Under Deres besøg i Roskilde bør De ikke undlade et besøg i den interessante marinestue

Hotel Prinsen

Algade 13, Roskilde, tlf. 10 - 811

SKAGEN

Oscar Skougaard
 Aut. installatør Tlf. 41345
 Skibsradio, sendere og pejleanlæg

Sejl, flag og presenninger
 Sejlmager Alex Jørgensen
 Skagen Tlf. 41428

THYBORØN**Thyborøn Fiskeauktion**

v/ Albert Steen - Telf. 57

VEJLE

^A/₅ Vejle Mælkekompani
 Vedelsgade 85 - Tlf. 335 - 336

Udgivet af »Marineforeningen«. — Redigeret af G. Honnens de Lichtenberg.
 Marineforeningens hovedkontor, Havnegade 55, København K., ekspeditionstid
 daglig kl. 13—16, lørdag undtagen. Telf. PA 2886. Postkonto nr. 1608.
 Annonceekspedition: Amaliegade 22, Kbhvn. K., Central 611, Postkonto 3253.
 Holbæk Amts Bogtrykkeri, Holbæk.

MEDLEM AF
 FORENINGEN AF DANSKE
 UGEBLADE, FAGBLADE OG TIDSSKRIFTER

UNDER DANNEBROG

ORGAN
FOR
SØVÆRN
OG
SØFART

Hefte 3 - Juli
51. aarg. - 1964

»Veteranskibet« S/S SKJELSKØR
Danmarks ældste, stadig sejlene skruedampskib

MARINEFORENINGENS MEDLEMSBLAD

Marineforeningens Landsskyttestævne

afholdes søndag den 6/9 i Kongens Lyngby med Marineforeningens Skyttelaug, Kongens Lyngby, som arrangerer og med følgende program:

Kl. 0800—0830: Indskydning af rifler paa skydebanen paa Lyngby Stadion, Sorgenfrigaardsvej.

0830: Skydning paa Stadions skydebaner. Indtegnning til skydningen sluttet kl. 1100.

0830—1200: Serieskydning og keglespil paa banerne paa Lyngby Stadion.

1300: Frokost paa restaurant »Lottenborg«. Der serveres sildebord samt lidt smaalunt, 1/2 kylling, ost. Pris pr. kuvert 18 kr. excl. betjening.

Præmieuddeling

Efter frokosten et kort skyttelaugsmøde, hvori der som sædvanlig kun deltager 2 medlemmer fra hvert skyttelaug med stemmeret.

Dagsorden:

1. Fastsættelse af mødested for landsskyttestævnet i 1965.
2. Eventuelt.

Der skydes efter Dansk Skytte- og Idrætsforbunds regler.

Tilmeldelse til skydningen og frokosten, som er absolut bindende, maa ske til Marineforeningens Skyttelaug, Kgs. Lyngby, ved formanden, radioforhandler *Frederik Martin*, Gladsaxevej 48, Søborg, tlf. Søborg 1747, senest den 15/8.

Marineforeningens Kalender

Helsingør afd.s aarlige aftentur til LAPPEGRUNDENs fyrskib afholdes 6/8. Madkurven medbringes og afgangens er fastsat til kl. 1800.

Marineforeningens Skyttelaug, København afholder træningsskydning 1., 15., 29. sept, 27/10 og 10/11. Præmieskydningen afholdes 13/10 og Lavets fødselsdagsfest finder sted 20/10.

Glostrup-Taastrup afd. indleder vinterhalvaaret med et medlemsmøde i »Kahytten« torsdag 3/9 — og fejrer sin 19-aars fødselsdagsfest 17/10, nærmere herom i »Saa til søs«.

Glostrup-Taastrup afd.s skyttelaug paabegynder fra 1/9 sine skydninger paa »Roskildekroen« hver mandag kl. 1930—2130.

Københavns afd. afholder jubilæumssammenkomst med damer (middag) i Restaurant Kongens Have den 10/9 kl. 1830. Holmens provst vil holde festtalen, og en visesanger vil komme fra Værløse for at underholde forsamlingen.

Københavns afd. afholder møde i Marinestuen i Kongens Have 8/10 kl. 1830 — det bliver en »Mandeaften«, hvor Stabslæge *Tramsen* vil fortælle om JUTLANDIAS togt som hospitalsskib og vise en film herfra.

Københavns afd. afholder sit store aarlige andespil i Restaurant *Karnappen* 5/11 kl. 1930.

2/8 afholder *Roskilde* afd. sin vidt berømte Fregatskydning kl. 1000 i »Prinsen«s have, og kl. 1200 møder damerne med madkurvene, senere er der keglespil og skiveskydning — men fregatskydningen er nr. 1 — og ideen hertil stammer fra Roskilde.

Frederiksberg afd. planlægger en udflugt 13/9 — enten til Søværnets artilleriskole paa Sjællands Odde eller til Eksercerskolen i Avderød.

JESPER CHRISTENSEN & CO. Vin en gros
Nørregade 28 . København K.

^A/_S Em. Z. Svitzers
Bjergnings-Entreprise

OTTO SUENSON & CO.
Dronningens Tværgade 7 Telf. 482
Grundl. 1880
VINFORRETNING
LAGER AF CIGARER
Lev. til Officersforeningen og Søofficersforeningen

HEDE NIELSENS FABRIKER %

HORSENS - Telefon 2 47 11

Højgaard & Schultz ^A/_S

Civilingeniører og entreprenører

Hovedkontor: Ewaldsgade 9 - København N

J. Chr. Andersen

OST

VIMMELSKAFTET 41 . TLF. 1345 - 14345

...den nye skipper paa broen -

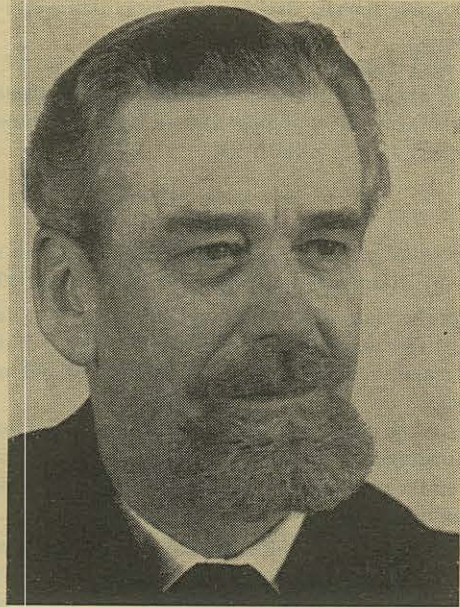
Efter at have passeret 70-års-mærket har Kommandør *G. de Lichtenberg* ikke villet lade sig overtale til fortsat at beklæde formandsposten i Marineforeningen. Ved Sendemandsmødet i Odense den 24. maj i aar lod han med Sendmændenes tilslutning formands-hvervet overføre til mig.

I sin tid faldt det i min lod at være dirigent paa det Sendemandsmøde, hvor kommandotegnet skiftede fra Kommandør *Ipsen* til Kommandør *de Lichtenberg*, og jeg havde ganske naturligt lejlighed til paa nært hold at blive bekendt med den sum af erfaringer og de tanker om Marineforeningens fremtid, hvormed Kommandør *Ipsen* forlod kommandobroen.

Naar dette sammenholdes med den nu afgaaede formands ledelse, maa det siges, at med to saadanne formænd som de nærmeste forgængere, kan forhaandsindtrykket om fremtiden kun blive, at det er en tung arv at løfte.

Jeg takker sendemændene og derigennem ethvert medlem af Marineforeningen for den tiltro, der er lagt for dagen, til at jeg skulle kunne løfte denne arv og lede foreningen videre.

Imidlertid lever vi jo i en tid, hvor foreningslivet har vanskelige kaar. Det gælder for os alle at tage et nap i skøderne og trampe dækket langs. Maa jeg minde om *Christian IV's* ord i slaget paa Kolberger Heide: » ... naar blot enhver vil gøre sit bedste«. Naar vi løfter i fællesskab, er der haab om, at vi med ære kan videreføre vor mere end 50-aarige forenings bærende idé: At virke for udbredelsen af interessen for Søværn og Søfart, samt at værne om minderne og

Kommandørkaptajn *Kai Hertz*.

vedligeholde kammeratskabet fra tjenestetiden under orlogsflaget.

Fremgang heri skal opmuntres, stilstand og tilbageskridt bekæmpes — det kræver hver mands indsats, og det skylder vi vore forgængere inden for Marineforeningen.

Dens formaal er det værd.

Marineforeningens aarsberetning for 1963

aflagt af formanden, Kommandør *G. de Lichtenberg*
ved Sendemandsmødet i Odense den 24. maj 1964.

Marineforeningens formand indledte det aarlige Sendemandsmøde med at bringe Odense afd. en varm lykønskning til det nylig veloverstaaede 50-aars jubilæum. Samtidig takkede formanden, fordi afd. i aar for tredje gang havde paataget sig det store Sendemandsmøde-arrangement.

Efter samraad med Odense afd., som ikke selv ønskede at stille en dirigent, foreslog Hovedbestyrelsen Orlogskaptajn *J. K. Olsen* til denne post, og han blev valgt med akklamation.

Dirigenten konstaterede indledningsvis, at Sendemandsmødet var lovligt indvarslet og beslutningsdygtigt samt gjorde opmærksom paa, at da dette møde var det første

efter de ændrede loves vedtagelse, kunne der komme forskellige overgangsbesværligheder, som man maatte se at komme igennem. Ordet blev derefter givet til *KD de Lichtenberg*, der oplyste, at der var sendt telegrafiske hilsner til æresformanden, chefen for Søværnet og til kammeraterne i Norge og Sverige. Endelig overrakte formanden den obligate baadmandspibe med kæde til Nyborg afd., som i det stille havde fejret sit 50-aars jubilæum i vinterens løb, og der oplæstes nogle telegrafiske hilsner fra Godthaab afd. og fra repræsentanten for Los Angeles-afdelingen.

Formanden udtalte derpaa mindeord over de mange gamle og brave kammerater, der var gaet bort i aarets løb,

og som alle hver især havde ydet deres indsats i vort arbejde, og som i deres sidste aar havde glædet sig ved tilknytningen til Marineforeningen. Tabslisten i medlemsbladet har været stor, og mange gode kammerater ude omkring i afdelingerne vil blive savnet, men ogsaa indenfor Hovedbestyrelsen er en god kammerat gaaet bort. Vi vil mindes *Anton Nielsen*, Holbæk, for hans enestaaende kammeratskab og for det gode humør, der prægede hans deltagelse i foreningsarbejdet.

Vi vil ogsaa mindes Kommandørkaptajn, Baron *N. Iuel-Brockdorff*, een af de sidste af dem, der var med til at stifte Marineforeningen. Ifjor deltog han — 82 aar gammel — i jubilarstævnet — jeg udtaler et:

Æret være deres minde.

Medlemstallet var pr. 1/5 1964 8998 mod 9178 paa samme tid ifjor. Afdelingernes antal er reelt 95 — nominelt 105.

Skyttelavene, ialt 8, er stadig et vægtigt og værdifuldt led i vort foreningsliv og sammenhold, naar antallet af lavene er gaaet ned, skyldes det vanskelige forhold m. h. t. skydebaner.

Marinestuerne (74) er i stadig fremgang, og der føles en stigende interesse og forstaaelse gennem det initiativ, der vises for straks at skaffe nye og bedre lokaler, naar flytning er nødvendig.

Økonomien staar jo endnu i jubilæumsaarets tegn, men det og det forhøjede kontingent — naar det vel og mærke kommer ind — vil forhaabentlig snart kunne bringe balance — men mere herom under regnskabsaflæggelsen.

Foreningslivet. Ved min overtagelse af formandsposten efter *KD Ipsen* følte jeg, at der foregik eller maatte foregaa en forandring i foreningens virke. Mange forhold krævede — efterhaanden som tiden gik — ret naturligt en ændring, og det interesserede mig meget at finde frem til tanker og ideer, som kunne give nye impulser i foreningslivet og at bringe disse tanker videre.

Om dette arbejde har sat sine spor, ved jeg ikke — det er jo allerede passé, men jeg ved med bestemthed, at afdelingerne af sig selv med deres lokale karaktertræk, væremaader og vaner har arbejdet sig støt og roligt fremad, og jeg føler, at man er kommet igennem den overgangsperiode, som jeg saa i starten. Jeg anser distriktsmøderne for at være overordentlige værdifulde, og ved lovændringen sidste aar er de jo paa en hel anden maade blevet knæsat og ikke overladt til tilfældigheder. Det er paa disse møder, at man bedst kan faa behandlet interne problemer og emner.

Aaret 1963 stod jo i 50-aars jubilæets tegn, og vi kan vel alle være enige om, at det blev afholdt paa en maade, som vi kan være tilfredse med samt at jubilæets forløb saavel udadtil som indadtil — trods anspændt økonomi — havde et præg, som var forening og dens arbejde værdigt.

Ogsaa indenfor afdelingerne er der kommet skred i 50-aars jubilæerne, og de her givne beviser for styrke og sammenhold lover godt for foreningsarbejdet i fremtiden.

Særlig betydningsfuld var gennemførelsen af lovændringen om valg til Hovedbestyrelsen og dermed en lovfæstelse af distriktsinddelingen. At meningerne om hele dette spørgsmaal i begyndelsen stod stærkt delte og skarpt mod hinanden, og derved var medvirkende til, at sagen trak i langdrag, er blot et tegn paa, hvor betydningsfuldt og alvorligt man saa paa dette spørgsmaal.

Selv var jeg betænkelig ved disse forandringer, som jeg frygtede ville føre meget andet med sig, det skal ikke være nogen hemmelighed — men det var jeg jo ikke ene om — men her vil jeg gerne udtale min personlige glæde over

det opnaaede resultat. Jeg føler, det fik en heldig udgang; vi landede som sædvanligt med alle 4 ben paa jorden.

Jeg tror nyordningen vil skabe tilfredshed og arbejdsro lang tid fremover, indtil nye tider og forhold stiller sine krav til naturlige ændringer, og jeg ønsker held og lykke med det opnaaede resultat.

Jubilarstævnet med besøg og middagsspising i Avderød var særdeles vellykket, selv en del regn i starten satte ingen skaar i humøret.

Landskyttestævnet i Randers var meget vellykket og særdeles veltilrettelagt, og der var god tilslutning hertil.

Efter en kortere omtale af festlighederne i anledning af Dybbøldagen, hvor Marineforeningens formand var medlem af festkomitéen, og af arrangementerne paa Helgolandsdagen sluttede Kommandør *de Lichtenberg* sin aarsberetning:

»Ja, dette var i korte træk løst og fast om vor forenings virke, men gaar man lidt nærmere i detaljer, vil man hurtigt bemærke de mange steder ude omkring, hvor der gøres et godt og fortjenstfuldt arbejde, og hvor baade fantasi i fornyelse og afveksling og trofasthed i det traditionsmæssige har givet et sundt og værdigt resultat.

Jeg vil derfor inden jeg slutter i dag bringe en varm tak til alle formænd og bestyrelser rundt omkring for deres indsats i Marineforeningens arbejde. Jeg ved, det er en stor byrde, der lægges paa ledelsens skuldre, men jeg haaber, at man aldrig maa tabe Marineforeningens betydning af syne, og af at det er os, der i vort samfund skal værne om og tale vort Søværns og vor Søfarts sag.

Formandens aarsberetning, hvortil ingen havde bemærkninger, blev modtaget med bifald. *Hovedkassereren* aflagde derpaa regnskabet, omtalte de store jubilæumsudgifter samt den meget store langsommelighed, der udvistes ved kontingentindbetalingen.

OK *Janus Sørensen*, som bebudede sin afgang ved næste Sendemandsmøde, henstillede indtrængende, at man i hans sidste hovedkassereraar glædede ham med en flinkere indbetaling til Hovedkontoret. Der blev ogsaa appelleret til at gøre en indsats ved afsætningen af restbeholdningen af Mærkater.

Borggaard, Søllerød, og *Brolykke*, Kgs. Lyngby, havde forskellige bemærkninger til regnskabet. *Petersen*, Frederikshavn, oplyste, at hans forslag vedrørende medlemsbladet først ville foreligge færdigt til næste aar, men baade *Birthin*, Aarhus, og *Gudmann*, Hadsund, gav udtryk for utilfredshed med denne aktion, og *Landssekretæren* besvarede forskellige spørgsmaal, hvorefter regnskabet blev enstemmigt godkendt.

Marinus Petersen, Helsingør, fremførte denne afd.s forslag om nedsættelse af kontingent for ældre medlemmer, men efter nogen diskussion faldt forslaget ved afstemning (42 for — 115 imod).

Næstformanden fremsatte derefter forslag om udnævnelse af den afgaaende formand, Kommandør *G. de Lichtenberg*, til æresmedlem af Marineforeningen, et forslag som blev enstemmigt vedtaget med stor akklamation, og Kommandøren rettede derpaa en tak til Sendemændene for den ære, der blev vist ham — i tilslutning hertil oplæste *Hovedkassereren* en hilsen til formanden fra Godthaab afd.

Baade *Aarhus* og *Randers* indbød til næste aars Sendemandsmøde, selvom det var sket lidt uformelt, saa enedes man om at mødes i Randers næste aar.

(Blad venligst om til side 9, v. sp.).

Marineforeningens jubilarstævne 1964

hvori er indlagt et besøg paa Søværnets nye, moderne
Eksercerskole i Avderød i Nordsjælland

Søndag den 30. august 1964

afholder *Marineforeningen* jubilarstævne paa Holmen til minde om indkaldelse til tjeneste ved Søværnet, i aar er det aargangene 1954 — 49 — 44 — 39 — 34 — 29 — 24 — 19 — 14 — 1909 osv.

Hjælp selv med til at skaffe den store tilslutning fra egen aargang ved at skrive til kammeraterne.

Der gøres et stort arbejde for at faa jubilarstævnet gjort bekendt for alle de jubilare, hvis adresse er *Marineforeningens* bekendt, ligesom ogsaa dagspressen er anmodet om at omtale det, men den personlige paavirkning er altid den bedste.

Der er nu gaaet 17 aar siden Søværnet flyttede sin Ekserceruddannelse fra Holmen, først til de meget primitive forhold i Arresødallejren og nu senest og endeligt til det store og moderne uddannelsescenter paa halvøen Avderød, der skyder sig ud i den smukke og ejendommeligt mangefarvede Arresø, derfor er der indlagt et besøg her i jubildagens program, saaledes at de yngre jubilare ogsaa kan mindes deres første dage i Søværnet, og programmet lyder:

- Kl. 1030 Møde ved Værftsbroen for enden af Prinsessegade (linie 8). Her afholdes parade for Chefen for Flaadestation København og *Marineforeningens* Formand, og der vil i forbindelse med en kort andagt ved en vpl. teolog blive henlagt kranse ved mindstenen for civilt og militært personale af Søværnet. Derefter afmarcheres med *Marineforeningens* Københavns afdelings musikkorps i spidsen til frokost, som finder sted
- Kl. 1215 paa Marinekaserne København (tidl. Søværnets kaserne) paa god, gammel orlogsmanér. Af pladshensyn vil der kun kunne udstedes 200 billetter til frokosten; det gælder derfor om at anmelde sig snarest muligt, og opmærksomheden henledes paa, at der i de senere aar har været for mange, der møder uden forud at have anmeldt deltagelse. Der skabes derved mange og store vanskeligheder i arrangørernes frivillige arbejde, og samtidig udvises en utilladelig hensynsløshed over for personalet paa Marinekaserne m. fl. Det er derfor bestemt, at der for fremtiden *ikke kan gives adgang til jubilarstævnets frokost eller middag uden den forudanmeldelse, der er betingelse for deltagelse*. Alle, der ikke har fulgt de givne anvisninger, maa beklageligvis afvises.
- Kl. 1400 Kort rundgang paa den nordlige del af Nyholm med besøg i Nyholms gamle mastekran.
- Kl. 1445 Afgang fra Holmen til Ndr. Toldbod.
- Kl. 1500 Afgang med busser gennem det smukke Nordsjælland til Eksercerskolen i Avderød.
- Kl. 1615 Ankomst til Avderød. Omvisning under sagkyndig ledelse.
- Kl. 1800 Skafning i den moderne kostforplejningsbygning.
- Kl. 1930 Udskejning.
- Kl. 2000 Afgang med busser til København.
- Kl. 2115 Ankomst til Raadhuspladsen — og hermed er Jubildagens officielle program udtømt.

Parolen lyder derfor nu:

Deltagelsen er dyr, men frivillig, og den kan opdeles i 3 afsnit, hvoriblandt der frit kan vælges deltagelse i ét, flere eller alle af følgende programpunkter:

I. *Jubilarparaden*. Til dækning af de mange forskelligartede udgifter ved det store arrangement vil der være at erlægge en afgift paa kr. 5,00 af hver deltager.

II. *Frokost* bestaaende af bixsemad, 2 stk. ost, 2 øl, 2 snaps og kaffe incl. alle omkostninger for kr. 17,00 pr. kuvert.

III. Efter det nye program vil *jubilarmiddagen* finde sted i kostforplejningsbygningen i Avderød. Her skaffes efter cafeteria-systemet, som er indført paa alle moderne kaserne. Menuen lyder: Flæskesteg, æblekage og kaffe, og hertil gives: 1 snaps, 2 fl. øl og 1 gl. cognac — alt er sammen med busturen medregnet i prisen: kr. 25,00.

Tegningen er bindende, og anmeldelse om deltagelse sker til *Marineforeningens* hovedkontor, Havnegade 55, 2. sal, tlf. Palæ 2886, aabent daglig kl. 10—16, undtagen lørdag. Ved indbetaling af beløbene paa foreningens *postkonto nr. 1608*, vil adgangskort blive tilsendt. Det er af den grund nødvendigt paa indbetalingskorts talon at anføre nøjagtig *adresse og aargang*.

Beløbene bliver:

- I. Deltagelse i jubilarstævnet kr. 5,00
II. Deltagelse i frokosten paa Holmen kr. 17,00
III. Deltagelse i busturen med middag i
Eksercerskolen i Avderød kr. 25,00
eller ialt kr. 47,00

I betalingen er indbefattet udgifter til musik, dekoration, til- og afrykning af spisesal m. m., transport af service, materiel, tryksager, buskørsel m. m.

Sidste frist for anmeldelse ved indbetaling paa postkontoret er mandag den 24. august.

Efter lørdag den 22. august vil adgangsbilletterne ikke blive tilsendt, men de ligger klar til afhentning ved værftsbrovagten paa jubilæumsdagen mod forevisning af postvæsenets kvittering for beløbets indbetaling. Af hensyn til de vanskelige forsyningsforhold er mandag den 24. august fastsat som absolut sidste frist for anmeldelse til jubilarstævnet. Uden forudanmeldelse kan plads ved maaltiderne ikke paaregnes, og *deltagerne opfordres til i egen interesse at lette arrangørerne arbejdet — dels ved at anmelde deltagelse i god tid og dels ved at følge de her givne anvisninger*.

Det vil være jubilarudvalgets opgave at gøre festen saa smuk og fornøjelig som muligt; — hertil kræves dog hjælp og støtte, og for at vore mindre bemidlede aargangskammerater ogsaa kan komme til at deltage, beder vi bedre situation om at yde et ekstra bidrag, hver efter sin evne.

Ogsaa *ikke-medlemmer* af *Marineforeningen* kan som jubilare deltage i stævnet.

Under stævnet vil der for en pris af kr. 5,- blive forhandlet 25 og 40 aars jubilæumstegn for aftjening af værnepligt, naar dokumentation for indkaldelsesaar forevises.

Paaklædning: »Daglig blaåt«.

Jubilarudvalget.

Mindeaaret 1964

Soldaterforeningerne og Forsvarsbrødrene stævnedes mod Dybbøl til mindedagen den 18/4 og mange andre nationale foreninger sluttede op.

Soldaterforeningerne havde chartret M/S HANS BROGE, og de blev ved afsejlingen fra Langelinie i København hilst af Marineforeningens Musikkorps, en kammeratlig gestus overfor de mange kammerater ombord. Marineforeningens formand var medlem af festkomitéen, og medlem af hovedbestyrelsen, *Burcharth* fra Kolding, var mødt op i spidsen for repræsentanter for forskellige MF-afdelinger, hovedsagelig fra det sydjydske distrikt.

Burcharth beretter følgende om turen:

»Vi deltog først i mindegudstjenesten i Sct. Marie kirke, og dette blev en uforglemmelig og gribende oplevelse for os alle.

Sognepræst *Jørgen Rasmussen* tolkede i smukke ord begivenhederne omkring Dybbøl, og den trange skæbne for vort land i tiden, der fulgte. Det var en meget højtidelig andagt efterfulgt af den skønneste korsang ved radiokoret og kirkens eget kor.

Det var et aldeles betagende syn, efter denne højtidelige kirkelige handling, at træde ud af vaabenhuset og betragte den vidunderlige udsigt fra den højtliggende kirkebanke ud over det solfyldte Alssund med Dybbølbanke og den hvide mølle som baggrund. I den maleriske havn laa vort gode skib WILLEMOES samt en undervandsbaad og to bevogningsfartøjer — ja, meget er sandelig ændret i marinens skibe siden vor gamle hæderkronede ROLF KRAKE bevogtede Alssund i 1864.

Kirkepladsen var et imponerende hav af 600—700 faner, klar til afmarch mod Dybbøl i vel nok den største procession vi endnu havde set og vel ogsaa nogensinde mere kommer til at deltage i.

Med trommer og piber samt vajende faner nærmede vi os Dybbølbanke, hvor den gamle, smukke mølle, med de store møllehjul, langsomt atter »male Danmarks hvide, Danmarks rug«. Paa bankens højeste punkt vajede Danmarks største Dannebrogflag, skænket af Danske Soldaterforeningers Landsraad til denne een af vort lands blodigste slagmarker.

Her paa de gamle skanser var ca. 40.000 vidne til et betagende sceneri formiddagen igennem, hvor først og fremmest vor konge og dronning samt vore tre smukke prinsesser kastede glans over denne mindedag ved deres nærværelse. Dagens højdepunkt var Kongens spontane tale. Uden manuskript gik Hans Majestæt paa talerstolen og bragte en hilsen til de mange, der var mødt op, og en tak til de, der havde bragt et offer for Danmarks sag, baade før og nu.

Ligeledes talte statsminister *Jens Otto Krag*, amtmand *Vagn-Hansen*, Aabenraa, biskop *H. Dons Christensen*, Ribe, samt oberstløjtnant *Aagaard Petersen*, Sønderborg.

Efter afsyngelse af nationalsangen gik alle i procession tilbage til kirketorvet, hvor chefen for Hæren talte, og derefter tilhylledes fanerne under kommando.

Vore »gaster« samledes til frokost paa restaurant »Sønderjylland«, derefter var der mindesammenkomst i frihedshallen med taler, symfonikoncert og fællessang.

Til sidst gik turen til kammerat *Borcardts* store demontierungsanlæg for flyvebomber, det eneste af sin art herhjemme og et meget interessant og særpræget anlæg at bese (forbudt område!).

Dermed sluttede den begivenhedsrige dag i den smukke sønderjydske landsdel, som altid vil staa for os, som noget

MF.s næstformand, O. H. Maegaard, lægger krans paa Lieutenant B. W. Jespersens grav paa Holmens kirkegaard.

af det mest stemningsfulde vi i national henseende nogensinde har oplevet«.

I København havde MF.s næstformand, *O. H. Maegaard*, lagt krans paa Lieutenant *B. W. Jespersens* grav paa Holmens kirkegaard — det var den eneste søofficer, der faldt i denne krig ombord i ROLF KRAKE netop 18/4 — samt paa den længstlevende marineveteran, Hovmester *L. H. Kleins* grav paa Gentofte kirkegaard.

Næstformanden lagde samtidig en blomsterbuket paa mindesmærket over fregatten SJÆLLANDs faldne fra kampen ved Rügen 17/3 1864.

Den 9/5 var det Flaadens mindedag — Helgolandsdagen, og Marineforeningen modtog følgende telegram: *Danske Soldaterforeningers Landsraad mindes den for Marinen saa smukke mindedag den 9. maj. Venlig hilsen, Dinesen.*

Ved eskadrechefen, admiral *Suensons* mindesmærke i Nyboder var opmarcheret et æreskompagni med tambourkorps fra Søværnet. Her nedlagde Viceadmiral *Pontoppidan* Søværnets krans, KD *de Lichtenberg* lagde krans fra Marineforeningen, ligesom ogsaa mange andre nationale foreninger var mødt frem.

Kontreadmiral *Bahnsen* nedlagde en krans ved mindetavlen i Søborg kirke i Nordsjælland, hvorpaa vpl. orlogsgast *Peter Adamsens* navn er anført, han døde ombord i fregatten JYLLAND 9/5. Marineforeningen var her repræsenteret ved hovedbestyrelsesmedlem *Hans Pedersen*, Frederiksværk. Formanden for Gilleleje afd., *Jens Nielsen*, og sognepræsten, feltpræst ved Livgarden, pastor *Spliid*, havde sørget for, at familien ogsaa var repræsenteret.

2 af Søværnets bevogningsfartøjer gik til Sejersø for at lægge krans, ligesom der ogsaa var kransenedlægning paa Thursø.

Marineforeningens landssekretær lagde sammen med formanden for Kbhvn.s afd. og Marineforeningens Skyttelav, Kbhvn., krans og blomsterankre paa den sidste Helgolandsveterans grav paa Kastrup kirkegaard, og her bad provst *Strunge* en bøn.

Mf.s næstformand, O. H. Mægaard, lægger krans paa Hovmester L. H. Kleins grav paa Gentofte kirkegaard, t. h. ses Kleins datter og Ing. Holm fra Gentofte afd.

I Kristianssand i Norge holdtes en smuk og stemningsfuld mindehøjtidelighed ved heltegraven, hvor de faldne fra 9. maj hviler. Viceadmiral, Hs. kgl. Højhed Arveprins Knud, som var ankommet med færgen fra Hirtshals og eskorteret af 2 danske fregatter, lagde en krans fra Søværnet, Kommandør A. Schulze lagde Kongens krans og ambassadør T. Rønne mødte med krans fra den danske regering. Naturligvis var der ogsaa talrige norske kranse, baade officielle og private. Marineforeningen var talstærkt repræsenteret af medlemmer fra Distrikt XII.s forskellige afdelinger med Hovedbestyrelsesmedlem, Taksator Arne Sørensen, i spidsen. Ved en mindegudstjeneste i domkirken blev der ophængt en model af fregatten JYLLAND som kirkeskib, en gave fra Hjørring by. Kristianssand bystyre sluttede med en officiel middag om aftenen.

Ogsaa mange steder rundt om i Danmark mindedes man begivenhederne. Ved krigergravene paa mange kirkegaarde mødte — enten den 18/4 eller den 9/5 — repræsentanter for forsvarets forskellige grene og de gamle soldater og orlogsgasters mange foreninger i ærbødigt minde om helten, der stred for 100 aar siden.

Kbhvn.s afd.s formand, boghandler O. Reumert, lægger et blomsteranker paa Helgolandsveteran Hans Hansens grav paa Kastrup kirkegaard. T. v. ses MF.s landssekretær og formanden for Marineforeningens skyttelav Kbhvn. R. Ljungberg samt provst M. Strunge.

Køge afd. havde sammen med Sønderjysk Forening og Køge Mandskor arrangeret en mindefest paa Helgolandsdagen 9/5 — p. g. af vejret maatte man flytte fra Museums- gaarden ind i Teaterbygningen.

Stadsskoleinspektør Klein bød velkommen, hvorefter flaget blev hejst med det sædvanlige ceremoniel. Derpaa gav KK K. Hertz en skildring af kampen og sagde herunder: »Det, der gør 9. maj mindeværdig, er den moralske holdning den danske flaaades besætninger viste. Krigen var tabt til lands, men kampen ved Helgoland var et solstrejf igennem de mørke skyer, der hvilede over Danmark. Den var tillige ærefuld for den danske orlogsgast, som viste, at der endnu var noget af vikingeaanden tilbage i den danske mand, og at med den rette aand og den rette leder kan Holger Danske-myten blive til virkelighed«.

Festen sluttedes med en sangafdeling og flagnedhaling.

Aalborg afd.s formand og medlem af Hovedbestyrelsen, Taksator Arne Sørensen, lægger Marineforeningens krans paa heltegraven i Kristianssand.

Den i fregatten JYLLAND i Ebeltoft planlagte, derpaa aflyste og saa alligevel iværksatte mindefest 9/5 kunne selvsagt ikke faa tilslutning fra alle, da flere afdelinger havde planlagt udflugt o. l. paa denne dag. Her var Turistchef Lichtenberg og KK R. Steen Steensen talere, og Søværnet var repræsenteret ved 2 mindre fartøjer.

Forsvaret af de danske vesterhavsoer udfor Slesvigs vestkyst gennemførtes modigt, resolut og dristigt i krigsaaret 1864 af Captainlieutenant O. C. Hammer og hans faatallige, men raske mandskab — uden væsentlig støtte fra Hær- og Flaadeledelsen.

Begivenhederne — ikke mindst Hammers bestemte optræden — lever stadig paa øerne. Ved en mindefest i Vyk paa Før den 9/5 i aar talte Hammers barnebarn, den kendte marineskribent og søofficer, F. H. Kjolsen, i den frisiske forening om krigsbegivenhederne paa øerne ledsaget af lysbilleder, og som afslutning overrakte KD et gammelt dannebrogslag med Kong Frederik VII.s kronede navnetræk i korsets midte til skolen, det havde i sin tid vajet fra Hammers flagstang og var bevaret som et klenodie i familien.

Foredraget blev gentaget faa dage efter for gymnasie- eleverne paa Duborgskolen i Flensborg.

Aarhus by har et kvarter, hvor gaderne har faaet navne efter danske søhelte. Helten fra kampen ved Helgoland, 9. maj 1864, Eduard Suenson, vil nu ogsaa faa sin gade her, udgaaende fra Otto Ruds Gade.

Marinehistoriske noter om Helgolandskampen 1864

Det britiske s/s MARY var i 1864 kuldepotskib ved Vesterhavsoerne for Nordsøeskadren, det var fragtet i Newcastle og udlagt i Listerdyb.

Smalby var afmærket med sømærker og et fyrskib i aaben sø (det under krigen inddragne Ejderfyrskib) ud for indløbet til Smalby og 3 kendte mænd, krydstoldassistenten, var her klar til at lodse de tre store skibe ind.

Efter aftale med eskadrechefen fjernede Captainlieutenant Hammer den 4/5 hele denne afmærkning — den blev atter udlagt et par dage efter og endeligt inddraget 9/5, da *Suenson* sejlede til Christianssand for her at landsætte de saarede og lade de faldne begrave.

Da en væsentlig del af de paa blokadeposterne opbragte skibe var *sejlskibe*, var der med fregatterne udkommanderet reserveløjtnanter (indkaldte skippere og styrmænd fra koffardiflaaden) til anvendelse som priseofficerer. Saaledes blev f. eks. Løjtnant *Kristensen* fra NIELS IUEL i februar sendt om bord i en prøjsisk bark ved Doggerbank sammen med 4 skarpt bevæbnede orlogsgaster for at sejle denne prise til København. Det blev en haard rejse, hvorunder en del af barkens rig gik over bord under en storm ud for Jyllands vestkyst og først i marts naaedes til København. Her maatte prisekommandoen om bord i logiskibet afvente fregattens ankomst til København i april, og de naaede trods alt at være med i kampen den 9. maj.

Under kampen ramte en fjendtlig granat skibsklokken om bord i fregatten JYLLAND og splintrede den, hvorved en del infanterister fra soldatesquen, som kommanderedes af 2 holstenske sergenter ved navn *Vettan* og *Soltau*, dræbtes eller saaredes.

Efter Marineregimentets nedlæggelse i begyndelsen af forrige aarhundrede blev Soldatesquen i vore orlogsskibe formeret af landsoldater, og det er grunden til, at der ogsaa ligger landsoldater i heltegraven paa Kristianssands kirkegaard. De udgjorde kernen i landgangskompagniet, men forrettede iøvrigt alsidig tjeneste, bl. a. som skildvagter o. l. om bord. Naar der her nævnes *holstenske* sergenter, skyldes det, at soldatesquen blev stillet af tropper fra Københavns garnison, og i 1864 havde man trukket regimenterne med slesvigsk og holstensk mandskab bort fra frontlinien, da de ikke alle var lige paalidelige.

For ikke at blive altfor fortunlet var Løjtnant *Kochs* hund under kampen lukket inde i hans lukaf i fregatten JYLLAND, men forskrækket over kampens bulder nedkom den for tidligt med to hvalpe, der naturligvis blev døbt SCHWARTZENBERG og RADETZKY.

I en bog om Skagen skrives: »... at Madame Thrane, om hvem det ikke skal lades uomtalt, at hun er enke efter Skagboen Søren Jensen Thrane, som hun var forlovet med, da han i slaget ved Helgoland om Bord i Fregatten JYLLAND saarede saa frygteligt, at hans Skæbne blev den mærkeligste af alle de Mænds, der hin Dag blødte for Fædrelandet. Han fik nemlig, som det værste af nitten forskellige Saar rundt omkring paa Legemet, hele Underkæben, Kinderne og en Del af Tungen skudt bort, hvorfor der paa Frederiks Hospital i Kjøbenhavn blev dannet ham en ny Mundhule ved Hjælp af Kødletter fra hans egne Skuldre. Operationen vakte Opsigt i Lægeverdenen over hele Europa, og han overlevede den i flere Aar ...«

Panserskonneren ABSALON, der var underlagt Admiral *van Dockum* i Østersøen, havde haft nogle havarier i daarligt vejr, hvorefter den et par gange havde søgt læ, hvor

det vel ikke havde været strengt nødvendigt — fortæller den senere Viceadmiral *C. F. Wandel*, der var Løjtnant om bord — saaledes den 12. maj, da vi gik til Rønne, hvad der skabte en vis uvilje hos Admiralen mod ABSALONs chef.

I Rønne kom der aviser med resultatet af kampen ved Helgoland om bord, og chefen forstod, hvad det kunne betyde for ham, at bringe nyheden om sejren.

Da ABSALON den 13. om formiddagen traf sammen med eskadren, anmodede chefen pr. signal om at maatte komme om bord hos den kommanderende, men der blev svaret nej — da der derpaa blev spurgt, om der maatte sendes aviser om bord, var svaret atter nej. Da der nu forespurgtes, om der maatte signaleres, kom der et *ja* som svar, men næppe var der afgivet: »Slag ved Helgoland ...« — før ABSALONs chef blev kaldt om bord hos eskadrechefen, og al vrede var glemt, da Løjtnant *Wilde* med patos og begejstring oplæste det telegrafiske referat af kampen i Berlingske Tidende for den samlede besætning.

Den danske befolknings interesse for kampen ved Helgoland den 9. maj 1864 har siden 50-aarsdagen herfor ogsaa afspejlet sig i ophængning af modeller af 2 af Nordsøeskadrens skibe som votivgaver til forskellige kirker, idet det ikke er bekendt, at der er ophængt en model af korvetten HEJMDAL som kirkeskib.

Kirkeskibsophængningen har i første række ikke drejet sig saa meget om orlogscapitain *E. Suensons* flagskib, skrueregatten NIELS IUEL, idet dette skib kun forekommer i *Kristkirken* i København og i *Tullebølle* kirke paa Langeland — det første sted betegnet som en korvet, i sidstnævnte kirke som lineskib.

Det er derimod mere den nok saa bekendte — stadig eksisterende — skrueregat JYLLAND, som ganske særlig bringes i erindring som kirkeskib. Som saadant er en model af dette skib ophængt i nedennævnte kirker og ophængningsaaret er angivet i parentes:

Juelsminde kirke i Klakring sogn (1914), ophængt i forbindelse med den store veteranfest, der i 1914 var arrangeret om bord i fregatten JYLLAND, der med korvetten DAGMARs rig — dens egen var i tidens løb gaet tabt — laa opankret i Juelsmindebugten, af fregattens daværende ejer, godsejer *Schou*, Palsgaard.

Som kirkeskib findes JYLLAND endvidere i *Voer Herred* (1917), *Helnæs* i Braag Herred (1929), i *Citadelskirken* i København (1930), *Fuglsbølle* paa Langeland, (1931) *Malling* i Ning Herred (1932), *Taarby* paa Amager (1941), her ligger den sidstlevende veteran fra Helgoland begravet, *Øster Bølle* i Rinds Herred (1944) og *Lomborg* ved Lemvig (1945).

Endelig er der ophængt modeller af fregatten JYLLAND i *St. John* i Canada (1942) og i *Söderköping* i Sverige (1949), og nu i 1964 ogsaa i domkirken i Kristianssand i Norge.

Af museumsinspektør, dr. phil. *Henning Henningsens* skrift om kirkeskibe, hvorfra disse oplysninger er samlet, fremgaar ogsaa, at da kirkeskibet i Søllerød kirke, en model af fregatten LOUISE AUGUSTA (nu AUGUST), der var skænket af Vedbækfiskere og til hvis 1. ophængning i 1830 sognepræsten og salmedigteren *C. J. Boye* havde forfattet en særlig kirkeskibssalme, i 1881 efter restaurering skulle genophænges, medvirkede musikkorpset fra fregatten JYLLAND, der netop paa det tidspunkt laa til ankers ud for Vedbæk.

Honnens de Lichtenberg.

Sendemandsmødet

(Fortsat fra side 4)

Valgene af hovedbestyrelsesmedlemmer sker jo nu dels paa Sendemandsmødet, dels paa distriktsmoderne, og Dirigenten kunne derfor konstatere, at Hovedbestyrelsen havde faaet følgende sammensætning i henhold til de udsendte forslag, hvortil der var kommet nogle faa rettelser:

Kommandørkaptajn *K. Hertz*, Formand, København. Inspektør *O. H. Maegaard*, Næstformand, Hørsholm/Rungsted. Orlogskaptajn *Janus Sørensen*, Hovedkasserer, Gentofte. Fuldmægtig *Honnens de Lichtenberg*, Landssekretær, København. Distrikt I, København, vil p. g. af en formaliafejl først blive besat efter Sendemandsmødet. Distrikt II, Sjælland N., Maskinmester *Hans Pedersen*, Frederiksværk. Distrikt III, Sjælland W., Blikkenslagermester *I. Strangholt*, Roskilde. Distrikt IV, Sjælland S., Kontorbestyrelse *E. Nielsen*, Næstved. Distrikt V, Bornholm, Kaptajn *C. Thomsen*, Rønne. Distrikt VI, Lolland-Falster, Forretningsfører *E. Semberg*, Nakskov. Distrikt VII, Fyn, Ingeniør *E. Fylling*, Odense. Distrikt VIII, Jylland Sydøst, Fabrikant *M. Burcharth*, Kolding. Distrikt IX, Jylland SW., Direktør *K. Schröder*, Esbjerg. Distrikt X, Midtjylland, Mejeribestyrelse *S. Bøgh-Sørensen*, Silkeborg. Distrikt XI, Jylland NW., Manufakturhandler *T. Skaaning*, Ringkøbing. Distrikt XII, Jylland N., Taksator *A. Sørensen*, Aalborg, og Distrikt XIII, Oversøiske afdelinger, Bagermester *A. Echwald*, Godthaab.

Valget af Revisor og Revisorsuppleant gik let og smertefrit som genvalg.

Herefter havde forskellige ordet under »Eventuelt« — dels forespørgsler, kritik og forslag, som Hovedbestyrelsen søgte at besvare efter bedste evne, og saa kunne Dirigenten afslutte det vellykkede Sendemandsmøde, idet dog *KD de Lichtenberg* bragte ham og Kontorchef *Erik Christensen*, Odense, mødernes mangeaarige afstemningsleder, en varm tak for deres veludførte gerninger.

Derefter kunne de mange Sendemænd gaa til frokosten sammen med damerne, der under mødet havde været paa bustur. Der var naturligvis en række taler ved bordet, ligesom der indløb en telegrafisk hilsen fra Æresformanden. Chefen for Søværnet har senere pr. brev beklaget, at den venlige hilsen til ham fra mødet p. g. af en ekspeditionsfejl først kom ham i hænde den paafølgende dag. Admiralen bad hilse alle Sendemændene.

Og saaledes sluttede det udmærkede Sendemandsmøde i Odense, kun et manglede, den nye formand, men Kommandørkaptajn *Hertz* havde i god tid forinden bebudet, at han ikke kunne møde i Odense, da han paa den dag var paa tjenesterejse til Frankrig. Forhaabentlig faar vi set en del til ham i fremtiden.

Referenten.

Tilgang af nye medlemmer april kv. 1964

Aabenraa 5, Aarhus 6, Assens 1, Bornholm 2, Ebeltoft 1, Esbjerg 3, Fanø 1, Fredericia 1, Frederikshavn 5, Frederikssund 5, Frederiksværk 6, Gentofte 3, Glostrup 3, Grenaa 15, Haslev 2, Helsingør 2, Herning 4, Hirtshals 13, Hjørring 10, Korsør 1, København 3, Nykøbing Mors 2, Næstved 1, Padborg 2, Præstø 3, Randers 9, Ribe 1, Saxkøbing 2, Silkeborg 1, Skagen 4, Skanderborg 5, Skive 5, Stevns 4, Struer 4, Stubbekøbing 4, Thisted 1, Varde 1, Vejle 1,
ialt 142 medlemmer.

Samtidig er udmeldt 197 medlemmer.

Fra Hovedbestyrelsen

Marineforeningens æresmedlem, Admiral, Hans kongelige Højhed Prins *Axel* døde 14/7. Fra Marineforeningens første dage havde Prinsen omfattet foreningens virke med stor interesse, og Hans kongelige Højhed havde straks ved Marineforeningens stiftelse indmeldt sig og blev senere udnævnt til æresmedlem, ligesom Prinsen var æresmedlem af Gentofte afd. I et brev til

Kbhvns afd.s formand beklagede Admiralen p. g. af sygdom ikke som 50-aars jubilar at kunne give møde ved jubilæumsreceptionen fornylig.

Æret være Prins Axels minde.

Paa Marineforeningens vegne har formanden indskrevet sig paa de fremlagte kondolencelister.

Marineforeningens nye formand, Kommandørkaptajn *K. Hertz* var 13/7 som nyvalgt formand i tiltrædelsesaudiens hos Hans Majestæt Kongen, der er Marineforeningens æresformand.

Efter Sendemandsmødet i Odense har Distrikt I afholdt det bebudede valg, saaledes at Hovedbestyrelsen med Boghandler *O. Reumert*, formand for Københavns afd., som repræsentant for Distrikt I, nu er fuldtallig. Til medlemmer af forretningsudvalget udover formand, næstformand, hovedkasserer og landssekretær har Hovedbestyrelsen valgt formanden for Næstvedafdelingen, og repræsentant for Distrikt IV, Sjælland S., Kontorbestyrelse *Einar Nielsen*, og formanden for Frederiksværk afd. og repræsentant for Distrikt II, Sjælland N., Maskinmester *Hans Pedersen*.

Distrikt VIII, Jylland Sydøst, holdt møde i Fredericia 2/5. af distriktets afd. manglede kun Haderslev og Sønderborg. *Burcharth*, Kolding, valgtes til distriktsrepræsentant for en treaarig periode med *Mathisen*, Graasten, som suppleant.

Distrikt X, Midtjylland, havde paa Helgolandsdagen 9/5 arrangeret en udflugt til Samsø, hvor man kontaktede den lokale MF.-afd., som ogsaa hører til dette distrikt. Der blev sejlet fra Hou til Maarup, hvor der blev overnattet. Næste dag blev den smukke ø gennemgaaet fra nord til syd ved busture formiddag og eftermiddag, inden man ad søvejen stævnedes mod fastlandet. I udflugten deltog 30 medlemmer.

Distrikt VIII, Jylland Sydøst, afholdt 6/6 et vellykket møde paa Bygholm Parkhotel i Horsens, kun de sydlige afd., der netop havde holdt sommerfest paa »Sønderhav«, savnedes. Fra mødestedet i »Vitus Beringsparken« kørtes til Bygholm, hvor man hyggede sig paa terrassen inden skafningen i den pompøse riddersal med sang, mange taler og højt humør.

Horsens afd.s formand, Fuldm. *Møller*, der havde trukket et stort læs ved arrangementet, blev stærkt hyldet — han havde endog sørget for god taffelmusik til skafningen og lidt senere.

Flytningen af Tordenskiolds statue fra Holmens kirkes korsurtegaard

Som kun naturligt har alt om vor store søhelt, vice-admiral *Peter Tordenskiold* lige fra Marineforeningens første dage været omfattet med meget stor interesse inden for foreningen, og flytning af statuen har før været paa tale.

I UNDER DANNEBROG's januar nr. 1919 skrev skovridder *H. Bojesen*, Silkeborg, følgende:

»Der er rejst og rejses mange Mindesmærker og Statuer af udmærkede Medborgere, Tordenskiold har ogsaa sit, nemlig en lille Statue i en Krog ved Holmens Kirke i Skjul af Mur og laaset Gitterport, maaske kun kendt af faa, og saa beskeden og lidet iøjnefaldende paa det Sted, hvor den er anbragt, at den nødvendigvis maa være mindre paaagtet, end den djærve Søhelt og de mange stolte Minder om hans Bedrifter har fortjent det.

Hvornaar Statuen er rejst og af hvem ved jeg ikke, den lader sig maaske ikke flytte, og vilde vel ogsaa være for diminutiv i større og friere omgivelser. Ville det ikke være en Opgave for Marineforeningen at søge et andet og større Mindesmærke for Tordenskiold rejst? En Statue maa f. Eks. kunne anbringes frit og smukt i Langelinieanlægget paa Højen v. f. Lystbaadehavnén, hvor han kunne se ud over det Vand, der var hans Element, og over mod Broderfolket, med hvilket han stred saa mangen en ridderlig Dyst«.

Tanken var smuk, men hertil skal blot oplyses, at det paatænkte sted bærer nu det smukke monument for de altfor mange danske søfolk, der satte livet til under første verdenskrig. Men først godt 40 aar senere rejste *Danmarks Marineforening* i samarbejde med *Norges Orlogsforbund* en mindsten paa Tordenskiolds dødssted ved landsbyen Gleidingen S. for Hannover.

Stud. mag. *Bjergs* artikel i forrige nr. af medlemsbladet har foranlediget efterfølgende bemærkninger:

I april nummeret af UNDER DANNEBROG foreslaar stud. mag. *Hans Christian Bjerg*, at statuen af Tordenskiold flyttes fra Korsurtegaarden til arealet uden for kirken ved den saakaldte Kronometertrappe. Forslaget om opstilling er bl. a. begrundet med, at Tordenskiolds kiste sandsynligvis er blevet ført op ad denne trappe, da den kom hjem efter søheltens død i Tyskland.

Denne antagelse er ikke rigtig. Kronometertrappen var ikke anlagt i 1721, da Tordenskiolds kiste blev ført hjem. Trappen er formentlig bygget omkring 1830—34 i forbindelse med, at Søkort-Arkivet i 1827 flyttede ind i den nye bygning mellem kirken og den nuværende Nationalbank. Trappen er aftegnet paa et haandtegnet kort fra 1846 (Nationalmusæets arkiv), men findes ikke paa ældre kort over området.

Adgangen til Holmens kirke fra søen fandt i 1721 sted ad den saakaldte Vandport. Denne var — saavidt vides — oprindeligt en gennemføring i den vold, der var anlagt øst for kirken ud mod Holmens Kanal (nuv. Havnegade), der paa det tidspunkt var kanal. Gennemføringen ses paa Wicks maleri af København fra 1611 samt paa Resens perspektivkort over København 1674.

I midten af 1600-tallet sløjfedes volden, men Vandporten bevarede som en trappe, der førte ned til kanalen. Trappen bibeholdtes tilsyneladende indtil kanalen i 1860-erne blev kastet til og findes gengivet paa et fotografi fra denne tid (FØR og NU, 1915, II side 287).

Det var uden tvivl ad denne trappe, at Tordenskiolds kiste ved nattetid den 3. januar 1721 førtes til Holmens kirke baaret af underofficerer og i lyset fra 6 skoledisciples lygter.

Forslaget om en flytning af statuen kan jeg iøvrigt i princippet tiltræde. Den nuværende placering er uheldig. Spørgsmaalet er blot, kan man finde en anden og bedre placering?

Det fremsatte forslag om at opstille den ved Kronometertrappen forekommer mig ikke at være den ideelle løsning, pladsen er bl. a. for lille.

Bedre ville det efter min mening være at anbringe statuen paa plænen foran kirkens hovedindgang i stedet for den der opstillede buste af biskop Fog. Ganske vist ville Tordenskiold ogsaa der komme til at staa bag et gitter, men alligevel betydelig mere synlig end i Urtegaarden. Denne placering ville ogsaa være mere i overensstemmelse med givernes oprindelige tanke og ønske.

E. Borg,

Kommandørkaptajn
leder af

Søværnsstabens krigshistoriske arbejder

Min opmærksomhet er blitt henledet på den særdeles vel-skrevne artikel av hr. *Hans Christian Bjerg* som er indsatt i UNDER DANNEBROG's hefte for april d. å. angående ovenstående emne. Fra et norsk standpunkt seet vil jeg gjerne gi min fulde tilslutning til hans forslag. Det lille avlukke, om man så kan kalde det, ved Holmens Kirke hvor statuen nu står, er åbenbart litet egnet for formålet. Søhelten er her helt indeklemt bag det jerngitter som omgir stedet, og en uheldigere plasering for en så dådrik og handlekraftig mand som ham kan neppe tenkes. Med sitt friske, freidige og åpne sind trenger han i sandhet fritt armslag omkring seg.

Som bekjendt foretar den norske »rødruss« (d. e. artianere) hvert år en masseferd til København, og en av de første ting den da gjør er å nedlegge en krans ved sitt styre på Tordenskiolds statue i nærvær av alle ferdens deltagere. Gitterporten blir i den anledning oplukket av Kirkens myndigheter, men alligevel blir pladsen altfor snever til at denne høitidelighet kan få det rette preg. Dette forhold er derfor altid gjenstand for beklagelse. Også denne omstendighet taler i sitt mon for at statuen flyttes til et bedre og mere åbent sted.

Hvad angår selve spørsmålet om hvorhen minnesmerket i tilfelde bedst skal flyttes, er jeg ikke kompetent til å uttale meg. For det første er dette et rent indre dansk anliggende som en fremmed ikke bør blande seg op i, og dernest trenger det til bedømmelse av forholdet en lokal-kundskap som en udenforstående ikke lett kan besidde. Det viktigste under norsk synsvinkel er at den av hr. *Bjerg* utkastede tanke om statuens plasering på et mere skikket

sted kan virkeliggjøres. Det er å håbe at så kan skje så hurtigt som overhodet gjørlig.

Ikke mindst Norsk Tordenskiold-Forbund hvis formand undertegnede er, ville hilse en sådan forføining med særlig glede.

Oslo, den 9. juli 1964.

Finn Koren
Minister.

I mit indlæg i forrige nr. af UNDER DANNEBROG udtrykte jeg det haab, at mit forslag om en flytning af Tordenskioldstatuen ville faa tilslutning. Det er glædeligt for mig at kunne sige, at reaktionen har været baade gunstig og stor.

Der synes at herske enighed om den uheldige placering, som statuen har, og at den bør fritstilles eller flyttes, blot er ønskerne om dens nye placering forskellige.

Jeg nævnede som eksempel paa en hurtig og billig løsning, der ikke ville kræve et større apparatur, en nyplacering af statuen ved den saakaldte Kronometertrappe. Jeg er naturligvis klar over, at der er mange andre steder, som ville være fortrinligere ved en nyplacering.

En endelig placering skal ikke diskuteres her. Der maa paa det nuværende stadium primært arbejdes for en flytning under alle omstændigheder.

Jeg er gennem breve og samtaler blevet bekendt med mange forslag til nyplaceringer. F. eks. er foreslaet Det kgl. Biblioteks have. Et forslag, der synes at være et sandt »Columbus' æg«, gaar ud paa blot at fjerne jerngitteret foran statuen!

Den placering, som kommandørkaptajn Borg foreslaar i sit indlæg i nærværende nr., synes absolut værd at overveje. Sat paa en høj sokkel, vil Tordenskioldstatuen i denne opstilling være særdeles heldigt placeret. Blot tror jeg, at det er en farlig ting at komme ind paa at flytte andre mindesmærker for at skaffe Tordenskioldstatuen en bedre placering. Jeg takker iøvrigt kommandørkaptajnen for den interesse for sagen, som hans indlæg afslører, og for den interessante berigtigelse af mit indlæg m. h. t. Kronometertrappen.

Det første indlæg, der bringes i disse spalter, har jeg først stiftet bekendtskab med efter, at det forrige nr. var udsendt.

Det har været paa en gang opmuntrende og nedslaaende for mig at læse dette indlæg. Opmuntrende, fordi det i det væsentlige indeholder de samme synspunkter, som jeg har gjort mig til talsmand for. Nedslaaende, fordi indlægget med disse synspunkter er 45 aar gammelt!!

Ved siden af Bojesens indlæg i 1919 stod en opfordring til at opsætte et mindesmærke paa Olfert Fischers grav. Dette blev gennemført af en komité bestaaende af fremtrædende mænd inden for Søværnet og Marineforeningen efter en storstilet indsamling blandt privatpersoner. Derimod ses der ingen reaktion at have været paa Bojesens indlæg.

Den tilslutning, som mit forslag har mødt, synes at vise, at der nu er grobund for den slags tanker, og at planen er moden til udførelse. Der vil derfor blive arbejdet videre med sagen.

Hans Christian Bjerg, stud. mag.

Har du tænkt over — at der i

Marinehjemmeværnet

ogsaa er plads til alle gamle orlogsgaster —

50-aars jubilæer

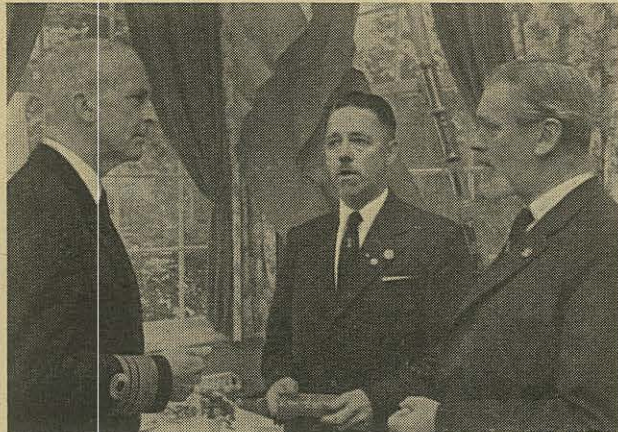
Maribo afd. fejrede den 20/4 sit 50-aars jubilæum under festlige former.

Hovedforeningens gave, en baadsmanspibe med kæde, blev overrakt af distriktets hovedbestyrelsesmedlem, E. Semberg, Nakskov, da formanden, Kommandør Lichtenberg, var forhindret i at deltage i festen.

Efter spisningen holdtes generalforsamling. Her blev givet haandslag paa, at der nu skulle mere liv i afdelingen.

Den helt nye bestyrelse kom til at bestaa af: Erik Fabienke (formand), N. Agergaard (kasserer), Mogens Knudsen (sekretær), G. Danielsen og Holmquist.

Jubilæet blev forøvrigt omtalt i forrige nr. af medlemsbladet.

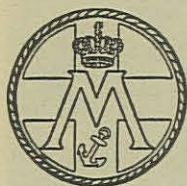
Chefen for Søværnet, VA Pontoppidan, gratulerer formanden for Kbhv.s afd., boghandler O. Reumert, til afd.s 50-aars jubilæum. Tilhøjre ses MF.s formand, KK Kai Hertz.

Københavns afd. fejrede 2/7 sit 50-aars jubilæum under beskedne former. Straks om morgenen havde bestyrelsen lagt kranser paa de tidligere formænds grave, og kl. 0900 var der reception i Marinestuen i Restaurant Kongens Have. Der mødte gratulanter fra nær og fjern, der kom blomster og gaver, ligesom der ogsaa indkom mange bidrag til støtte for afdelingen og dens arbejde. Blandt gratulanterne saas: Forsvarschefen, General Ramberg (oprindelig søofficer overgaaet til Flyvevaabnet), Chefen for Søværnet, VA Pontoppidan, den afgaaede og den nuværende formand for MF., MF.s gamle næstformand, Chr. Bønnelycke, Ordförande for Flottans Män i Malmö, KK Åsberger, Holmens provst, Harald Sandbæk, talrige repræsentanter for de københavnske Soldaterforeninger, for Marineforeningens Hovedbestyrelse, for naboafdelinger m. fl. 2 gode og ihærdige medlemmer, Assurandør O. Wilken og Inspektør S. Søeborg udnævntes til æresmedlemmer. Af 50-aars jubilærer, hvoraf afd. har 5, var kun mødt Lokomotivfører H. O. Jensen, som fik overrakt afd.s første 50-aars emblem. Paa afd.s ældste og smukkeste klenodie, »Æresraaberen«, blev anbragt 3 sølvplader til minde om mænd, der havde øvet fortjenstfuld indsats for Kbhv.s afd.: den tidligere formand, Grosrerer H. H. Poggensee og den tidligere næstformand, Maskinmester A. Gjerding, begge snart forlængst døde — samt den nu afgaaede formand for Marineforeningen, KD de Lichtenberg, der takkede for den store ære.

— og saa tager vi et 40 aars jubilæum med her. Det var Haslev afd., som 20/6 klarede de 2 snese. Det blev markeret ved en fest, hvor afd. fik et kvindeligt æresmedlem, fru Lisa Rasmussen, der er enke efter afd.s første formand. Endvidere

blev afd.s gode ven og velynder, modelskibsbygmester *Bai* fra Elmshorn som tak for sin interesse for Haslev afd. udnævnt til æresmedlem — i dagens anledning havde han skænket et maleri af *Niels Iuels* flagskib under kampen i Køge bugt 1677.

Distriktets hovedbestyrelsesmedlem, Kontorbestyrer *Einar Nielsen*, Næstved, bragte hilsen baade fra Hovedbestyrelsen og fra sin egen afd. Endelig blev et trofast medlem, kok *Erik Christensen*, der i 15 aar havde været medlem, men p. g. af tjeneste kun havde deltaget een gang i møderne i disse aar, stærkt hyldet — ikke mindst da han som kok paa hotellet havde staaet for maden, han blev udnævnt til afd.s mesterkok og fik overrakt et forklæde med MF.s emblem. Der blev sendt hilsen til æresformanden og et takketelegram indløb fra Hans Majestæt Kongen — iøvrigt var der et væld af taler, telegrammer, hilsner — givet og modtaget i den bedste feststemning.

Forenings- Meddelelser

Herning afd. mindedes ved sin genfs. 27/2 afdøde *Frederik Lyager* og æresmedlemmet, *Aage Philipsen*. Alle valg var genvalg, og bestyrelsen blev reduceret fra 7 til 5 mand.

Ribe afd. holdt genfs. 2/3, hvor man mindedes det afdøde bestyrelsesmedlem, *Villy Andersen*. Forrige aars distriktsudflugt gik til Ribe, men der var for faa deltagere, hvorfor det maa haabes, at turen i aar til Skjern, maa faa større tilslutning og den samme gode stemning som i Ribe. Afd. har haft besøg af hollandske orlogsgaster og norsk marinehjemmeværn. Danmarks-Samfundet har skænket afd. en ny fane, og den blev overrakt ved en højtidelighed senere paa aftenen af Samfundets repræsentant, Købmand *Henry Nielsen*.

Glostrup/Taastrup afd.s skyttelav afholdt genfs. 9/3 — vel er skytternes antal steget, men man kan godt tænke sig lidt mere aktivitet, saaledes at placeringen ved landsskyttekonkurrencerne kunne blive bedre. »Katteskudningen« vil blive afholdt til efteraaret i forbindelse med lavets 10-aars jubilæum.

Helsingør afd.s formand, Lokomotivfører *O. R. Wedam*, blev paa grund af daarligt helbred paa genfs. 19/3 som formand afløst af Ekspedient *Marinus Petersen*.

Herning afd. havde en stand paa udstillingen »Ferie for alle« 25—30/3, hvor kommandobro, skibsklokke, lanterner m. m. var rigget op, og et opsat skilt opfordrede gamle orlogsgaster til at være med i Marineforeningen.

Hals afd. har efter genfs. konstitueret sig med Lods *A. M. Jensen* som formand, *Harry Sørensen*, Bisnap, som næstformand og *Laurits Bergmann* som kasserer.

Aarhus afd. afholdt 1/4 sit aarlige torskegilde i Marinestuen, 30 kammerater skaffede og morede sig hyggeligt sammen, som det sømmer sig gamle orlogsgaster.

Københavns afd. samledes 2/4 paa Orlogsmuseet for at mindes slaget paa Rheden. Efter en grundig, saglig omvisning i den meget interessante udstilling samledes man til kammeratlig samvær i Marinestuen i Kongens Have.

Kongens Lyngby afd. fejrede sin 20-aars fødselsdag ved en sammenkomst i Marinestuen i »Lottenborg«, hvor afd. var vært. Blandt gæsterne saas først og fremmest Arveprins *Knud*, Marineforeningens formand, *KD de Lichtenberg*, *KK Kai Hertz* og *Grosserer Chr. Bønnelycke* samt flere kammerater fra Flottans Män i Halmstad med ordførende,

Sv. E. Wendel, i spidsen — men først og fremmest var alle damerne med.

Silkeborg afd.s medlemmer var 4/4 indbudt til teateraften, hvor *Odder Amatorteater* opførte: »Du kan ikke tage det med dig —«, efter forestillingen var der dans.

Stubbekøbing afd. havde godt fremmøde til sin genfs. 4/4 og til den forudgaaende skafning. Afd.s hidtidige kasserer, *Harald Jensen*, valgtes tillige til formand. Distriktets hovedbestyrelsesmedlem, *E. Semborg*, deltog i genfs.

Sakskøbing afd.s 50-aars jubilæum 6/4 blev indledet med kransenedlægning paa stifterens og et æresmedlems grave. Ved selve festen bød afd.sformanden, bagermester *Schultz*, velkommen, og montør *P. Vilh. Nielsen* talte for Kongen, fra hvem der var indløbet en tak for en telegrafisk hilsen. Blandt de mange talere var ogsaa Marineforeningens formand. I festen deltog to æresmedlemmer, men heraf var den ene som 50-aars jubilar medstifter af afd. Det blev i det hele taget et jubilæum til stor glæde for afd. og dens medlemmer.

Gentofte afd. samledes til familieaften 9/4, hvor der blev forevist en smuk farvefilm om Tronfølgerens rejse til Thailand — derefter dans paa dækket.

Hadsund afd. samledes til genfs. 14/4. Genvalg. Til sendemænd valgtes *G. V. Larsen*, *Gudmann* og *P. H. Wenslev*, den sidstnævnte kom desværre ikke med p. g. af sygdom, og det blev ogsaa den sidste generalforsamling for den gamle formand, som saa snart skulle følge sin mangeaarige gode kammerat *Jacob Brandt*, der netop blev mindet den aften.

Skagens afd. udsatte en præmie til Sætte- og kystskippereksamen i Skagen, den blev af afd.s formand, Havnemester *Aa. Petersen*, overrakt til *Per Christensen*.

Roskilde afd. sluttede 18/4 sin vintersæson med en foraarfest, efter skafningen festedes med musik og dans.

Hillerød afd.s genfs. fandt sted 1/5, og bestyrelsen fik flg. sammensætning: *Ferd. Andersen*, formand, *Thines Hansen* — ny som næstformand, *Aage Jørgensen*, sekretær, og endelig nyvalgte ogsaa *L. Egon Nielsen*.

Københavns afd. genoptog 3/5 den gamle tradition med et foraarbesøg paa Holmen, — denne gang i samarbejde med *Frederiksberg* og *Gentofte*. Velfærdsofficereren paa Marinekaserne København, *SL Frydendahl Petersen*, bød velkommen og bragte hilsen fra Chefen. Efter kransenedlægning ved mindestenen drog man med afd.s musikkorps i spidsen rundt paa Holmen og fik de minderige steder forklaret, ligesom der ogsaa var besøg ombord i et af Flaadens største skibe — og derefter samledes man til frokost i kaserens spisesal. 6 nye medlemmer fik deres emblem overrakt af *KK Kai Hertz* og mange havde ordet og udtrykte tak for genoptagelsen af denne foraarstudflugt for tre afdelinger, hvor man især havde glædet sig over ogsaa at have damerne med. Dagen sluttede med en sejltur rundt Trekroner og langs Langelinie til Kongetrappen ved Toldboden.

I Marineforeningens rækker mødes alle unge og gamle orlogsgaster

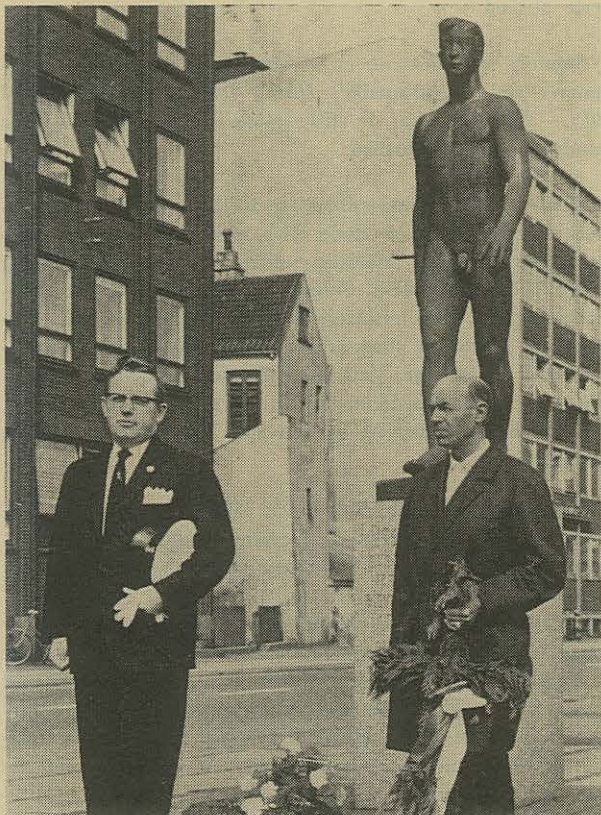
fra alle ældre og nye maritime
tjenestesteder.

Henvendelse: den lokale Marineforeningsafdeling
(der er 100 ialt) eller Hovedkontoret, Havnegade 55,
København K., tlf. PA 2886.

Kongens Lyngby sluttede sin sæson 5/5 med en foredragsaften, hvor *Børge Mikkelsen* (Havnens Mike) causerede over emnerne: »Søfolk før og nu« — samt »Sømænd i havn«.

Glostrup/Taastrup afd. sluttede foraarssæsonen med et møde i »Kahytten« 5/5, hvor *Einar Petersen* underholdt med en meget interessant beretning fra de gamle sejlskibes dage.

Aarhus afd. deltog i mindehøjtideligheden ved Søfartsmonumentet den 5/5, hvori ogsaa deltog repræsentanter for Aarhus by og adskillige foreninger og institutioner. Højtideligheden blev indledt med en kort tale af formanden for Marineforeningens Aarhus afd., Assistent *Knud Jacob Birthin*, der bl. a. fremhævede, at den bedste maade, hvorpaa vi kunne ære vore omkomne søfolks minde, var ved, at vi — i deres aand — viste vilje til at værne om vor frihed. — *Birthin* satte derefter paa Marineforeningens vegne et blomsteranker ved monumentets fod.

Aarhus afd.s formand, K. J. Birthin, taler ved søfartsmonumentet 5/5. T. v. afd.s 2. viceformand A. B. Amdissen.

Glostrup/Taastrup afd.s skyttelav afsluttede vinterskydningerne med en fugleskydning paa Kristi Himmelfartsdag (7/5).

Herning afd. afholdt 9/5 fregatskydning med god tilslutning, afd.sformanden, *William Nielsen*, blev ny fregatkaptajn.

Aarhus afd. var med sin gamle fane fra 1910 repræsenteret ved højtideligheden ombord i fregatten *JYLLAND* paa Helgolandsdagen.

Frederikssund afd. valgte ved sin genfs. 12/5 Hotelejer *Fritz Flindt*, Hotel Isefjord, til formand og Maskinmester *Jørgen Larsen* til kasserer.

Kolding afd. havde 6/6 samlet alle distriktets afd. til sommerfest i Horsens. Der var fri kørsel og derpaa omvisning i Bygholmparken, fællesspisning og til slut dans paa dækket til kl. 2400.

Viborg afd.s indkaldelse til fregatskydningen 6/6 i Undalslund var som sædvanlig affattet i spøgefulde vendinger, alene det borgede for en fornøjelig sammenkomst og god kapskydning for de 25 deltagere. *Poul Gregersen* blev fregatkaptajn. Præmieuddelingen fandt sted ved skafningen, hvor mange kammerater havde ordet.

Helsingør afd. holdt sin fregatskydning 7/6 med god tilslutning, kl. 1200 gik krudtkammeret i luften, og grovsmed *Knud Jørgensen* blev fregatkaptajn ved *Egon Hansens* skud. Efter skydningen kom damerne med madkurvene og præmierne blev uddelt.

Nykøbing Sj. afd. har den 9/6 afholdt ordinær genfs. paa Hotel du West med dagsorden ifølge lovene. Formandens beretning og regnskab blev godkendt. Samtlige valg var genvalg. Dog nyvalgte *Steen Thomsen* til revisor. Efter generalforsamlingen kammeratligt samvær.

Næstved, Præstø, Vordingborg, Skelskør og St. Heddinge Marineforeningsafd. afholdt den 13/6 fælles udflugt til Omø. Man samlede i Skelskør havn, hvor ca. 100 medlemmer med damer gik ombord og i det pragtfulde vejr nød den dejlige sejltur. Efter ankomsten til Omø gik turen til forsamlingshuset, hvor madkurvenes indhold bekom de gæve gutter og damerne vel. Der blev tid til et par timers dans før hjemturen. En dejlig dag i kammeratligt samvær.

Aarhus afd. var med sin gamle fane repræsenteret ved Valdemarsfesten i Domkirken 15/6.

Kolding afd. afholdt fregatskydning i Bramdrup Skovkro 20/6 — arrangeret som en eftermiddagsudflugt fra kl. 1430—1730 — med god tilslutning og fine skyderesultater.

Helsingør afd. stod Sct. Hansaften til søs med Sundbussernes M/S JEPPE, hvor der kunne faas baade kaffe og pølser.

Kontakt med udlandet

I det franske ugeblad COLS BLEUS (Blaa Kraver), der udgives i fællesskab af den franske orlogsmarine og den store franske »Marineforening« kunne i nr. 852 af 4/7 i aar læses:

Tak til UNDER DANNEBROG.

I vort nummer 846 af 23. maj 1964 bragte vi paa forsiden et meget »manende« billede, taget af den dygtige reporter René-Paul Bonnet fra B.E.A. Det viste orlogsgaster fra den franske Marines lette eskadres skibe, vi havde anslaaet det til at være i Hamburg, men det var en stor fejltagelse, det var i København, kun danske kunne identificere stedet med Nyhavnscaféen »Kap Horn« — fejlen er nu rettet.

I alt fald er vi glade over at have kontaktet den danske redaktør, som sendte det smukke blad UNDER DANNEBROG, som vi forstaa er medlemsblad for de gamle danske orlogsgaster.

I samme konvolut var medsendt nogle meget smukke Mærkater, der viste danske skibe fra alle tidsaldrer. Det er et glimrende initiativ, som maaske var noget for os med maritim propaganda for øje.

Forklaringen herpaa er, at UNDER DANNEBROG's redaktør havde opdaget fejlen, »Kap Horn« i Nyhavn ligger jo paa vejen til Hovedkontoret, og benyttet denne anledning til at etablere kontakt med Frankrig ved at sende medlemsbladet og et mærkathæfte til COLS BLEUS' redaktion, notitsen bragte ogsaa den franske marineattaché i København ind i billedet, ogsaa han har modtaget UNDER DANNEBROG samt Mærkathæfte og Mærkatark.

Randers afd.s æresmedlem, maskinfabrikant *Niels M. Welløv* afgik 14/3 ved døden. Efter sejlads som maskinmester i de unge dage skabte han sig en virksomhed i land og blev medlem af Marineforeningen, hvor han i mange aar virkede i bestyrelsen; en god kammerat, der vil blive savnet af mange.

Bogense afd.s medlem, kæmner, tidl. løjtnant af reserven *Viggo Lauritsen* afgik ved døden 28/3, 68 aar gammel, han havde været medlem siden Bogense afd.s start i 1942.

Den 3/4 mistede afd. sit ældste medlem i skipper *Marius Mortensen*, 85 aar gammel. Mortensen havde aftjent vpl. i 1898 og havde fra afd.s start deltaget i foreningslivet, det var særlig Marinestuens ve og vel, der laa ham stærkt paa sinde.

Hjørring afd.s tidligere formand, bogtrykker og byraadsmedlem *W. Gram Mikkelsen* afgik ved døden 6/4. Med megen stor interesse og aldrig svigtende iver virkede Gram Mikkelsen for sin afdeling, ja, for hele Marineforeningsarbejdet. Han var ankerstenen i afd.s mærkearbejde med musikkorps, marinestue, sendemandsmøde, den store mindefest ved Maarup kirke i 1958 og meget andet. For UNDER DANNEBROG's redaktion

var han en god faglig raadgiver, som vi er megen tak skyldig. Sygdom og kommunalarbejde optog hans tid i de senere aar, men han vil altid blive mindet som Hjørring afd.s initiativrige og dygtige, impulsive formand.

Ved Sendemandsmødet i Odense savnedes tre gamle faste deltagere. Brobetjent og baadebygger *Jacob Brandt* afgik ved døden 8/4. Som ung havde han faret til søs, i 38 aar var Brandt ansat ved Hadsund jernbanebro og drev samtidig et mindre skibsbyggeri. Ved afd.s oprettelse i Hadsund i 1922 blev han medlem af bestyrelsen og virkede som kasserer i en meget lang aarrække, ligesom han ogsaa havde været næstformand i en længere periode. Gennem 40 aar var han sendemand og det var et savn, at hans plads stod tom i Odense i aar.

Kammerater fra Hadsund afd. bar ham til graven og her bragte afd.s tidl. mangeaarige formand, direktør *P. H. Wenslev* en varm hilsen og tak til sin mangeaarige medarbejder.

Det var *Wenslevs* sidste handling for Marineforeningen, fra sit sygeleje sendte han en hilsen til Sendemandsmødet, som han svigtede for første gang i de 42 aar afd. havde eksisteret, og 25/6 afgik den gamle Marineforeningsveteran ved døden. Gennem 32 aar havde han med fast og myndig haand ledet Hadsund afd. og med ham er en af Marineforeningens allerældste og bedste støtter gaaet bort.

Den tredje af de kendte ansigter fra Sendemandsmøderne, der i aar fik lovligt forfald var overmatros *H. C. Leismann* fra Morsø afd. I 35 aar havde han været medlem af afd., deraf i 20 aar som kasserer. Han rømtes af et hjerteslag, da han cyklede paa havnen. 6 marinekammerater bar vor gode ven til graven, hvorover afd.s flag sænkedes til en sidste hilsen.

Faxe-Faxe Ladeplads afd. har ved fisker *Hans Christoffersens* død mistet et interesseret medlem, den gode kammerat, der vil blive savnet i vennernes kreds, havde ogsaa en kort tid været formand for afd.

Esbjerg afd.s mangeaarige medlem, fiskeskipper *Frands P. Enevoldsen* afgik ved døden 14/4, han var et trofast medlem, der deltog i afd.s sammenkomster i den udstrækning, det var ham muligt. Enevoldsen blev begravet i dybeste stilhed.

Randers afd. mistede et af sine gode og trofaste medlemmer ved maskinsnedker *Harry Jensens* pludselige død 19/5 — han var en af de stille inden for afd., som vil blive mindet for sin trofasthed.

Randers afd.s æresmedlem og tidligere formand, overmaskinmester *G. Fich* døde 24/5 efter længere tids sygdom. Han tjente i Marinen under første verdenskrig og kom i 1919 til Randers el-værk, hvor han senest var overmaskinmester. Han efterfulgte Chas. Mortensen som formand og gjorde et stort arbejde som saadan, indtil han i 1961 trak sig tilbage. Ved afd.s 45 aars jubilæum blev han udnævnt til æresmedlem, hvad der glædede ham meget. *Fich* vil blive savnet og mindet som en jovial og afholdt kammerat.

Tidligere bestyrelsesmedlem af Marineforeningens Københavns afd. og mangeaarig forretningsfører i Dansk Styrmandsforening, *Henry J. Christiansen* afgik ved døden 5/5 i en alder af 75 aar.

Christiansen var en betydende personlighed indenfor dansk Søfart, en fremragende organisationsmand, hvis raad og venskab man kun kunne glæde sig over. Som husfælle og som vært i »Navigatørernes Hus« var han Marineforeningen en god ven, og fra Hovedbestyrelsen skal lyde en varm tak for mangeaarig gæstfrihed i Styrmandsforeningens lokaler efter møderne.

Fra Helsingør afd. er der kommet bud om, at et ungt medlem, sergent *Anthony E. R. Hansen* fra Snekkersten er omkommet ved at falde overbord fra en motortorpedobaad under øvelse i Kattegat den 2/6.

Thisted afd.s tidligere formand, fhv. Havnefoged *Th. Madsen*, er afgaaet ved døden i beg. af juli, igen er der een af MF.s gamle ivrige og trofaste forkæmpere, en rigtig gammel søulk, gaaet bort. Han var stifter af Thisted afd. og formand her i en aarrække; ved sin afgang i 1960 udnævntes han til æresmedlem.

Københavns afd.s medlem *Carl Bick*, der var 50-aars medlem, afgik kort før afd.s 50-aars jubilæum ved døden.

Kolding afd.s medlem, *E. Hansen*, er for nylig afgaaet ved døden.

Viborg afd. har mistet 2 gode kammerater, idet baade Glarmester *Harry Nielsen* og Maskinmester *C. Laursen*, Højbjerg pr. Rødkærsgade, er afgaaet ved døden.

Frederikssund afd. har ved dødsfald mistet 2 gode kammerater i *K. Busk* og *G. F. Westring*.

Da musikinstruktør *Orla Petersen* den 17/4 svang taktstokken over Marineforeningens Københavns afd.s musikkorps, da det med klingende toner spillede for landsoldaterne ved HANS BROGES afgang til Sønderborg paa turen til Dybbøl, anede ingen, at det var sidste gang, vi saa den afholdte musiklærer i funktion.

Paa fremragende maade bistod han med sine unge musikere ved Marineforeningens forskellige arrangementer gennem aarene, specielt de aarlige jubilarstævner. Hans høje ranke skikkelse, hans smil og glade humør vil blive savnet og mindet i lang tid.

ÆRET VÆRE DERES MINDE

Marineforeningen gratulerer

- 15/4 Proprietær *Marius Kaasgaard*, Vester Hassing, Hals afd., 75 aar.
 15/4 Rutebilejer *Alfred Mikkelsen*, Hals afd., 65 aar.
 8/7 Glarmester *P. J. Delfs*, Roskilde afd., 85 aar.
 14/5 *Carl Uldal Petersen*, Kongens Lyngby afd., 65 aar.
 24/6 *Hans O. Bidstrup*, Kongens Lyngby afd., 91 aar.
 24/6 *Emil Topp*, Kongens Lyngby afd., 70 aar.
 28/6 *Marinus Jørgensen*, Kongens Lyngby afd., 50 aar.
 9/7 *Peter Langesen*, Kongens Lyngby afd., 65 aar.
 18/7 *Bernhard Larsen*, Kongens Lyngby afd., 75 aar.
 20/7 *Julius Bryder*, Kongens Lyngby afd., 75 aar.
 20/7 Fiskeeksportør *C. Grube Hansen*, tidl. mangeaarig formand i Skelskør afd., 70 aar.
 22/7 *Harry S. Johansen*, Kongens Lyngby afd., 50 aar.
 28/7 *Børge Ørum-Larsen*, Kongens Lyngby afd., 50 aar.
 3/8 *Hans Gortz*, Københavns afd., 70 aar.
 13/8 *Ernst V. Rigelsen*, Kongens Lyngby afd., 60 aar.
 15/8 *Vilh. Aage Bahnsen*, Kongens Lyngby afd., 65 aar.
 17/8 Røgeriejer *Ejler Jensen*, Københavns afd., 60 aar.
 25/8 Maskinmester *I. P. Iversen*, Kongens Lyngby afd., 81 aar.
 28/8 Overbetjent *Eiler Mortensen*, Glostrup/Taastrup afd., 50 aar.
 28/8 *R. P. Madsen*, Horsens afd., 70 aar.
 28/8 Rutebilejer *Ejnar Peter Jørgensen*, Thurø, Svendborg afd., 80 aar.
 2/9 Glarmester *Hans Kleofassen*, Holbæk afd., 70 aar.
 3/9 Skibstømmer *Henry Dallgaard*, Aarhus afd., 70 aar.

- 12/9 Blikkenslagermester *I. Strangholt*, formand for Roskilde afd. og medlem af MF.s hovedbestyrelse, 50 aar.
 19/9 Lokomotivmester *H. P. Christensen*, Aarhus afd., 70 aar.
 20/9 Skibsfører *C. A. Christensen*, tidl. formand for Svendborg afd., 80 aar.
 25/9 Smedemester *Niels Chr. N. Corfitzen*, Svendborg afd., 60 aar.
 25/9 Vognmand *Marius J. Johansen*, Svendborg afd., 65 aar.
 28/9 Overassistent *Kaj Granov*, Aarhus afd., 65 aar.
 1/10 *Hans Strand*, Struer afd., 75 aar.
 4/10 Maskinmester *A. P. M. Sørensen*, Silkeborg afd., 60 aar.
 6/10 Skibsfører *Niels Rasmussen*, Svendborg afd., 65 aar.
 7/10 Slagtermester *A. Frost*, Glostrup/Taastrup afd., 70 aar.
 10/10 Bogtrykker *F. Stecker*, Silkeborg afd., 60 aar.
 11/10 *B. Sørensen*, Horsens afd., 50 aar.
 13/10 Lokomotivfører *J. E. Elmue*, Næstved afd., 80 aar.
 24/10 *Ole Pedersen*, Struer afd., 50 aar.
 24/10 Bagermester *Aksel Petersen*, Næstved afd., 75 aar.
 28/10 Skibsfører *E. Andersen*, Aarhus afd., 80 aar.
 5/11 Trafikkontrollør *O. C. Dyrhønd Hansen*, Aarhus afd., 65 aar.
 17/11 Dykker *Aage Hansen* — ogsaa kendt under navnet »Bamse« — Randers afd., 60 aar.
 18/11 *K. T. Petersen*, Horsens afd., 50 aar.

Bog anmeldelse

VIKINGENs forlag har aar efter aar forstaaet at tilrettelægge sit tekniske aarshæfte paa en saadan maade, at man ser hen til dets fremkomst hvert aar ved sommertide — og heller ikke i aar har dette udmærkede og oplysende, interessante hæfte skuffet. Her er meget at hente for alle søinteresserede og tilmed er de mange lodige artikler ledsaget af et væld af smukt billedstof, mange i farver.

Frederiksberg afd. vil som præmier til Idrætsstævnet paa Holmen og geværskydningen paa Amager i aar uddele eksemplarer af KD *F. H. Kjølens* bog »Fregatten fortæller —«.

Ved den store sejl-skoleskibs-kapsejls over Atlanten i sommer har skoleskibet DANMARK paa udmærket maade vist vore nationale farver ved at placere sig paa andenpladsen.

AALBORG

Aalborg Sømandshjem

Hyggelige restaurationslokaler og god mad
Teglaardshaven . Tlf. 1986
 Nymonterede værelser med rindende vand

AARHUS

Aarhus „Artol“ Renseri

Telf. 3 00 30

VILLY KYST GLARMESTER

TELEFON 6 96 96

Tordenskjoldsgade 3 — Aarhus
 Aargang 8968/1928

AARHUS MASKINFABRIK

Telf. 3 67 44

Kraner — gravemaskiner og
 transportanlæg

A/S AARHUS FLYDEDOK

og MASKINKOMPAGNI

Tlf. 3 40 00

— han gjorde, som vi andre
 har gjort det i sommer —
 han lod det regne —

BORNHOLM**Skibsproviertering**

John Hintzes enke - Rønne

Alfred Th. Haagensen
 JUVELER, GULDSMED & GRAVØR
 St. Torv 8 - Telf. 270

ESBJERG

Claus Sørensen
 Esbjerg

H. J. Christensen & Søn
 VAADBINDERI OG TOVTØRRERI
 ESBJERG

»Hotel Spangsbjerg«
 Mødested for marineforeningens
 medlemmer
 ESBJERG Tlf. 1753 - 1754 - 1755

Jensen & Lauridsen
 Skibsbyggeri
 ESBJERG TLF. 2053

FREDERIKSHAVN

ELECTRA ¹/_s
 Elektroinstallatørfirma
 Danmarksvej 38 Frederikshavn Tlf. 239

Johan Damsgaard
 Kolonial & skibshandel
 Tlf. 63 Frederikshavn

P. CONRADSEN
 Teknisk maskinforretning
 SKIBSARTIKLER — OLIE TLF. 900

Einer Sørensen
 STEVEDORE
 Havnegade 11 - Telf. 932 - Frederikshavn

FYN

AKTIESELSKABET
SVENDBORG
 SKIBSVÆRFT

Carl Antonsen

Guld- og sølvsmed

N. Due-Petersen
 & Kryger INGENIØRER

Telf. 118 (3 ledn.) Svendborg

HIRTSHALS

Sig det med blomster

»VIOLA« Telf. 74

Carlsen & Aaens Vaadbinderi
 Hirtshals — Tlf. 180

VAAD - TRAWL OG TOVVÆRK
 Hurtig reparation

Levorsen & Jørgensen

Lys-kraft-skibsinstallation-ekkolod
 Betjening dag og nat — Tlf. Hirtshals 11

HORSENS**Horsens Sølv****KOLDING**

Kolding Rugbrødsfabrik
 P. B. KLAABORG
 Telf. 58 - 569

NYKØBING F.

Nykøbing F. Bryghus
 Lager og pilsner

NYKØBING M.**MORSØ STØBEGODS**

Nykøbing Mors

AKTIESELSKABET
 N. A. CHRISTENSEN & CO.
 Kongelig hofleverandør

RANDERS

AKTIESELSKABET

Bryggeriet „Thor“
 RANDERS

Chas. Mortensen
 SEJL, PRESENNING, FLAG OG
 TELTFABRIK
 Randers Telf. 529

ROSKILDE

Under Deres besøg i Roskilde bør De ikke undlade et besøg i den interessante marinestue

Hotel Prinsen
 Algade 13, Roskilde, tlf. 10 - 811

SKAGEN

Oscar Skougaard
 Aut. installatør Tlf 41345
 Skibsradio, sendere og pejleanlæg

Sejl, flag og presenninger
 Sejlmager Alex Jørgensen
 Skagen Tlf. 41423

THYBORØN

Thyborøn Fiskeauktion
 v/ Albert Steen - Telf. 57

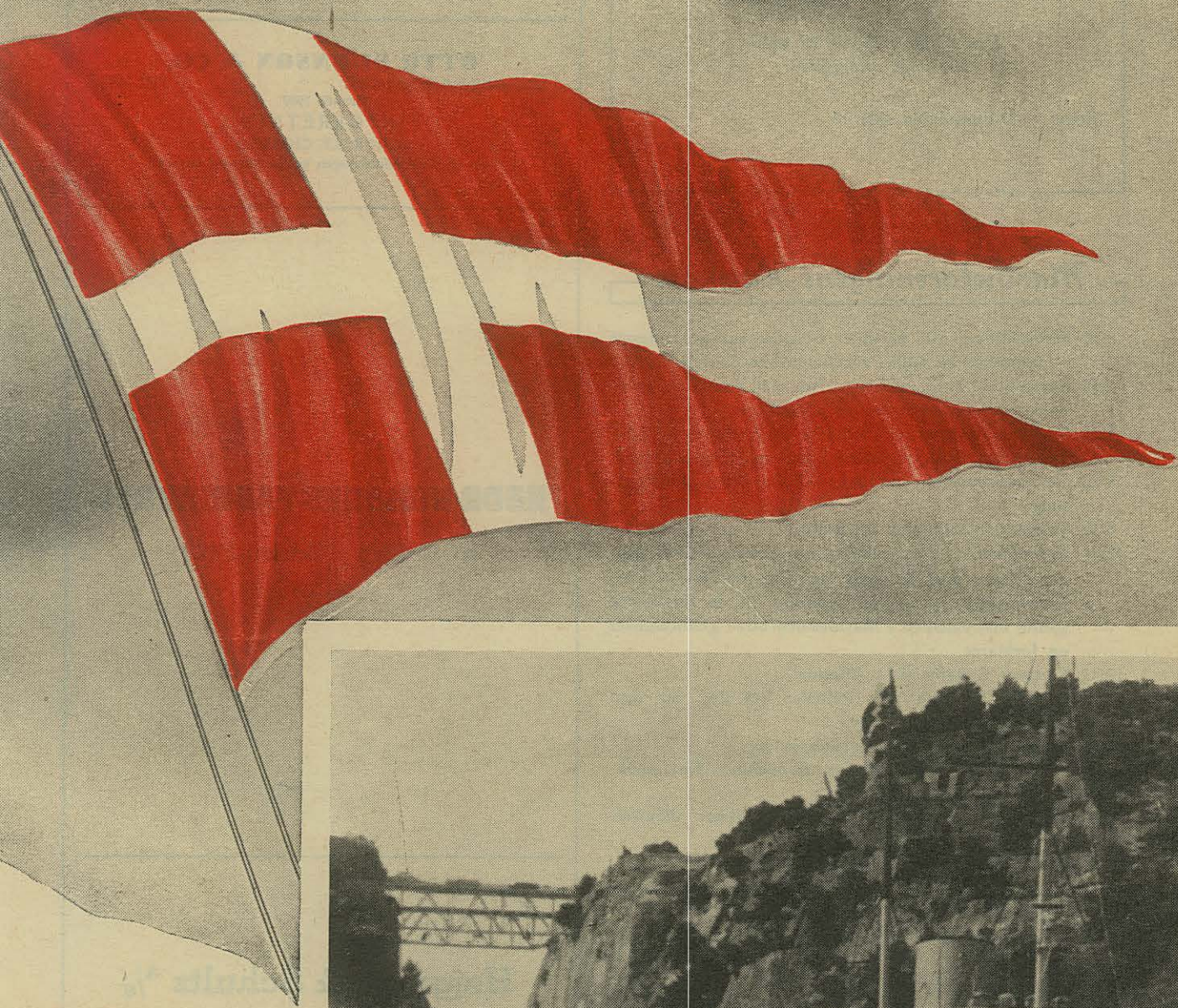
VEJLE

^A/_s Vejle Mælkekompani
 Vedelsgade 85 - Tlf. 335 - 336

Udgivet af »Marineforeningen«. — Redigeret af G. Honnens de Lichtenberg.
 Marineforeningens hovedkontor, Havnegade 55, København K., ekspeditionstid
 daglig kl. 13—16, lørdag undtagen. Telf. PA 2886. Postkonto nr. 1608.
 Annonceekspedition: Amaliegade 22, Kbhvn. K., Central 611, Postkonto 3253.
 Holbæk Amts Bogtrykkeri, Holbæk.

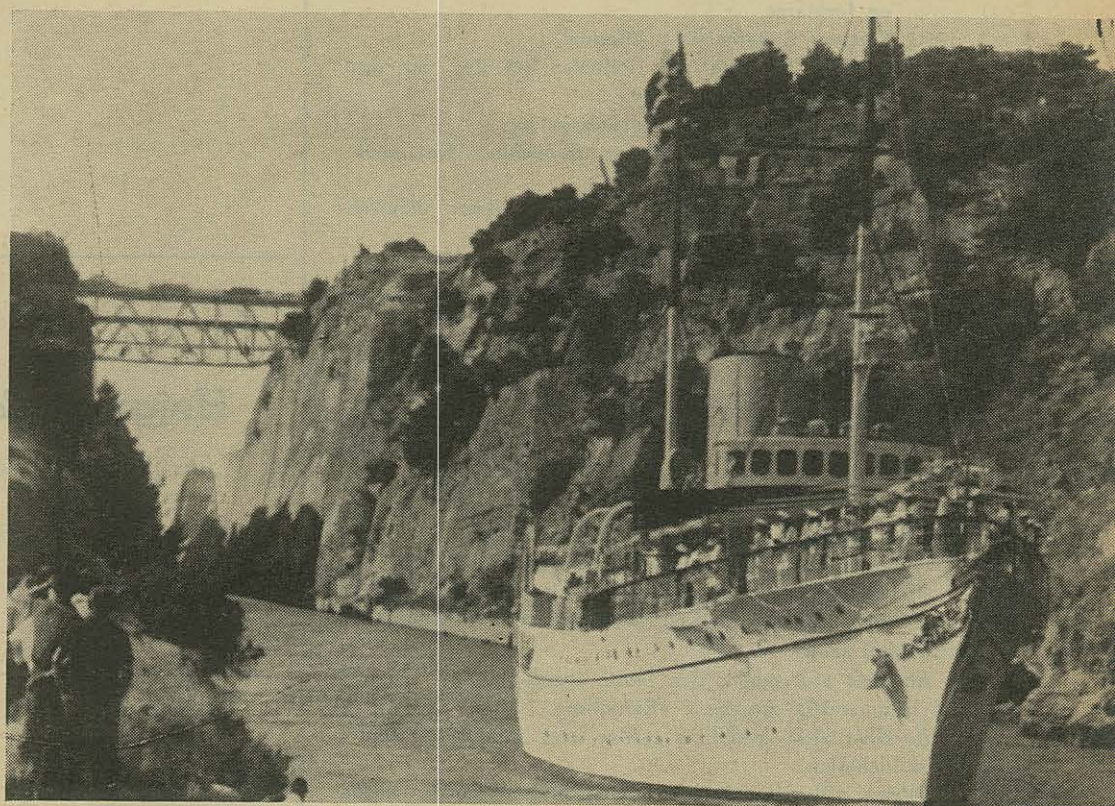
MEMBER AF
 FORENINGEN AF DANSKE
 UGEBLADE, FAGBLADE OG TIDSSKRIFTER

UNDER DANNEBROG

ORGAN
FOR
SØVÆRN
OG
SØFART

Hefte 4 - Nov.
51. aarg. - 1964

Kongeskibet DANNEBROG staar gennem Korinthkanalen
paa Prinsesse Anne-Maries brudefærd til Grækenland.

MARINEFORENINGENS MEDLEMSBLAD

Nu er de her igen!

MARINEFORENINGENS SMUKKE GLAS

Den rigtige julegave til gamle
og unge orlogsgaster

Benyt bestillingssedlen side 15

— Marineforeningens Kalender —

- 2/12 *Frederiksberg* afd. afholder sit store aarlige andespil — nærmere vil tilgaa medlemmerne direkte.
- 3/12 *Københavns* afd.s julehyggeaften med damer og gavepakker samt gule ærter og pandekager.
- 3/12 *Glostrup/Taastrup* afd. afholder sin traditionelle julehyggeaften i »Kahytten« med gule ærter og bancospil.
- 8/12 *Marineforeningens Skyttelav København*, Juleskydning.
- 8/12 *Odense* afd. afholder sin traditionelle julespisning.
- 13/1 *Københavns* afd. har planlagt en »manneaften« i Kongens Have med foredrag og film om navigationsinstrumenter før og nu. Samtidig vil de forskellige gamle instrumenter i Marinestuen blive gennemgaaet og forklaret.
- 15/12 *Kongens Lyngby* afd.s Julestue.
- 7/1 *Glostrup/Taastrup* afd. indleder det nye aar med torskegilde i »Kahytten«.
- 9/1 *Kongens Lyngby* afd. Torskespisning.
- 19/1 *Marineforeningens Skyttelav, København*. Korrespondanceskydning.
- 4/2 *Glostrup/Taastrup* afd. afholder ordinær admiral-forsamling i »Kahytten«.
- 15/2 *Kongens Lyngby* afd. Generalforsamling.
- 16/2 *Marineforeningens Skyttelav, København*. Præmieskydning.
- 23/2 *Marineforeningens Skyttelav, København*. Generalforsamling.
- 11/3 *Kongens Lyngby* afd. Medlemsmøde.

Glostrup-Taastrup afd.s Skyttelav fortsætter skydningerne hver mandag kl. 1900—2130 paa Roskildekroen. Der forhandles desuden med Taastrup kommune om evt. at faa lov til at benytte de nye skydebaner paa Parkskolen.

Glostrup/Taastrup afd.s Skyttelav fejrer lørdag den 28/11 sit 10-aars jubilæum med en katteskydning og efterfølgende fest med damer.

Roskilde afd. mødes den første torsdag i hver maaned til kammeratlig samvær i »Kahytten«.

Roskilde afd.s kegleklub spiller hver fredag kl. 1930 i Roskildehallen.

Odense afd. afholder kammeratskabsaften den 2. tirsdag i hver maaned paa restaurant *Trafikken* — i november undtagelsesvis den 3. tirsdag.

Randers afd. skyder den første fredag i hver maaned.

JESPER CHRISTENSEN & CO. Vin en gros
Nørregade 28 . København K.

^A/_S Em. Z. Svitzers
Bjergnings-Entreprise

OTTO SUENSON & CO.
Dronningens Tværgade 7 Telf. 482
Grundl. 1880
VINFORRETNING
LAGER AF CIGARER
Lev. til Officersforeningen og Søofficersforeningen

HEDE NIELSENS FABRIKER %

HORSENS - Telefon 2 47 11

Højgaard & Schultz ^A/_S

Civilingeniører og entreprenører

Hovedkontor: Ewaldsgade 9 - København N

J. Chr. Andersen

OST

VIMMELSKAFTET 41 . TLF. 1345 - 14345

Dansk-græsk maritim kontakt i mere end 100 aar

Aaret 1863 var bevæget for baade Grækenland og Danmark, for sidstnævnte land kan dog som et lyspunkt i en mørk og uheldvarslende tid nævnes grækernes valg af en dansk prins til konge.

Den 18-aarige danske prins *Wilhelm* var vokset op under beskedne forhold i det gule Palæ i København og han var den første prins herhjemme, der fik sin uddannelse paa Søcadetakademiet, hvor han var kadet fra 1860—63. Efter at han havde modtaget valget til »Hellenernes Konge« og antaget navnet *Georgius I*, udnævnte *Kong Frederik VII* »sin kære unge Frænde« til admiral i den danske Flaade, og som saadan ankom han i oktober 1863 med den græske orlogsfregat *HELLAS* til Piræus, hvor grækerne modtog ham med stor folkejubil.

Ganske naturligt har der siden været en god maritim kontakt mellem de to lande, men en dansk orlogsmænd havde dog allerede i kong Georgs forgængers tid aflagt besøg i Grækenland.

Blandt de mangeartede opgaver, der paahviler Flaadens skibe paa togt til fremmede lande, for at vise flaget, som det kaldes, hører ogsaa at afholde gudstjeneste og andre kirkelige handlinger for danske i udlandet. Det vil saaledes huskes, at der under *GALATHEAs*¹⁾ jordomsejling i aarene 1950—52 blev afholdt daabshandlinger om bord i skibet, saaledes at børn af udenlandsdanske kunne blive døbt paa dansk højhedsomraade.

Om en saadan gudstjeneste i et dansk orlogsfartøj under dets ophold i Grækenland i 1842 fortæller fru *Christiane Lüth* i sine optegnelser: »Fra Fredensborg til Athen« 1838—43. Fru *Lüth* var datter af forstraad *H. F. G. Fischer* paa Gurre i Nordsjælland. Den 22. september 1838 blev hun i Fredensborg Slotskirke viet til dr. phil. *A. H. F. Lüth*, der netop havde faaet kaldet som sognepræst i Neuenbrook, som laa i marsken i storhertugdømmet Oldenburg i Nordtyskland.

Paa dette tidspunkt regerede den katolske, bayerskfødte Prins *Otto* i Grækenland (født 1815, græsk konge 1832, fordrevet 1862 og død 1867). Han var gift med den lutheranske dronning *Amalie*, datter af Storhertugen af Oldenburg og datterdatter af den fordrevne svenske konge *Gustaf IV Adolf*. I 1839 ansattes pastor *Lüth* som hofpræst og skriftefader for dronning *Amalie*. Fru *Lüths* optegnelser fra aarene i Grækenland giver et interessant tidsbillede og fra et sommerophold i et gammelt kloster uden for Athen i 1842 fortæller hun saaledes:

»...En Dag kom en Herre ridende ud til Klosteret og spurgte efter os. Det var admiral (Kaptajn) *Zahrtmann*²⁾, der var kommet til Piræus med Fregatten *THETIS*³⁾. Det var et meget behageligt Besøg. Han indbød os til paa Søndag at overvære en dansk Gudstjeneste om Bord i Fregatten, og vi tog med Glæde mod Indbydelsen.

... Om Søndagen tog vi vore Børn og vor statelige Pige, Agnese, der var køn og saa godt ud i sin græske Dragt,

¹⁾ Opr. engelsk kanonbaad *LEITH*, senere *S/S FRIENDSHIP*, 1949 købt til dansk marineekspeditionsskib *GALATHEA* (III). Ophugget 1955.

²⁾ Som chef for *THETIS* var den senere viceadmiral *Z.* kaptajn.

³⁾ *THETIS*, bygget paa Nyholm 1840, udgaaet 1864 og ophugget 1871.

med til Piræus. Paa Dækket var der lavet et Alter og dekoreret med Dannebrogflag. Hele det blaaøjede Mandskab blev kommanderet op og Salmemelodierne spillede med Blæseinstrumenter og blev sunget meget godt; Prædiken holdtes af Skibspræsten *Christian Ørsted*⁴⁾. Det hele var meget højtideligt og smukt, og det glædede mig altid at høre en dansk Prædiken og dansk Tale rundt om mig. Bagefter spiste vi Frokost hos Admiralen, der var en meget behagelig Vært, og sagde, at alt, hvad der var paa Bordet, var fra Danmark, saa nær som nogle Agerhøns og Frugter. Saa besaa vi hele Skibets Indretning og var endogsaa nede i Rummet, hvor vi drak Vand fra Peblingesøen. Brødrene *Hansen*⁵⁾ og *Professor Köppen*⁶⁾ var ogsaa til Stede. Vi lærte flere af Officererne at kende, Kaptajn *Irminger*, der havde været i Audiens hos Majestæterne, sagde, at det var den nysseligste Dronning, han havde set.

Om Eftermiddagen dansede Mandskabet forude ...«

I 1863 modtog den daværende danske Søe-Cadet Prins *Wilhelm*, en søn af den senere kong *Christian IX*, som anført valget til Hellenernes konge, og han skabte straks en intim forbindelse de to lande imellem. Han tog den daværende lieutenant *Ove* baron *Gyldenkrone* med sig som adjutant, men i 1864 rejste denne dog hjem for at deltage i den dansk-tyske krig, men var saa atter i Grækenland fra 1866 til 1868. Fem aar senere traadte han igen i græsk tjeneste og blev som kommandør den første chef for det græske torpedovæsen. Han døde i Paris 1880.

I 1865 kom fregatten *NIELS IUEL*⁷⁾, som det første danske orlogsskib efter den unge konges tiltræden, paa sit Middelhavstogt ogsaa til Piræus. Chef om bord i sit flag-skib fra 9. maj 1864 ved Helgoland var orlogscapitain *E. Suenson*, der som tidligere kadetchef her blev modtaget af sin gamle elev, Kong *Georg I*.

I forrige aarhundrede gik vore skibes middelhavstogter jævnlige til Grækenland og under de forskellige danske orlogsmænds ophold i Piræus' havn var kong *Georg* og dronning *Olga* hyppige gæster om bord; ganske særligt glædede de sig, hvis de kunne fejre jul under dansk orlogsflag.

Mange gamle orlogsgæster har fortalt eller skrevet om disse kongelige besøg om bord, og forfatteren og søoffice-ren, *Walther Christmas* har i sine erindringer beskrevet, hvorledes han og en kammerat blandt de frivillige lærlin-

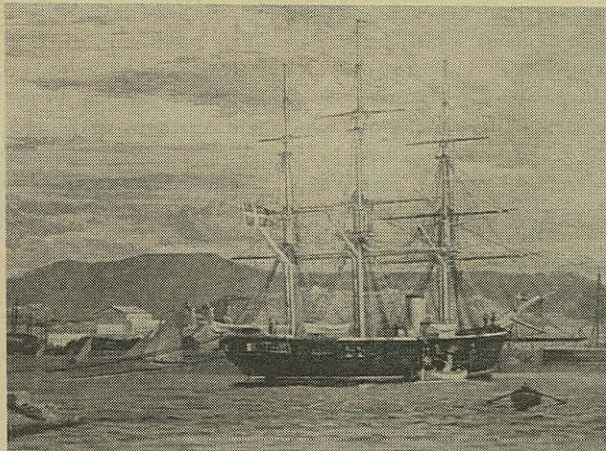
⁴⁾ *Christian Madsen Ørsted*, f. 1814 i Rudkøbing, cand. theol. 1840, skibspræst 1841, præst i Hasle 1845, senere paa Langeland, afsked 1884. Orlogspræsten om bord i det danske kadetskib *ÆGIR*, der sammen med minestrygeren *EGERNESUND* og *AARØSUND* eskorterede kongeskibet *DANNEBROG* til Grækenland i 1964 bar ligeledes navnet *Ørsted*.

⁵⁾ De danske arkitekter *Hans Christian Hansen* og *Theophilus Hansen* studerede paa den tid i Grækenland.

⁶⁾ Halvbroder til lensgrevinde *Danner*. Græsk videnskabsmand, Kong Georgs lærer i græsk, død som Kongens Haandbibliotekar i Athen.

⁷⁾ Bygget paa Nyholm 1855 (søsterskib til *SJÆLLAND* og *JYLLAND*) Depl. 1934 ts. 900 HK engelsk maskineri 9 knob. 1864 42 kanoner af forsk. kaliber — udgaaet af flaaen 1879, kaserneskip i 1888. Gallionsfigur paa Ndr. Takkelloftsbygningens sydgavl paa Frederiksholm.

ge fra korvetten DAGMAR⁸⁾ i 1875 blev inviteret til et næsten 3 ugers ophold paa kongeslottet i Athen, som kongefamiliens private gæster. Der berettes i disse erindringer meget levende om, hvor frit og dejligt de to drenge deltog i kongefamiliens daglige liv. De var saaledes med paa en udflugt til det den gang vanskelig tilgængelige, nybyggede sommerslot *Tatoi*, der var beliggende i et uvejsomt terræn. Det var opført som en miniaturegengivelse af dronning *Olgas* barndomshjem i Rusland — i dag den nuværende græske kongefamilies daglige residens.

Skruekorvetten DAGMAR i Piræus havn 1878.
Maleri af Vilh. Arnesen i Søofficers-Foreningen.

For at udsmykke dette lille slot med minder fra sit fædreland sendte kong *Georg* den græske maler *Altamuros* til Danmark for at male forskellige danske, fortrinsvis maritime motiver.

Under dette ophold gjorde *Altamuros* ogsaa nogle togter med danske orlogsskibe. *Christmas* fortæller saaledes, at maleren i 1878 var ude med fregatten JYLLAND som ekscercerskib; der gik han populært under navnet *Grækersen*. Fra hans haand ejer Søofficers-Foreningen i København en lille karakteristisk akvarel af det den gang nye panserbatteri ODIN (1872—1912) i frisk vejr med eskadrechefen, admiral *Sommers* flag paa fortoppen.

Altamuros har ogsaa heroppe efterladt sig et andet lille maleri, som ved første blik kan lede tanken hen paa hvalfangst: Man ser en svær vandøjle rejse sig tæt ved et rofartøj med dansk orlogsflag, og fra vandøjlens rækker en svær stang eller bom ind over robaaden. Det er vistnok den eneste gengivelse, vi har, af en stangtorpedosprængning. Stangtorpedoen, hvormed man omkring 1870 armerede rotorpedobaade, var forgængeren for den i dag benyttede selvbevægelige torpedo.

Det skal her lige indføjes, at *Walter Christmas* i 1888 atter gensaa Piræus og Athen, idet han som premierløjtnant var udkommanderet med skrueskonnerten ST. THOMAS,⁹⁾ et smukt, hvidmalet 3-mastet skib med 2 gule skor-

stene, som med sit yachtydre var velegnet til at repræsentere Danmark og den danske orlogsflaade ved festlighederne i Grækenland i anledning af kong *Georgs* 25-aars regerings-jubilæum.

Som bekendt blev kong *Georgs* næstældste søn, prins *Georg* (1869—1957) uddannet paa den danske søofficersskole. I 1889 blev han udnævnt til sekondløjtnant, men vendte samme aar tilbage til Grækenland som dansk vice-admiral. Prinsen bevarede stadig en intim forbindelse med Danmark og det danske kongehus, hvor onklen, den jævnaldrende prins *Valdemar* — ogsaa søofficer — var hans nære ven.

Prins *Georgs* høje karakteristiske skikkelse vil huskes af mange københavnerne; han var ejer af flere ejendomme i Danmark, bl. a. en villa ved Bernstorffsparken og Gurrehus i Nordsjælland; ved sin død i 1957 var han dansk admiral. Da han i sin tid udtraadte af den danske Marine, skænkede han til Søofficers-Foreningen, som havde udnævnt ham til æresmedlem, en stor særpræget punchebowl i hamret sølv i form af et kæmpemæssigt fartøjsøsekar. Fra bowlens indvielse er bevaret et eksemplar af den her til forfattede punchesang, og den gamle bowl er stadig i brug.

Under prins *Georgs* virke omkring aarhundredskiftet som generalguvernør paa den græske ø Kreta, som fra 1898 til 1912 af stormagterne var garanteret en selvstændighedsstatus, var den i fjor afdøde danske søofficer, orlogskaptajn *Christiern A. Broberg*, der i mange aar nød sit otium paa den idylliske Christiansø, ansat som havnekaptajn i Suda bugt og chef for havnevæsenet paa Kreta.

Kong *Georg* bevarede for sig og sine efterkommere titlen *Prins til Danmark*, hvorfor hans barnebarn, hertugen af Edinburgh, som prins *Philip* af Grækenland ogsaa førte denne titel, og i hans nuværende personlige flag eller standarts komposition spores den britiske dronnings gemals danske afstamning.

Hele opbygningen af hertugens personlige flag er nemlig baseret paa prins *Philips* græsk/danske afstamning, hans sømandsgerning, hans tilknytning til Storbritanniens kongehus og hans titel som skotsk hertug.

Imidlertid kan den indledningsvis berørte over 100-aarige maritime kontakt mellem Danmark og Grækenland ikke alene henføres til kongelige »Sømandsprinser«, men ogsaa til den danske søofficersuddannelse i almindelighed. I 1847 modtog man saaledes fra Grækenland en forespørgsel om 3 græske kadetter kunne fra adgang til uddannelse paa vort daværende Søkadetakademi — at planen ikke kom til udførelse skyldes vel nok udbruddet af den 1. slesvigske krig aaret efter, men i sin oprindelse rummede den en udenlandsk anerkendelse af danske søofficerers uddannelse og gerning. Gennem dolk og bandoler fra den danske kadetuniform spores denne ogsaa i den græske kadetuniform.

Naar vi nu derfor i den seneste tid har hørt, læst og set saa meget om forbindelsen mellem det græske og danske kongehus, er det værd at bemærke, at begge de to monarker, afdøde kong *Paul* og kong *Frederik*, som søofficersuddannede mødtes ogsaa i denne fælles interesse.

G. Honnens de Lichtenberg.

Korinthkanalen, bygget 1893, har en bredde paa 80 m og en dybde paa 7 m, den gennemskærer den 6 km lange korinthiske tange.

Rejsen til Grækenland blev kongeskibets første Middelhavstogt, hidtil har togerne til Grønland været de længste og DANNEBROG har tidligere udelukkende bevæget sig i de nordligere farvande (N. for Themsens munding).

⁸⁾ Bygget paa Nyholm af træ 1861, skiftende armering, 500 HK maskineri fra Baumgarten & Burmeister, i mange aar benyttet som kadetskib. Udgaet og ophugget 1901. Gallionsfiguren, der forestiller Dr. Dagmar og er tegnet af prof. Dahlerup og udført af billedskærer Bjørn, er i dag opstillet paa Holmen, W. for Søofficersskolen.
⁹⁾ Bygget paa Nyholm af træ 1871, depl. 1700, maskineri fra B. & W. paa 1800 HK., skiftende armering. Oprindeligt forsynet med pansret klædning, som dog af stabilitetshensyn blev fjernet, men skibet bar siden øgenavnet »Den skrællede Vandmelon«. Udgaet og ophugget 1907.

GLIMT FRA SØVÆRNET

Af orlogskaptajn J. Bilde Jensen.

I januar købtes passagermotorskibet HAMMERSHUS for 4,5 millioner kr. af Dampskibsselskabet paa Bornholm af 1866. Skibet, der indgik i flaadens tal under det gode gamle kendte navn HENRIK GERNER er nu ombygget for 6 millioner kr. og højeste medio september kommando som depotskib for U-baadene. Skibets første chef er orlogskaptajn S. A. Piil. Foruden til skibets egen besætning er der indrettet beboelses- og opholdsrum for 4 U-baadsbesætninger, ca. 230 mand. Skibet er i første omgang ikke udstyret med nogen armering. Et nybygget skib til formalet anslaas at ville have kostet ca. 30 millioner kr.

ÆGIR, der gennem flere aar foruden at skulle løse mange andre opgaver, ogsaa har været depotskib for U-baadene, kan efter HENRIK GERNERS tilkomst nu mere hellige sig tjenesten som skoleskib for befalingsmandselever.

Den 18/12 1963 og 15/5 1964 indgik 2 bevogtningsfartøjer NEPTUN og RAN af den saakaldte DAPHNE-klasse i flaadens. Der raades nu over 7 enheder af denne til bevogtning m. m. saa velegnede skibstype.

Endelig indgik i juni den sidste af de 4 nye minelæggere, nemlig SJÆLLAND i flaadens tal.

Disse minelæggere FALSTER, FYEN, MØEN, SJÆLLAND bevirker en væsentlig forøgelse af Søværnets muligheder for at løse sine krigsopgaver. Skibene er byggede paa civile danske værfter sammen med endnu et skib af samme type til den tyrkiske flaaede. Dette skib NUSRET ligger, medens dette skrives, paa Holmen for afsluttende prøver. Det er ikke nogen hverdagsbegivenhed at se et tyrkisk orlogsskib paa de nordiske breddegrader, og et blik paa de tyrkiske orlogsgaster giver ogsaa indtryk af, at de længes mod det mildere klima i Middelhavet.

Medio oktober er der tilgaaet en ny U-baad SPRINGEREN, hvorefter der raades over 4 skibe af denne type.

Efter tilkomsten af bl. a. ovennævnte skibe, er man naaet et stykke i retning af at have de minimumstyrker, som forsvarsloven fastsætter, nemlig:

- 8 større enheder,
- 18 motortorpedo-, motorkanon- eller motorraketaade,
- 6 undervandsbaade,
- 8 minelæggere
- 12 ministrygere

9 bevogtningsfartøjer samt skibe og andet materiel til særlige formaal.

For at naa op paa de nævnte antal enheder skal der tilgaa Søværnet yderligere:

2 undervandsbaade, der formentlig vil blive af en ny tysk type,

8 gasturbinedrevne motortorpedobaade, hvoraf 2 er bygget i England og forventes klar i nær fremtid, medens 4 er under bygning paa Orlogsværftet. Disse MTB'er, der faar navnene SØLØVEN, SØRIDDEREN, SØBJØRNEN, SØHESTEN, SØHUNDEN og SØLØVEN, paaregnes at faa en topfart paa ca. 50 knob. Bygningen af de 2 sidste enheder af denne type staar endnu hen i det uvisse, og ligeledes af de 8 store enheder, der vil blive af fregatstørrelse.

Der er foreløbig bevilget penge til 2 fregatter, der skal bygges paa Helsingør Skibsværft og forventes leveret om et par aar. Disse faar navnene PEDER SKRAM og HERLUF TROLLE og vil koste ca. 75 mill. kr. pr. stk. Udover navnene og at hovedarmeringen bliver artilleri,

vil de 2 nye fregatter ikke faa meget til fælles med tidligere skibe af samme navne.

Naar man kommer saa langt, at byggeprogrammerne er slut, vil der være ofret 490 mill. kr. paa bygning af skibe til Flaaden. Af disse har Danmark selv betalt de 340 mill. kr. Skulle man tage skridtet fuldt ud og opfylde lovens rammer, vil det i første omgang koste yderligere ca. 600 mill. kr. til 6 fregatter. Disse ville vel nok være blevet bygget snart, hvis det amerikanske vaabenhjælpeprogram ikke var blevet stoppet. Nu kan man kun haabe paa, at de bliver bygget inden for en overskuelig fremtid.

De mange nyanskaffelser har medført langt bedre forhold i Søværnet. Hele aanden er blevet paavirket i positiv retning, idet det altid er opmuntrende at arbejde med nyt og moderne materiel.

Patruljebaaden HUITFELT er udgaaet af flaadens tal. Den er ikke blevet ophugget, men henlagt paa Holmen i København, hvor den i den kommende tid vil blive »kambaliseret«, idet man vil bruge dele fra den til at reparere søsterskibet WILLEMOES.

Søværnets specialister har gennemgaaet HUITFELT og beregnet, at det ville koste mellem 4 og 6 mill. kr. at bringe skibet i virkelig god stand. Man har ikke ment det rimeligt at ofre det store beløb paa det ret gamle skib. I stedet har man besluttet at bruge saa meget som muligt til at holde søsterskibet i flaadens tal saa længe som muligt.

HUITFELT og WILLEMOES højste begge kommando i 1947. De er bygget paa Orlogsværftet — og er vel nok nogle af de skibe i det danske Søværn, der har haft den længste byggetid, de er kun overgaaet af artilleriskibet NIELS IUEL, hvis køl blev strakt i 1914, men som først blev færdigbygget i 1923.

Sagen er, at de første forberedelser til de to patruljebaade blev gjort i 1939. Da Danmark blev besat 9. april 1940 var bygningen netop begyndt, men da man saa besættelsesmagtens interesse for skibene, lod man arbejdet forsinke saa meget, at de to skibe kun nærmede sig deres færdiggørelse med fabelagtig langsomhed i tiden indtil 29. august 1943. Efter den tid gik byggeriet helt i staa. Først efter befrielsen kom der gang i arbejdet — og i 1947 blev de to skibe taget i brug.

De er bygget som kystjagere, men da de efterhaanden paa grund af alder blev noget langsommere og betegnelsen jager ikke rigtigt passede, blev de for nogle aar siden »nedklassificeret« til patruljebaade.

Ogsaa deres navngivning tog tid, først var det planlagt, at de skulle bære navnene AARHUS og AALBORG, men det blev snart ændret til NAJADEN og NYMFEN, gamle kendte navne i vor Orlogsfloade, men enden paa legen blev, at de to jagere fik navne efter 2 af vore kendteste søhelte.

Den 24. juli afholdtes i Fredericia det aarlige nordiske kadetstævne, hvor kadetter fra Norge, Sverige og Danmark mødtes for at prøve kræfter paa atletikkens og den frie idræts omraade.

30 af Søværnets skibe er adopteret af den ene eller anden danske by. Denne bevægelse til fremme af samhørigheden mellem Søværnet og det civile samfund fortsætter i den nærmeste tid med tre nye adopteringer.

Forleden anløb inspektionsskibet INGOLF Svendborg for at blive adopteret, om kort tid bliver den ny minelægger

FALSTER adopteret af Nakskov, og senere bliver inspektionsskibet HVIDBJØRNEN adopteret af Julianehaab.

Som bekendt er landet ifølge forsvarsloven af 1960 og deraf følgende love inddelt i 7 marinedistrikter.

Af disse er fra april i aar *Store Bælts-* og *Lille Bælts* Marinedistrikter slaaet sammen til *Store Bælts* Marinedistrikt med kommandostation i Korsør og *Sundets-* og *Stevns* Marinedistrikter er paa tilsvarende maade organiseret i et Marinedistrikt benævnt *Sundets* Marinedistrikt med kommandostation paa Stevnfort. Det har dog her været nødvendigt at bibeholde en forbindelsesofficer i København.

Søminevæsenets mangeaarige chef, kommandør *U. Hertz*, har naaet den ubønhørlige aldersgrænse og er blevet afløst af kommandør *O. A. Schultze* 1/10 i aar.

Den festlige gallauniform med tradition langt tilbage i vor orlogsflaades historie er fremtidig kun pligtig uniform for personel af admiralsgraderne samt for H. M. Kongens jagtkaptajn og adjudanter. Uniformen maa dog stadig bæres af de, der har den, og af de, der ønsker at anskaffe den helt for egen regning. Dette vil sikkert i praksis medføre at denne paaklædning fremover vil ses endnu sjældnere end tilfældet har været de senere aar.

40 drenge i alderen 9—13 aar udvalgt af skolemyndighederne, har været paa ferieophold af 1 til 2 ugers varighed paa forskellige af Søværnets landetablissementer. Udgifterne til opholdet er betalt af tjenestestedernes faste personel. Forsvarets Oplysnings- og Velfærdstjeneste har medvirket til at saadanne ferieophold kunne gennemføres.

Maritim erindringsliste

Orlogsmuseets udstilling i Nikolaj kirkebygning paa Nicolaj plads, Kbh. K. (lige ved Strøget og Amagerstorv), aaben daglig kl. 13—16.

Nyboders Mindestuer, Skt. Paulsgade 20 i Nyboder, aabent hver søndag kl. 14—16.

Burmeister og Wains museum, Strandgade 4, Kbh. K. (lige ved Knippelsbro) aaben alle hverdage kl. 10—13 samt den første søndag i hver maaned fra kl. 0900—1200.

Tordenskiolds Gaard, naboejendommen til *B. & W.* Museet i Strandgade paa Christianshavn.

Post- og Telegrafmuseet, Vesterbrogade 59, Kbh. V. (mange skibsmodeller vedr. færges m. v.) aaben hver søndag kl. 12—14.

Fiskerimuseet, Nørregade 7 B. Mellembygningen, aabent hver onsdag og lørdag fra kl. 13—15.

Holmens kirkes kapel (Tordenskiold og Niels Iuels kirster m. m.) aaben daglig kl. 09—12, maj—sept. 09—15.

Tøjhusmuseet, Tøjhusgade 9, søndag kl. 10—16, hverdage undtagen mandage kl. 13—16.

Mindelunden i Ryvangen, indgang fra Tuborgvej (buslinie nr. 21) aaben daglig fra kl. 10 og til: i jan. og dec. kl. 16, i febr. og nov. kl. 17, i marts og okt. kl. 18, i apr. og sept. kl. 19, i maj og aug. kl. 20 og i juni og juli kl. 21.

Københavns afd.s Marinestue, Cafeen i Kongens have, Kronprinsessegade 13, København K.

Frederiksberg afd.s Marinestue i Lindekroen, Roskildevej 35, Kbhvn. F.

Kongens Lyngby afd.s Marinestue, »Lottenborg«, Lottenborgvej 14, Lyngby (bus nr. 23).

Dragør Museum har en god søfartsafdeling, og der er en nydelig Marinestue skraat over for museet.

Fra Hovedbestyrelsen

Ved den dansk/norske søhelt, viceadmiral *Peter Tordenskiolds* sarkofag i Holmens Kirkes kapel nedlagde Marineforeningens landssekretær paa Tordenskiolds fødselsdag den 28/10 en krans fra Marineforeningen.

Samme dag lagde den norske ambassadør i Danmark *Hersleb Vogt* en krans fra det norske Sjøforsvar, og som sædvanlig mødte »Tordenskiold-klassen« fra Kneb's skole. Drengene blev vist om i kirke og kapel og samledes omkring søheltens sarkofag, hvor de sang og lagde en blomsterbuket.

Naar »*Store Knud Schröder* møder i Marineforeningens Hovedbestyrelse er der altid vægt bag hans ord og indlæg. Det er en personlighed alle lytter til. Gennem mange aar har *Knud Schröder* repræsenteret den sydlige del af den jyske vestkyst, nuv. Distrikt IX, og ydet et stort arbejde her. Ikke mindst hans ind-

sats for Marineforeningens Mærkater er legendarisk og forbilledlig; blot mange i denne sag havde gjort som han. Den 12/9 fyldte han 60 aar — og kommer lykønskningen her vel sent, saa er den lige varmfølt — og han blev heller ikke glemt paa dagen.

Marineforeningens Hovedbestyrelse kan i dette efteraar mønstre endnu en 60-aarig. *Hans Pedersen* fra Frederiksværk — og saa »Marstal« kaldet — fylder 60 d. 5/12. Sikkert og støt har han gjort et stort arbejde for Marineforeningen. I Hundested afd. 1936, i Frederiksværk afd. i 1944 og afdelingsformand her 1952, medlem af Hovedbestyrelsen, Distrikt I, i 1963. Alle ved, at Marineforeningen er hans hjertebarn, og vi sender ham en lykønskning paa dagen, for vi kan li' ham — og en bedre fødselsdagsgave end genrejsningen af Hundested afd. kunne han ikke have faaet.

Hovedbestyrelsens næstældste medlem, købmand *Th. Skaaning*, formand for Ringkøbing afd., fylder 3/1 1965 70 aar. Som repræsentant for det gamle Distrikt VIII, nu Distrikt XI har Skaaning siden 1951, da han indtraadte i Marineforeningens Hovedbestyrelse, paa udmærket maade repræsenteret Jylland NW., ligesom han

paa forbilledlig maade gennem en lang aarrække har arbejdet med sin kongstanke: distriktsmøder og dermed den nu gennemførte distriktsordning.

Ved Marineforeningens 50-aars jubilæum i fjor blev *Skaaning* udnævnt til Ridder af Dannebrog.

Den 16/8 fyldte *Søfartens Bibliotek* i København 25 aar. Ved en reception i denne anledning var Marineforeningen repræsenteret ved sin formand, kommandørkaptajn *K. Hertz* og hovedkassereren, orlogskaptajn *Janus Sørensen*, der som Marineforeningens bidrag til bibliotekets jubilæumsfond overrakte en gave paa kr. 100,—.

Den 1/10 fejrede det kendte søfartstidsskrift *VIKINGEN* sit 40 aars jubilæum samtidig med at dets »Lillebro'r«, *SEJL OG MOTOR* rundede de 25 aar.

Marineforeningen sendte en lykønskning, ligesom *UNDER DANNEBROG*'s redaktør gav møde ved fødselsdagsreceptionen for at udtrykke Marineforeningens bedste ønsker for fremtiden og takke for godt og udbytterigt samarbejde.

Marineforeningens daværende formand, *KD de Lichtenberg*, overrækker gaven til jollebygnings-hobby-byggearbejdet paa Søværnets Sergentskole til chefen *KK Rømeling*, til venstres *Frederiksberg afd.s* formand, *Worm Petersen*.

Paa grund af pladsmangel maatte dette billede udgaa af sidste nr., det bør dog med, da det viser den afgaaede formand i en af sine sidste funktioner.

Soldatens og Orlogsgastens Fond,

i hvis hovedkomité Marineforeningen paa samme maade som *Danske Soldaterforeningers Landsraad* og de samvirkende *Forsvarsbroderselskaber*, er repræsenteret ved 3 medlemmer, har afholdt aarsmøde 22/10.

I beretningen oplystes, at der er en formue paa kr. 123.612,19 kr., og at der siden 1950 er ydet 136 laan til et samlet beløb paa kr. 86.000,—. I 1963 var til sportspræmier ved idrætsstævner for værnepligtige medgaaet 1047 kr. og til gaver til værnepligtige, der søgte at dygtiggøre sig 504 kr.

Hundested afd. genopstaaet

Siden Hundested afd. for aar tilbage gik i dvale, har der fra mange sider været arbejdet paa at faa den i gang igen. Fra afd.s gamle ledelses side var der ingen mulighed for genoptagelse af arbejdet. Imidlertid fandt distriktsrepræsentanten i maskinchef *Ib Hulten* manden, der sagde ja til at vove forsøget, og han fik tilmed støtte fra *Frederiksværk afd.s* tidl. kasserer, der var flyttet til Hundested. *Hulten* og *Dahl* gik i gang med at opspore interesserede emner, gennem de gamle bøger fandt man ogsaa ud af de tidligere medlemmer. Den 24/9 blev der kaldt til stiftende, eller rettere reorganiserende generalforsamling. Af 32 mulige mødte 26 mand, hvad der maa tages som et godt varsel for genoplivelse af den i 1918 stiftede Hundested afd. Maskinmester *Hulten* bød velkommen og *Andreasen*, formanden for *Hillerød afd.*, valgtes til dirigent. Medlem af Hovedbestyrelsen, *Hans Pedersen* gav derefter orienterende oplysninger om Marineforeningen som helhed og distriktet og afdelingerne i særdeleshed samt besvarede en række livlige spørgsmaal. *Hulten* valgtes til formand for en ny bestyrelse, som ville søge at tilrettelægge arbejdet til en kommende generalforsamling i februar. Fra alle sider gratuleres til reorganisationen.

H. P.

Fra højtideligheden ved veteranmindetavlen i Søborg kirke 9/5. Til højre chefen for Flaadestation København, kontre-admiral *H. J. Bahnsen*, i midten *Gilleleje afd.s* flag.

Tegninger af fregatten JYLLAND

Fra gammel tid har Marineforeningen paa hovedkontoret haft et parti tegninger af fregatten *JYLLAND*, meget smukt og nøjagtig udført af modelerer *Werge* ved *Holmens modelværksted*.

For at faa dette parti realiseret vil Marineforeningens medlemmer nu kunne købe saadanne tegninger til en pris af kun 6 kr. — en del af det indkomne gaar til fregatten *JYLLAND*'s bevarelse, og for at opmuntre salget vil der til de 50 første bestillinger gratis medfølge et smukt maritimt farvebillede (forskellige).

Tegning og billeder vil udmærket kunne benyttes til udsmykning i Marinestuerne, i nogle af de ældste findes denne *JYLLAND*'s-tegning, men ogsaa som julegave til særlig skibsinteresserede vil de kunne benyttes.

Hovedkontoret modtager bestillinger à kr. 6,- pr. stk. — og som nævnt følger der en tillægsgevinst med til de første 50 bestillinger.

Landsskyttestævnet 1964

Kongens Lyngby afd.s Skyttelav var vært ved aarets landsskyttestævne, der fandt sted søndag den 6/9 paa Lyngby stadion. 8 skyttelav fra hele landet mødtes søndag morgen kl. 8 for at skyde om, hvem der havde det bedste hold og den bedste skytte.

Formanden for Lyngby afd.s skyttelav, *Frederik Martin*, bød gæsterne og de ca. 75 skytter velkommen til landsskyttestævnet og erklærede stævnet for aabnet. Derefter gik det skud paa skud, indtil alle havde gjort deres pligt.

Efter skydningen samledes man ved 13-tiden om frokostbordet paa restaurant »Lottenborg«. Marineforeningens formand, Kommandørkaptajn *Kai Hertz* meddelte resultatet af skydningen og uddelte de mange præmier.

Kalundborg vandt holdkonkurrencen med 461 p., og denne afd. havde ogsaa landsskytten, *Knud Petersen*, 97 p. Derefter kom København, 452 p. og bedste skytte *Ove Petersen*, 94 p. Kerteminde 444 p., b. s. *Ove Hansen*, 93 p. Randers 443 p., b. s. *Ejvind Jensen*, 92 p. Kgs. Lyngby, 443 p., b. s. *Per Bendixen*, 90 p. Aarhus, 440 p., b. s. *A. Amdisen*, 95 p. Odense, 431 p., b. s. *P. G. Christensen*, 91 p. Glostrup 407 p., b. s. *Harald Jensen*, 89 p.

Paa skyttelavsmødet efter frokosten blev det vedtaget, at Kalundborg skal afholde landsskyttestævnet i 1965. Et forslag fra hovedforeningen om et koordinerende skyttelavsudvalg blev der ikke paa mødet opnaaet enighed om.

Helge Johansen, sekretær.

Marineforeningens Glas

Nu kan der atter bestilles de smukke Marineforeningsglas og dermed er et længe næret ønske fra medlemmerne omsider gaaet i opfyldelse.

Hovedbestyrelsen har vedtaget kun at føre eet glas, et øl- og whiskyglas til en pris af ialt kr. 7,75.

Det smukke glas skal dels glæde vore medlemmer til eget brug, men det er ogsaa meget anvendeligt som gave til gode venner, som man vil glæde med en virkelig smuk og nyttig gave — Ved jubilæer, fødsels- og andre mærkedage vil det ogsaa være en virkelig god og kærkommen gave — og det er nu ordnet saa praktisk, at glassene leveres i æsker med antal efter ønske, se omstaaende bestillingsseddel.

Marineforeningens glas

... aarets julegave

Tilgang af nye medlemmer juli kvartal 1964

Aarhus 2, Birkerød 2, Esbjerg 14, Fanø 1, Fredericia 1, Frederikssund 1, Frederiksværk 1, Gentofte 1, Gilleleje 1, Glostrup 4, Grenaa 4, Haslev 2, Helsingør 7, Hirtshals 11, Hjørring 1, Kerteminde 2, Kolding 2, København 1, Køge 2, Lemvig 3, Maribo 2, Nykøbing Sj. 4, Næstved 2, Ringkøbing 1, Roskilde 1, Samsø 4, Skive 1, Struer 1, Svendborg 1, USA 1, ialt 81 medlemmer.

Santidig er udmeldt 85 medlemmer.

Distriktsudflugt

Distrikt Sjælland Nord havde 6/9 arrangeret en udflugt til Sverige med besøg hos *Flottans Män* i Ängelholm, blandt de 60 deltagere saas repræsentanter for 6 afdelinger: Birkerød, Fredensborg, Frederiksværk, Helsingør, Hillerød og Hornbæk. Broderfolkets »Flottister« med ordførende *N. E. Nordkvist* i spidsen havde tilrettelagt dagen paa bedste maade, ikke mindst besøget i marinestuen, een af de faa, der findes i Sverige, gjorde stor lykke. Det var virkelig en fin og særdeles vellykket fællestur.

Fra distrikt Nordsjællands besøg i Halmstad.
Danske Marineforenings-afdelingsformænd foran Flottans
Mäns Marinstuga.

Distriktsmøde i Marineforeningens Distrikt X

Ved distriktsmødet i Herning den 18/10 var mødt repræsentanter for afdelingerne i Aarhus, Herning, Randers, Silkeborg og Viborg, af de udeblevne afd. havde ingen sendt afbud.

Herning afd.s formand, *Wilh. Nielsen*, som paa udmærket maade havde tilrettelagt mødet, valgtes ogsaa til dettes ordstyrer. Medlem af Hovedbestyrelsen, *Bøgh-Sørensen*, Silkeborg refererede sin deltagelse i forretningsudvalgets konstituerende møde, han bragte en hilsen fra Marineforeningens nye formand, der i sin lille programtale havde udtalt, at Marineforeningens kurs maatte være uændret, men muligt skulle den rettes lidt ind. bl. a. med hensyn til medlemstal, bedre økonomi og bedre kontakt mellem afdelingerne og hovedbestyrelsen.

Beklageligvis havde resultaterne her endnu ikke været mærkbare.

Bøgh-Sørensen gav forskellige oplysninger, dels om den manglende kontingentindbetaling, uafregnede Mærkater, samt om annoncetegning i medlemsbladet fra værtsafd. for det kommende sendemandsmøde m. m.

Under en paafølgende diskussion blev mange forskellige forhold taget til behandling og belyst fra forskellig side, saaledes at distriktets repræsentant blev vel informeret om afd.s meninger og synspunkter. En saadan udveksling af tanker om arbejdet inden for foreningen er meget værdifuld og af betydning som baggrund for distriktsrepræsentantens videre arbejde i hovedbestyrelsen, ligesom de forskellige afd.s-ledere høster udbytte ved at høre om andre afdelinger og deres problemer og ikke mindst maaden, hvorpaa de løses.

Mødet sluttede med et fornøjeligt kammeratligt samvær.

Marineforeningens Jubilarstævne

Det var en talrig skare af forventningsfulde jubilarer, der søndag den 30. august samledes ved værftsbroen, hvor Marineforeningens Københavns afdelings dygtige Musikkorps indledte festdagen med sit klingende spil. Hurtigt fandt de gamle gaster ind i rækkerne og blev mønstret af Marineforeningens nye formand, Kommandørkaptajn *K. Hertz*. Chefen for Flaadestation København, Kontreadmiral *H. J. Bahnsen* bød velkommen paa Holmen og takkede de gamle orlogsgaster for deres trofasthed mod deres gamle værn. De to ældste jubilarer begge over 90 aar, fra aargangene 1894, lagde krans ved mindestenen efter at en værnepligtig teolog forinden havde holdt en kort andagt.

Saa fulgte den obligate fotografering, hvis mangeartede forberedelser og fotografens evige kamp for at faa jubilarerne placeret rigtigt og ikke mindst med at faa livligheden dæmpet ned til et akseptabelt fotografisml altid er et oplivende moment.

Landssekretæren ledede rundmarchen paa Holmen og gav en kortere orientering undervejs og med musikken i spidsen svingede man ind i kasernegaarden, hvor nuværende orlogsgaster smilede til de gamle i rækkerne.

Derpaa blev der pebet til skafning, og der var god stemning ved bordene, hvor gæsterne var placeret rundt om i salen. Blandt disse maa nævnes Kommandør *E. Wolfhagen*, Orlogskaptajnerne *Bilde Jensen* og *P. Nielsen* og som sædvanlig var *Flottans Män* i Malmö ogsaa repræsenteret, i aar af Flagunderofficer *Brandell*.

Tiden svandt utrolig hurtigt under godt og hyggeligt samvær ved det gode maaltid. Snart maatte busserne entres paa Toldboden for gennem det smukke Nordsjælland at bringe jubilarerne op til den nye, moderne Eksercerskole i Avderød, smukt beliggende paa en halvø i den store Arresø med det mærkelige grønne vand.

Eksercerskolens velfærdsofficer, Orlogskaptajn *Berendsen* bød velkommen og gav en kort orientering om det store anlæg, hvorefter jubilarerne opdelt i hold fik skolens forskellige dele forevist. De moderne velindrettede kompagnibygninger vakte megen interesse, man beundrede den interessante modelkælder og det store velfærdsanlæg, hvortil er knyttet en nydelig lille kirkesal. HMS LAPPEDYKKEREN, patruljebaaden endog med NATO-skrognr. 001 opbygget af dele fra ophuggede skibe og beregnet til de værnepligtiges orientering om bord i et skib vakte muntherhed, som den stod midt paa den grønne plæne med takkel og tov.

Skønt uvant med den moderne cafeteria-spiseform, saa klarede dog alle balancerings svære kunst med at styre bakkerne med den gode middagsmad hen til bordene, hvor der hurtigt opstod en hyggelig stemning. Marineforeningens formand takkede skolens chef, Kommandørkaptajn *Sølling* for den altid venlige modtagelse i Avderød; besøget her var jo nu baade en attraktion og en tradition, som man nødig ville undvære som et vigtigt led i festdagen.

Skolens chef gav i en svartale udtryk for sin forstaaelse af Marineforeningens arbejde med at samle de gamle orlogsgaster og tilsagde skolens fulde støtte hertil.

Det var en skare glade og muntre jubilarer, som derpaa pr. bus returnerede til hovedstaden, mange gamle kammerater var mødtes, og mange minder var opfrisket ved denne jubilæumsfest, som for de flestes vedkommende mere uofficielt blev afsluttet i Tivoli sammen med andre glade gamle orlogskammerater.

Ref.

Nyt fra

DET MARITIME HJEMMEVÆRN

Ved den aarlige konkurrence mellem Sundflotillerne fra Sjövarnskåren og Marinehjemmeværnet — i aar for 10. gang — paa Marinehjemmeværnsskolen paa Slipshavn 18/10 havde Marineforeningens København afdeling i anledning af sit 50-aars jubilæum udsat et sølvbæger til bedste hold i skydning.

Hjemmeværnsflotille 320 Helsingør blev nr. 1 i holdkonkurrencen og hjemførte vandreprisen, Hjemmeværnsflotille 323, København S. (det er her, at landssekretæren er Flotillechef), hjemførte skydepræmien og iøvrigt nr. 3 i holdkonkurrencen. Det kan tilføjes, at ved den aarlige skydekongurrence for Hjemmeværnet paa Amager samme dag blev denne flotille her nr. 2 i holdkonkurrencen og hjemførte 5 af 6 mulige førstepremier i enkeltkonkurrencer.

Husk, der er stadig plads for gamle orlogsgaster i Marinehjemmeværnet.

Ifølge Kundgørelse for Søværnet er Undersektionschef i Hjemmeværnet *Gerda Hertz* udnævnt til Sektionschef ved Marinehjemmeværnet (Kvindeligt Marinekorps) og tillagt grad som Orlogskaptajn i Hjemmeværnet — i hvilken anledning Marineforeningen gratulerer — Sektionschef *Gerda Hertz* er gift med Marineforeningens formand, Kommandørkaptajn Kai Hertz.

Har du tænkt over — at der i

Marinehjemmeværnet

ogsaa er plads til alle gamle orlogsgaster —

De storkøbenhavnske afdelingers medlemstal 1.-10. 1964

Frederiksberg	78 mdl. (1963: 76)
Gentofte	182 mdl. (1963: 185)
Glostrup/Taastrup	137 mdl. (1963: 139)
Kgs. Lyngby	153 mdl. (1963: 147)
København	508 mdl. (1963: 547)

Søværnets juleskaale 1964

Atter i aar er der mulighed for Marineforeningens medlemmer til at erhverve sig *Søværnets juleskaale 1964*. Fra Kontakt- og Velfærdsofficeren ved Søværnet, OK *J. Bilde Jensen* er modtaget prospekt med tegning af juleskaalene, der i aar har fregatten NIELS IUDEL fra Helgolandsslaget 9/5 1864 som motiv.

Prospekterne er udsendt til alle Marineforeningens afdelinger, priserne er kr. 4,20 for fajance-, kr. 6,55 for porcelænsskaalen, men det haster, send omgaaende bestilling ind, fristen slutter 15/11, men et par dages forsinkelse kan nok klare.

De smukke skaale er ved at blive et samlerobjekt, mange køber dem aar for aar, men da fabrikationen er afhængig af forudbestillingerne, saa maa der skrives snarest. Adressen er FOVA, St. Kongensgade 45, Kbhv. K.

Min første konvojsejlds

En gammel skippers erindringer

Af B. M. JENSEN, tidl. formand for Marineforeningens Hjørring afd.

Som fører af S/S H. V. FISKER af København var jeg vel ankommet ved paasketid 1917 til Aarhus med en ladning majs fra Argentina. Efter en meget farefuld rejse gik vi efter udlosningen til København for det aarlige eftersyn.

Der fik jeg ordre til efter dokningen at gaa til engelsk havn og sejle for de allierede krigsmagter til krigens ophør.

Den uindskrænkede undervandsbaadskrig var traadt i kraft fra januar samme aar og skibe, som kom inden for de tyske undervandsbaades rækkevidde, blev sænket uden varsel — og førend besætningen fik lejlighed til at redde sig — ligegyldigt, om det var neutrale eller allierede.

Hver dag, mens vi opholdt os i København, kom der dystre budskaber fra søen om forlis og store mennesketab, men den danske sømand nægtede ikke at sejle, for han vidste, at det var nødvendigt, dersom krigen skulle vindes.

Ved ankomsten til Aarhus modtog min kone mig paa kajen og tog med skibet til København.

Et par dage efter ankomsten hertil maatte jeg ledsage hende hen paa fødeklinikken, da vi ventede vort første barn. Jeg havde opholdt mig to timer i venteværelset og havde fordrevet tiden med at ryge mig en stor cigar, da sygeplejersken endelig kom ud og ønskede mig til lykke med en stor, velskabt dreng.

Ti dage efter var vi sejlklar. Ordren lød paa Bergen, hvor jeg skulle melde mig paa det engelske konsulat for videre ordre.

Vi tog proviant og stores om bord og paamønstrede besætning, medens vi indtog bunkers.

Om morgenen, da vi var sejlklar, ledsagede jeg min kone til toget og tog afsked dér med hende og drengen.

Da toget dampede af sted til Frederikshavn, hvor vi boede dengang, var der en vis vemodig stemning paa begge sider.

Vi stod ud af havnen ved middagstid. Der var klar luft og en frisk brise fra vest og en førsteklases besætning om bord.

Der blev gjort søklar, vagten blev sat, og vi styrede østover til den svenske kyst, hvor vi fik lods om bord. Derefter blev kursen sat nordover med en fart af 9 knob, i neutralt farvand hele tiden.

Mine ordrer lød paa at holde mig inden for den svenske og norske neutralitetsgrænse paa rejsen til Bergen, da tyskerne opsnappede alle de neutrale skibe, de kunne, i internationalt farvand, og det eneste, de neutrale formaaede her overfor var at protestere — og det hjalp saa lidt.

Da vi var tværs af Kullen, siger lods til mig: »Vi kan vel fortsætte tværs over bugten her, der er kun en sømil, hvor vi kommer i internationalt farvand; den anden damper, der følger med os, ser jeg vil gøre det samme.« Men jeg meddelte lods, at jeg ikke ønskede at løbe nogen unødigt risiko for at spare nogle faa minutter, hvorfor vi slog et slag ind i bugten, og samtidig saa vi en tysk jager, der fra vest med stor fart kom hen mod den anden damper, bordede den og tog den med sydover til tysk havn, og saa var dens rejse altsaa endt.

Vi fortsatte nordover om natten; da vi var tværs af Halmstad, saa vi en tysk jager komme ind imod os, og jeg bad lods om at styre ret mod land; han vidste, hvor nær kysten vi kunne komme. Jageren blev ved at forfølge os, indtil den saa søen brydes mod klipperne i land, da vendte

han om, og vi fortsatte kursen til den svensk-norske grænse, hvor vi kvitterede lods for at tage norsk lods om bord. Der var ingen lods at faa, hvorfor vi fortsatte rejsen til tværs af Langebjerg, fik den norske lods om bord og fortsatte derefter indenskærs til Bergen uden at bemærke noget.

Førend vi afgik fra København, maatte vi male to store dannebrogssflag paa hver side af skibet, og ordet »Danmark« med hvid maling mellem flagene. Et dannebrogssflag i hver mastetop foruden det reglementerede flag paa flagspillet agter, for saa mente de derhjemme, at vi var godt garderet mod de tyske undervandsbaade, og at tyskerne respekterede neutraliteten; men vi vidste bedre. — I konvoj var vi lige saa fuldt udsat for angreb som alle andre skibe, og tabte vi konvojen, nøjedes tyskerne ikke med at sende os en torpedo, men brugte os ligefrem som skydeskive og sænkede os med granater, naar de kunne faa lejlighed dertil, og der var ingen fare for tyskerne, da de vidste, at vi var ubevæbnede. Derfor tog jeg saa megen graa maling om bord i København, nok til at male skibet i graat, baade inden- og udenbords.

Paa rejsen til Bergen blev hele skibet malet graat indenbords, og da vi kom til Bergen, blev det ligeledes malet graat udenbords, lige fra fløjknappen til vandlinien, saa vi saa ud som alle de andre skibe — en ubekendt mellem alle de andre ubekendte.

Da vi ankrede op paa Bergens red, gik jeg i land og op til det engelske konsulat og fik mine videre ordrer. Det var et forsegleet brev, som først maatte aabnes, naar jeg kom om bord. Ordren lød paa at afgaa næste dags middag i konvoj sammen med 8 andre skibe, og mit skib skulle være nummer 3 i konvojen.

Vi stod ud fra Bergen til den fastsatte tid, baadene blev svinget ud og klar til hurtig affiring, og hver mand fik et redningsbælte udleveret.

Da vi kom til den norske 3-milegrænse, ventede to engelske jagere, som skulle ledsage os over Nordsøen. Ordren lød paa formation 3×3 og kurs mod Kirkwall, Orkney-øerne.

Vor position i konvojen blev sidste skib i første linie; ved siden af os gik en 8000 tons russisk damper og ved siden af ham igen en svensk damper ved navn MAGDA, der var lastet med træ og havde en høj dækslast.

Da det blev henimod aften samlede frivagten om bord i russeren sig midtskibs rundt om skorstenen nær redningsbaadene, og det samme gjorde mandskabet om bord i mit skib.

Himlen var klar, uden en eneste sky, og søen rolig. Vi sejlede med en fart paa 9 knob vestover, og jagerne patruljerede paa hver sin side af konvojen. Alt var saa roligt og fredfyldt — et rigtigt vejr for en landkrabbe at være til søs i.

Men med eet blev roen afbrudt. Russeren fik en torpedo, og der hørtes en øredøvende eksplosion. Vi blev løftet halvvejs op af vandet, en vandøjle dækkede og skjulte fuldstændigt russeren for os.

Kulstykker, luger og andet gods fra det torpederede skib regnede ned over os, da afstanden mellem skibene ikke var større, end at vi kunne tale sammen gennem raaberen. Da det klarede op, og søen blev rolig, saa vi kun skorstenen af skibet, før det forsvandt i dybet, og tilbage var der kun to baade med mandskabet i.

(Fortsættes.)

Noter fra tiden før og efter 1864

Som kuriosum anføres, at i passeligt vejr fungerer den britiske signaltjeneste i 1808 saa godt, at en ordre signaleredes fra skib til skib hele Sjælland rundt paa nøjagtig 10 timer.

9. marts 1847 har Collegiet tilladt, at udgiften for Blik-Smørdaaser og Hattebaand til Besætningen ombord i de kgl. Skibe for Fremtiden maa gøres for kgl. Regning istedet for som hidtil af Mandskabet, saaledes at Skibscheferne foranstalte Anskaffelsen af Baandene, hvorimod Smørdaasernerne udleveres fra Hovedmagasinet, hvor de igen efter endt Togt afleveres.

Den danske Flaades styrke var i 1864:

- 4 panserskibe
- 1 skruelinieskib
- 4 skruefregatter
- 3 skruekorvetter
- 2 skrueskonnerter
- 7 skruekanonbaade
- 7 hjuldampskibe
- 1 sejllineskib
- 1 sejlfregat
- 2 sejlkorvetter
- 1 sejlbrig
- 11 bombekanonchaloupper*)
- 17 bombekanonjoller*)

samt forskellige laante og lejede dampskibe til flaadens brug og til transportvæsenet.

Gennem orlogsflaadens historie hører man gang paa gang om skibspræsterne, derfor er det bemærkelsesværdigt, at man i beretningerne fra krigen 1864 slet ikke hører om orlogspræster; det har formodentlig kun været noget, man den gang brugte paa udenlandstogter. Hæren havde derimod i krigen 1864 flere feltpræster, ja, baade feltprovst og feltdegn. Den senere biskop *Peter Rørdam*, der var feltpræst i denne krig fortæller i sin »Levnedsbog III« om, hvorledes: »... vi tog ud til ROLF KRAKE, som laae mellem Fæno og Hindsgavl. Rothe og de øvrige officerer blev meget glade. ESBERN SNAREs Folk og Folkene fra Kanonbaaden HAUCH kom ogsaa og Kl. 8 Aften holdt vi en yndig Gudstjeneste...«

Senere hedder det:

»... kom vi til Fæno Sund (24/7 1864) til ROLF KRAKE og mens vi stod paa Landet, var det fornøjeligt at see alle Jollerne fra Kanonbaadene, ile hen over det skønne Sund til Gudstjeneste i Panserbatteriet, og alle Søofficererne er stadig til Stede, naar der holdes Gudstjeneste...«

Om mørkelægning: I generalrapporten fra 1880 for panserskibet HELGOLAND bestemmes, at der inden skibets næste togt ved anbringelse af tynde træskodder eller lignende midler inden for hvert vindue eller køje i siderne af dækshusene vil være at træffe betryggende foranstaltninger til at forhindre ethvert lys i at kunne ses udenbords fra.

*) Rofartøjer og det var sidste gang, at den slags fartøjer brugtes i den danske orlogsflaade.

Fra Hav og Havn

Nationalmuseets konservator, billedhuggeren Vitus Nielsen, er gaaet i gang med at restaurere Røms sjældne kommandørsten, gravstene for skibskaptajner fra øens storhedstid for et par hundrede aar siden.

Mange af de særprægede gravsten er haardt medtaget, men 35 vil blive restaureret. De vil efter endt behandling blive sat op med bronzeankre paa kirkegaardsmuren. Hver af stenene fortæller om den paagældende kaptajns levnedsløb og familiære forhold, og flere af dem er af stor værdi.

Skibsførerbladet, aug. 64.

Stævnen af det tidligere tankskib ESSO KØBENHAVN er paa Aarhus Flydedok og Maskinkompagnis værft blevet til kabellæggeren HENRY P. LADING. Ejeren, Nordisk Kabel- og Traadfabrikker, har efter værftsbehandlingen forsynet baaden med kabeludlægningsudstyr.

Kabellæggeren har faaet nyt dæk, master og løbebro, kamre til 12 mand med tilhørende servicerum og fundamenter til en kabeltromle med 800 tons søkabel, men den har intet fremdrivningsmaskineri.

HENRY P. LADING er med en dybgang paa kun godt 2 meter og sin store kabelkapacitet velegnet til at tage elværkernes søkabler og lægge dem helt tæt op til landingspunkterne.

Kong *Konstantin XIII* af Grækenland har givet tilladelse til, at det græske rederi Greek Lines kommende flagskib faar navnet QUEEN ANNA MARIA. Skibet vil blive navngivet i marts næste aar i overværelse af Kong Konstantin og den kongelige græske familie.

Greek Lines nye flagskib er oprindelig det canadiske EMPRESS OF BRITAIN, der er bygget paa S. B. & E. Fairfields værft i Glasgow, og som hidtil har været ejet af Canadian Steamship Ltd.

EMPRESS OF BRITAIN, der er paa 25.500 brutto-registertons, har sejlet paa Atlantruten. Det er for tiden under ombygning paa tankskibsmilliardæren *Etavros Spiros Niarchos'* skibsværft i Piræus.

For 95 aar siden — i 1869 — blev Suezkanalen indviet i overværelse af den franske Kejserinde *Eugenie*. Ved denne lejlighed var Danmark repræsenteret ved fregatten SJÆLLAND — men baade den og de øvrige landes fregatter stak for dybt, kun den norske korvet NORDSTJERNEN kunne flyde i den nye kanal og ledsage Kehdivens yacht med Kejserinden om bord paa indvielsesturen til Ismail.

Gamle beretninger vil vide, at et af fregatten JYLLANDS to store ankre ligger paa bunden af Kattegat mellem Juelsminde og øen Endelave. Det andet anker staar som bekendt i Juelsminde og udgør byens vartegn. Det fortælles, at begge JYLLANDS ankre gik tabt i en af de haarde vintre omkring 1920, da fregatten fik sin fortøjning skaaret over af isen og drev til havs. Det ene anker, der vejer over 5.000 pund, halede op af en fisker, hvorimod man aldrig fik fat i det andet. Men det vil man prøve paa nu ved frømandshjælp.

Paa grund af svagelighed har Marineforeningens tidligere næstformand, Kammerherre, Kommandør *Sv. Greve*, nedlagt sit hverv som formand for *Sømandsforeningen af 1856* og som saadan efterfulgt af Hs. Excellence, Viceadmiral, dr. phil. h. c. *A. H. Vedel*. Da viceadmiralen i forvejen som gl. GEORG STAGE-dreng er formand for *Stiftelsen*

Georg Stages Minde er der derved sket en sammenslutning mellem disse to gamle, betydningsfulde maritime institutioner, som samtidig faar fælles kontorhold.

Bestyrelsen for museet »Skagens fortidsminder« vil gøre et nyt forsøg paa at faa den store samling gallionsfigurer, som tidligere har hørt hjemme i Skagen, men som for mange aar siden blev solgt til Sverige, leveret tilbage. De værdifulde og meget særprægede figurer er stuvet af vejen i et pakhus i Gøteborg. (Berl. Tid., juli 64).

Alle signalflagene var hejst paa S/S SKJELSKØR for at markere en festlig begivenhed, da direktør Hans Øhrstrøm, Tuborg, havde anmeldt sit besøg om bord og ved denne lejlighed paa Tuborgfondets vegne overrakte formanden for Foreningen til Gamle Skibes Bevarelse, sekretær, cand. jur. M. H. Spies, en check paa 15.000 kr., som et højst kærkomment tilskud til dækning af udgifterne ved istandsættelsen af den gamle, kulfyrede damper, der er indsat paa »veteranskibsruten« Saksøbing-Bandholm i tilslutning til veteranjernbanen Maribo-Bandholm.

Sære, gamle England

Til benefice for dem, der i disse dage kunne tænke sig at høre om militær udfoldelse af mere kurios end livsfarlig art, skal her noteres, at det efter 300 aars uvished er lykkedes briterne at skaffe sig klarhed omkring problemet: Er *The Royal Marines* soldater eller søfolk?

Korpset formeredes langt tilbage i Charles II's tid som »*Duke of York and Albany's Regiment of Foot*«. Deres opgave har siden været identiske med soldaterne, deres kaserering var imidlertid steds af maritim karakter. Under sidste verdenskrig vandt de ry som uforfærdede kommandosoldater under amfibie-operationerne, men til trods herfor var de indtil forleden udsat for en uhyrlig diskriminering i forholdet til *The Royal Navy's* folk. I modsætning til disse var det nemlig ikke tilladt *The Royal Marines* at drikke Dronningens skaal siddende. De skulle foretage denne ceremonielle loyalitetshandling staaende, saaledes som reglementet var og er for landkrabber.

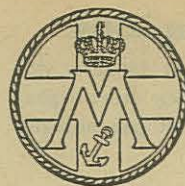
Royal Marines er nemlig et regiment i den britiske hær, der er afgivet til tjeneste i Orlogsflaaden. Modsat kaldes flaadens for *Royal Navy* — *Marinere* eller marinesoldater er altsaa noget helt andet end *Orlogsgaster*.

Nu har det imidlertid behaget Hendes Britanniske Majestæt, dronning *Elizabeth*, at resolvere, at »*the loyal toast*« (skaalen for dronningen) fremtidig drikkes siddende i alle *Royal Marines'* officersmesser og underofficersmesser, hvadenten disse befinder sig til lands eller vands.

Denne siddende skaal har været flaadens privilegium — en praktisk foranstaltning fra en tid, hvor kahytter var svært lavloftede, muligvis ogsaa praktisk under stor søgang, ifald det flydende skulle faa den tilsigtede retning. Igennem 300 aar har *The Royal Marines* haft deres mindreværds kompleks i forholdet til flaadens folk; krumbøjede og svajende i den haarde søgang har de maattet søge at hælde kongers, respektive dronningers, bægre i sig paa hæderligste vis, men nu er flaadens særlige ære endelig ogsaa deres.

Lad os for en stund glemme den 7. amerikanske flaaede og sætte os ned og udbringe en skaal for »kære, gamle England« — sære gamle England ...!

Allieredes danske Vaabenfæller.

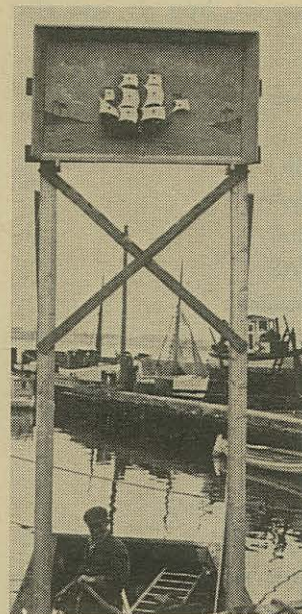
Forenings- Meddelelser

Hjørring afd. paraderede paa kirkepladsen, da kongefamilien 5/7 aflagde besøg i Hjørring.

Aarhus afd. afholdt 8/8 møde med foredrag af forfatteren Knud D. Jensen: »Fra lille damper til stort sejskib«.

Holbæk afd. afholdt 15/8 en vellykket fregat-skydning med mange gedigne sølvgevinster. Skydningen var henlagt til eftermiddagen, saaledes at man kunne samles til middag med damerne og efter præmieuddelingen var der dans.

Man benyttede sig ved denne fregatskydning ligesom Søværnets skibe ved større skydninger af en flydende skive. Skiven var rigget op paa et stillads i en lille pram, der blev slæbt ud paa fjorden ud for »Strandparken«, hvorfra skydningen fandt sted. Et fikst og morsomt arrangement.

Marineforeningens Skyttelav, København, holdt fregat-skydning og keglespil paa Frederiksberg 26/8.

Københavns afd. mødtes 3/9 til en beskeden 50-aars jubilæumsmiddag i Marinestuen i Kongens Have. Holmens provst Harald Sandbæk talte for damerne, Marineforeningens formand, KK Hertz hyldede den jubilerende afdeling, SL Frydendahl Petersen fortalte om oplevelser i Søværnet og Knud Høgh causerede og sang viser — saa det blev en virkelig god aften.

Taastrup/Glostrup afd. littede 3/9 anker og stod ret syd-paa til Antarktis med hvalfangeren Marius Petersen paa broen, en god aften med alt om hvalfangerfærd, der var værd at vide. I tilgift en film om karaveller.

Marineforeningerne i Fyns Stift afholdt sammen med Forsvarsbrødrene og Soldaterforeningerne en samlet skyttedag 6/9. Foruden selve skydningen var der opvisning af Fynske Livregiment, hunde- og selvforsvarsopvisning af Hjemmeværnsregion IV; baade Fynske Livregiments og Hjemmeværnsregion IV's musikkorps medvirkede, saa det blev en baade morsom og interessant dag.

**Marineforeningens mange
medlemmer
kendes paa naalen med**

Faas paa hovedkontoret
eller gennem afdelingen.

Næstved afd. dyrkede ogsaa fregatskydning 6/9 med god tilslutning, *Frede Larsen* blev fregatkaptajn for 2. gang.

Kongens Lyngby afd. drog 17/9 til søs med DAN VIKING; der var god proviant om bord og drikkevarerne var til de kendte »Øresundspriser« — det kunne ikke andet end blive en god tur.

Odense afd. afholdt familiesammenkomst paa Stige kro 19/9 — fællesspisning og »dåns paa dækket«.

Frederiksberg afd. styrkede sig med morgenkaffe i Marinestuen inden man 20/9 pr. bus drog til Søværnets Eksercerskole i Avderød, som blev grundigt beset og derpaa blev frokosten spist i lejren. Det var en smuk og meget interessant tur.

Sønderborg afd. har til ny formand i stedet for Bochart valgt tandtekniker *Schmidt*.

Aalborg afd. indledede vintersæsonen med en hyggelig ulkeaften 29/9 som altid med køgt torsk med tilbehør. Ved denne lejlighed fandt overrækkelsen af »Admiral Carstensens mindebæger« for god geværskydning i forbindelse med eksemplarisk opførelse i tjenestetiden sted. Ved ulkeaftenen er det her altid aarets fregatkaptajn, der har kommandoen, i aar blev *Sigurd Hyltoft* fregatkaptajn ved den vellykkede fregatskydning 23/8.

Hjemsendt vpl. maskinmester *Ejvind Mortensen* blev den glade modtager af »Admiral Carstensens Mindebæger«.

Roskilde afd. samledes 3/10 til kegleturnering, der blev spillet om baade damernes, Kegleklubbens og Marineforeningens pokaler og de blev uddelt ved et paafølgende smørrebrødsbord.

Nykøbing Sj. afholdt sin traditionelle fugleskydning, den er meget berømt og fortæber sig langt tilbage i afd.s historie. Barber *Verner Jensen* afløste *Helmar Fryckmann* som fuglekonge. Afslutningen fandt sted i Marinestuen paa Hotel du Vest, og det var ikke den mindst morsomme del af festen.

Gentofte afd. indledte sæsonen 7/10 med en pakkefest efter først at have styrket sig ved forløren Skjoldpadde og ost i snitter. Af pakkefestens overskud blev de første kr. 250,— som sædvanligt reserveret til iklædning af en GEORG STAGE-dreng.

Kolding afd. drog 10/10 paa pilketur med M/Y AASE. Turen sluttede med torskespisning i Marinestuen — baade for fiskerne og de mere landbetonede.

Hornbæk afd. afholdt sin aarlige fregatskydning i Horneby, hvortil man marcherede med Helsingørs Hjemmeværns-musikkorps i spidsen for 25 deltagere.

Efter formandens velkomst begyndte skydningen — kun afbrudt af en frokostpause — og først kl. 17 kunne aarets fregatkaptajn proklameres. Det blev købmand *Kai Hvidtved* gennem *Frede Jessens* skud, det var 5. aar i træk, at Jessen skød ned for fregatkaptajnen. 1. præmie i 3-skudskydning gik til installatør *Carl Hansen* med 90 p. — det var en virkelig god dag for de 44 skytter.

Randers afd. var samlet til torskespisning 3/10 med paafølgende kammeratligt samvær.

Randers afd. afholdt 5/10 pokalskydning mod Aarhus afd. — men hvem vandt?

Københavns afd. afholdt foredragsaften 8/10, hvor stabslæge *Helge Tramsen* fortalte om sit togt med hospitalsskibet JUTLANDIA og viste nogle meget smukke billeder fra Korea og Japan. Det var et meget belærende og tankevækkende foredrag.

Næstved afd. var 11/10 indbudt af Gardehusarforeningen

til at deltage i en Warnemündetur — det var mere sejlturen, der lokkede, for der var kun 35 minutters ophold i Warnemünde, men der var taage (tobaks-) paa turen.

Silkeborg afd. samledes 13/10 for at se film og lysbilleder fra Samsøturen — i tilgift kom der en film fra Rom.

Odense afd. klemte 13/10 paa de gule ærter — ja, saa var der ogsaa pandekager — og de var lige saa gode.

Holbæk afd. kastede sig 15/10 over Strandparkens meget fine klipfisk — de faa, der ikke kunne klare den slags fladfisk gik dog ikke sultne fra bordet.

Kongens Lyngby afd. holdt kammeratskabsaften 15/10, hvor en af kammeraterne *Rudolf Serritslev* viste farvefilm og fortalte om sine rejser over det meste af kloden.

Distrikt I, Storkøbenhavn afholdt møde 15/10 i Marinestuen i Kongens Have. Der var mødt repræsentanter fra alle distriktets afdelinger med undtagelse af Kongens Lyngby. Forskellige distriktsproblemer, spec. samarbejdet inden for distriktet blev drøftet.

Glostrup/Taastrup afd. mødte 19/10 i det nye restaurationslokale »Spinderokken« til 19-aars fødselsdagsfest, god stemning, hygge og dans.

Frederiksberg afd. samledes 30/10 til torskegilde i forbindelse med pakkefest, hvis evt. overskud tilflød afd.s jubilæumsfond.

Randers afd. afholdt 31/10 en festlig vildtskydning med gule ærter, skydning, keglespil og amerikansk lotteri.

Marineforeningens Skyttelav, København, fejrede sin fødselsdagsfest 31/10 paa en bondegaard »Ørnebjerggaard« i Ølstykke, et fint arrangeret besøg med god beværtning og høj stemning.

Roskilde afd. afholdt 5/11 et stort gevinst- og andespil.

Samsø afd. har valgt skipper *Willy Kjerulff*, Kolby Kaas, til formand.

Aalborg afd. gik ogsaa til andespil med mange flotte gevinster 5/11.

Glostrup/Taastrup afd. afholdt medlemsmøde i »Kahytten« torsdag den 5/11. Kommuncelærer *Tofte* fortalte om vikingerne med særlig vægt paa de nylig optagne vikingeskibe i Roskilde fjord.

Københavns afd. samledes til stort og udbytterigt andespil, som af pladshensyn foregik i restaurant »Karnappen«.

Frederiksberg afd. samledes til hyggelig fællesspisning Mortensaften, 10/11 i »Cafe du Prop«.

— Marineforeningen gratulerer —

15/7 *G. Dalsholt*, Horsens afd., 70 aar.

1/9 Marineforeningens æresmedlem og tillige æresmedlem af Gentofte afd., Viceadmiral, dr. phil. h. c. *A. H. Vedel*, 70 aar.

13/9 *Laurits Mathiesen*, Kbhvs. afd., 80 aar.

14/9 Mekaniker *H. Møllerup*, Kbhvs. afd., 60 aar.

20/9 Skibsfører *Marius Jensen*, Thuro, Svendborg afd., 70 aar.

7/10 *A. Frost*, Glostrup-Taastrup afd., 70 aar.

8/10 *Jens Larsen Jensen*, Brederød, Frederiksværk afd., 80 aar.

10/10 Lodsformand *H. C. Houmann*, Kbhv., Hals afd., 75 aar.

10/10 *Frithiof Stecher*, Silkeborg afd., 60 aar.

- 16/10 Fiskeskipper *Johannes Thomsen*, Hals, 60 aar.
 22/10 Lodsformand *Willemoes Nielsen*, formand for Hals afd., 65 aar.
 5/11 Lokomotivfører *O. R. Wedam*, tidl. formand for Helsingør afd., 70 aar.
 10/11 Kørelærer *Ingolf Nielsen*, bestyrelsesmedlem i Frederiksberg afd., 60 aar.
 11/11 *Villy A. R. Glesner*, Virum, Kongens Lyngby afd., 60 aar.
 15/11 *Harry Sorensen*, næstformand i Hals afd., 50 aar.
 21/11 Vognmand *Svend Simonsen*, Hals afd., 50 aar.
 22/11 Grosserer *Axel Abildgaard*, Aarhus afd., 70 aar.
 25/11 *Anders Østerballe*, Kristrup, Randers afd., 60 aar.
 26/11 *Holger Mollerup*, Kbhv.s afd., 65 aar.
 26/11 *Hans Hansen*, Kbhv.s afd., 75 aar.
 27/11 *Stefan Nielsen*, Kbhv.s afd., 50 aar.
 29/11 *Jens Peder Hansen*, Frederiksværk afd., 75 aar.
 29/11 Lods *A. Heinsvig*, Hals afd., 50 aar.
 4/12 *E. Hede-Nielsen*, Horsens afd., 60 aar.
 7/12 Tjener *Gunnar Madsen*, Svendborg afd., 50 aar.
 11/12 *A. H. Walter*, Horsens afd., 70 aar.
 12/12 Repræsentant *Carl Maree Mortensen*, Aarhus afd., 60 aar.
 13/12 Amtsvejmand *Johs. Brandt*, Glostrup/Taastrup afd., 60 aar.
 21/12 *S. Knudsen*, Horsens afd., 70 aar.
 22/12 Grosserer *Vigo Skovgaard*, Holbæk afd., 70 aar.
 1965
 6/1 Pensionist *Hugo Rørbye*, Frederiksberg afd., 80 aar.
 30/1 Tjener *E. R. Riisgaard*, Glostrup/Taastrup afd., 65 aar.
 4/2 Grosserer *J. N. Zachø Jørgensen*, Silkeborg afd., 60 aar.
 10/2 Marineforeningens næstformand, Inspektør *O. H. Maegaard*, æresmedlem af Silkeborg afd., Hørsholm afd., 65 aar.

2 af Svendborg afd.s gamle skippere er afgaaet ved døden, Skibsfører *P. J. Dam* den 8/2 1964 og Skibsfører *Rudolf Rasmussen*, Thuro, den 5/7 1964.

Helsingør afd.s medlem *Gertanus Nielsen* døde 27/6 og 15/7 blev *Bent Knuth* dræbt.

Randers afd. har ved Maskinfabrikant *A. Mollerup Langs* død den 16/7 mistet et meget interesseret og trofast medlem.

Esbjerg afd.s medlem og gode støtte Borgmester *Laurits Høyer-Nielsen* afgik ved døden 23/6 efter længere tids sygdom.

Frederiksværk afd. har mistet en god kammerat ved *Svend Tage Nielsens* død.

Aarhus afd.s gamle medlem, Grosserer *Ansgar Clemmensen*, døde i juli maaned 72 aar gammel.

Grenaa afd.s medlem, Lods *Chr. Juul*, der gennem mange aar havde været en ledende mand i afd., afgik ved døden 25/8.

Københavns afd.s medlem, Skibsfører *N. P. Winding*, gennem mange aar et trofast og interesseret medlem, er afgaaet ved døden 13/10.

Thisted afd. har ved skibsfører *P. Brandts* død mistet en god gammel kammerat.

ÆRET VÆRE DERES MINDE

Bog anmeldelser

Ifølge sagens natur er »Jul paa Havet«, VIKINGENS aarlige smukke julehæfte en af de første julebebudere, det maa jo komme i god tid, thi mange danske sømænd verden over, venter spændt paa dette illustrerede julehæfte med de mange smukke illustrationer, og saa er det skibsbilleder der bringes, og det kan de li'. — Smukke farver, lødigt stof præger som altid VIKINGENS julehæfte nr. 30 — det er en kærkommen gave til søens folk, men ogsaa alle andre søinteresserede vil glæde sig over hæftet.

Kaptajn *Røders* 2-binds værk »Danmarks Skibsfarts Renaissance« rummer mange morsomme facts i sin grundgaaende og omfattende gennemgang af det sidste aarhundredes søfartsspørgsmaal. Vidste De f. eks., at ØKs S/S TRANSVAAL med den endnu levende kaptajn *Einar Kall* som fører var det første danske skib, der gik gennem Panamakanalen, der i aar fejrede 50 aars jubilæum?

Vidste De, at Verdis opera AIDA var bestilt af Khediven af Ægypten til festlighederne i anledning af Suezkanalens indvielse for 95 aar siden? I 1964 fyldte Danmarks Rederiforening 80 aar, Foreningen til Søfartens fremme 120 aar, Danmarks Skibsførerforening 90 aar og Københavns Skipperforening — direkte efterkommer af det gamle »Københavns Skipperlav« 330 aar samt Københavns Frihavn 70 aar.

Det er kun smaaapluk blandt de mange oplysninger om dansk Søfart kaptajn *Røders* bøger bringer; de kan faas gennem Søfartens Organisationer til favorpris kr. 65,- indb., kr. 43,- heft. — 784 tekstsider med 454 illustrationer.

Som Marinehistorisk Selskabs Skrift nr. 8 udkommer primo december: »Lærssen fra 64 — En fyrskippers sølsomme oplevelser til vands og til lands —«. Marineforeningens landssekretær fortæller her om kaptajn *Peter Johan Larssens* ejendommelige og spændende liv: Sømand, Lodsoldermand, Maanedslieutenant, Kanonbaadschef, Sejlskibsstyrmand, Fyrskibsfører, frivillig artillerist paa Dybbøl 1864, Sprængningseksperter i Alssund, selvbestalt spion i det besatte Jylland, Baadfører i det Aarøeske Strefjorkorps, Stifter af den senere kgl. dansk Yachtklub, baadkonstruktør, rednings- og fiskeriinteresseret, husflidspioner og turistsagsforkæmper — det er kun antydninger fra *Larssens* begivenhedsrige liv. Det illustrerede skrift paa 128 sider kan faas paa Marineforeningens hovedkontor, pris kr. 18,-.

Handels- og Søfartsmuseet paa Kronborg, Aarboeg 1964.

Som altid en bog fuld af interessant og lødigt stof, der spænder fra Søfolkens læsebehov, erindringer om ældre tiders sejlads, Elb-lodseriet under dansk styre, Shantysang og meget andet, som er med til at give et billede af søens folk, deres arbejdsforhold, deres livsvaner og interesser — alt smukt og interessant illustreret med tegninger og fotos.

Samtidig har aarbogen faaet en heldig redaktionel omkalfatring. En faglig perle, som vil glæde enhver, der har interesse for søfart med hvad dertil hører, og et saadant klenodie kan faas for kun kr. 20,- (endda gratis til Medlemmer af selskabet »Handels- og Søfartsmuseets Venner«.)

Alan Easton »50 Grader Nord« Aschehoug Dansk Forlag.

En spændende titel og ogsaa en god bog paa originalsproget, men oversætterens totale mangel paa forstaaelse af maritime forhold, og maritimt sprogbrug har givet den danske udgave med sin taarighøje dækslast af misforstaaelser og oversættelsesfejl en saadan slagside, at skuden er ved at gaa rundt — synd for en spændende bog.

H. de L.

Dato _____

Bestillingsseddel paa Marineforeningens glas

Kgl. Hofleverandør
Oluf Brønnum & Co.
Holbergsgade 8, København K.
(telefon MInerva 8750)

bedes pr. efterkrav sende _____ stk.

Marineforeningsglas a kr. 7,75

i æske med _____ stk.

(æskerne kan rumme fra 1 til 12 glas)

Navn: _____

Adresse: _____

(Skriv tydeligt - helst blokbogstaver)

Marineforeningens glas

(Model 1964)

Den 1/10 blev Søværnets kaproningskonkurrence afviklet ved Langelinie, tilslutningen var lille, kun 2 hold til hver af konkurrencerne. I roning med travaille blev Stevnsfort nr. 1 og hjembragte Søværnskommandoens Vandrepræmie som ejendom samt den evigt vandrende »Tordenskioldspokal« udsat af Marineforeningens Gentofte afd.

Ved Søværnets atletikkonkurrencer 1964 havde Marineforeningen udsat en præmieserie i 1500 m løb. 1. præmie blev vundet af søkadet *E. Rode*, nr. 2 blev konstabel *K. Graae* med korporalselev *T. Dybbro* paa tredjepladsen.

I Marineforeningens rækker mødes alle unge og gamle orlogsgæster

*fra alle aldre og nye maritime
tjenestesteder.*

Henvendelse: den lokale Marineforeningsafdeling
(der er 100 ialt) eller Hovedkontoret, Havnegade 55,
København K., tlf. PA 2886.

AALBORG

Aalborg Sømandshjem

Hyggelige restaurationslokaler og god mad
Teglgaardshaven . Tlf. 1986
Nymonterede værelser med rindende vand

AARHUS

Aarhus „Artol“ Renseri

Tlf. 3 00 30

VILLY KYST GLARMESTER

TELEFON 6 96 96

Tordenskjoldsgade 3 — Aarhus
Aargang 8968/1928

AARHUS MASKINFABRIK

Telf. 3 67 44

*Kraner — gravemaskiner og
transportanlæg*

A/S AARHUS FLYDEDOK

og MASKINKOMPAGNI

Tlf. 3 40 00

— han regnede med et
kæmpe-julesalg af
Marineforeningens
nye smukke glas

BORNHOLM**Skibsproviertering**

John Hintzes enke - Rønne

Alfred Th. HaagensenJUVELER, GULDSMED & GRAVØR
St. Torv 8 - Telf. 270**ESBJERG****Claus Sørensen**

Esbjerg

H. J. Christensen & SønVAADBINDERI OG TOVTØRRERI
*ESBJERG***»Hotel Spangsbjerg«**Mødested for marineforeningens
medlemmer

ESBJERG Tlf. 1753 - 1754 - 1755

Jensen & Lauridsen

Skibsbyggeri

ESBJERG TLF. 2053

FREDERIKSHAVN**ELECTRA 1/5**

Elektroinstallatørfirma

Danmarksgade 38 Frederikshavn Tlf. 239

Johan Damsgaard

Kolonial & skibshandel

Tlf. 63 Frederikshavn

P. CONRADSEN

Teknisk maskinforretning

SKIBSARTIKLER - OLIE TLF. 900

Einer Sørensen

STEVEDORE

Havnegade 11 - Telf. 932 - Frederikshavn

FYN

AKTIESELSKABET

SVENDBORG**SKIBSVÆRFT****Carl Antonsen**

Guld- og sølvsmed

N. Due-Petersen**& Kryger INGENIØRER**

Telf. 118 (3 ledn.) Svendborg

HIRTSHALS

Sig det med blomster

»VIOLA« Telf. 74

Carlsen & Aaens Vaadbinderi

Hirtshals - Tlf. 180

VAAD - TRAWL OG TOVVÆRK

Hurtig reparation

Levorsen & Jørgensen

Lys-kraft-skibsinstallation-ekkolod

Betjening dag og nat - Tlf. Hirtshals 11

HORSENS**Horsens Sølv****KOLDING****Kolding Rugbrødsfabrik**

P. B. KLAABORG

Telf. 58 - 569

NYKØBING F.**Nykøbing F. Bryghus**

Lager og pilsner

NYKØBING M.**MORSØ STØBEGODS**

Nykøbing Mors

AKTIESELSKABET

N. A. CHRISTENSEN & CO.
Kongelig hofleverandør**RANDERS**

AKTIESELSKABET

Bryggeriet „Thor“

RANDERS

Chas. MortensenSEJL, PRESENNING, FLAG OG
TELTFABRIK

Randers Telf. 529

ROSKILDE

Under Deres besøg i Roskilde bør De ikke undlade et besøg i den interessante marinestue

Hotel Prinsen

Algade 13, Roskilde, tlf. 10 - 811

SKAGEN**Oscar Skougaard**Aut. installatør Tlf 41345
Skibsradio, sendere og pejleanlæg

Sejl, flag og presenninger

Sejlmager Alex Jørgensen

Skagen Tlf. 41423

THYBORØN**Thyborøn Fiskeauktion**

v/ Albert Steen - Telf. 57

VEJLE

A/s Vejle Mælkekompani

Vedelsgade 85 - Tlf. 335 - 336

Udgivet af »Marineforeningen«. — Redigeret af G. Honnens de Lichtenberg.
Marineforeningens hovedkontor, Havnegade 55, København K., ekspeditionstid
daglig kl. 13—16, lørdag undtagen. Telf. PA 2886. Postkonto nr. 1608.
Annonceekspedition: Amaliegade 22, Kbhvn. K., Central 611, Postkonto 3253.

Holbæk Amts Bogtrykkeri, Holbæk.

MEDELM AF
FORENINGEN AF DANSKE
UGEBLADE, FAGBLADE OG TIDSSKRIFTER